

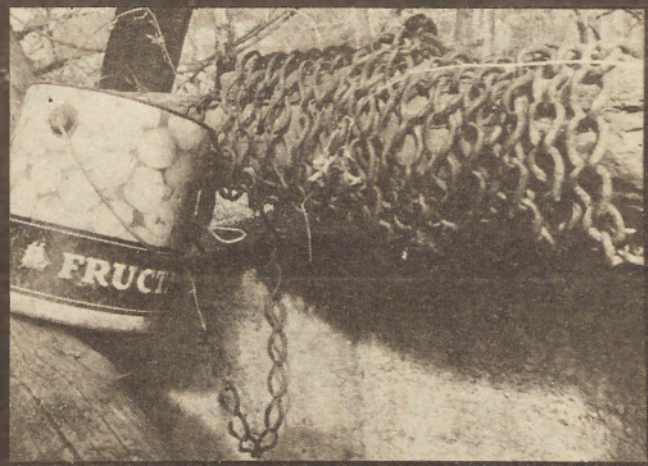
ČE gradite, gradite z Vestnikom!
opremljate, opremljajte z Vestnikom!

● S pomladjo se začne čas zidav, preurejanj, vsesplošnega pospravljanja in čiščenja. Ste tudi vi nameravali storiti kaj takega? Če, potem vsekakor pogledajte v današnji Vestnik. V njem so ponudba in nasveti, gotovo je tudi kaj za vas.

VESTNIK

Murska Sobota, 22. marca 1990 ● Leto XLII ● Št. 11 ● Cena 7,70 din

SUŠA OGROŽA

NEKATERIM GROZI KATASTROFA — Čeprav imamo najbrž vsi radi lepo sončno vreme, pa bi bil zdaj že nujno potreben izdaten dež, da bi odžejal osušena polja, napolnil studence in vodna zajetja. V zadnjih dneh imajo namreč že marsikje v Pomurju hude probleme zaradi pomanjkanja vode. Kot kaže, grozi nekaterim krajem v okolici Gornje Radgone (Police, Plitviški Vrh, Orehovski Vrh, Orehovci), Apač (Pogled, Vratji Vrh, Vratja vas) in Grada na Goričkem (Videnci, Kruplivnik) celo katastrofa. Precejšnjemu številu kmetovalcev morajo namreč voziti vodo gasilci in kaj lahko se zgodi, da bo to preraslo v množično potrebo. (Foto: N. J.) J. G.

TRDA ANTEJEVA ROKA

Trdi ukrepi Zveznega izvršnega sveta, predvsem zadnji o posojilno-denarnih omejitvah, spravljajo tudi pomurska podjetja med plačilno nesposobna. Na žirorazpisih se iz dneva v dan zbira vse manj sredstev za poravnane obveznosti. Podatki iz letošnjega januarja nam povedo, da je bilo v plačilno nesposobnih podjetjih zaposlenih 355 delavcev, v februarju pa že 819. Če k tem podatkom pridamo še uvedena stečaja v podjetju Lina Apač z 214 zaposlenimi in v podjetju Sobota v M. Soboti s 60 zaposlenimi, potem ni čudno, da smo tudi prebivalci Pomurja zaskrbljeni. Ta zaskrbljenost je toliko resnejša, ker skoraj ni podjetja ali javne službe, na katerega gospodarska reforma ne bi posegala, in skoraj ni organizacije, ki ne bi imela tehnoloških, gospodarskih in drugih presežkov zaposlenih. Število brezposelnih v letošnjem letu v Pomurju zelo narašča in je še zmeraj najvišje v Sloveniji. 31. 12. 1989 je imelo Pomurje 3140 brezposelnih, 31. 1. 1990 3413 in 28. 2. 1990 že 3640 brezposelnih oseb. Po optimističnih ocenah naj bi se ta številka do konca leta povzpela na 7000.

Tako kot drugi v Sloveniji in Jugoslaviji tudi mi Pomurci nimamo druge izbire, kot da mobiliziramo vsa naša znanja in sredstva ter vzdržimo in potegnemo kolesje naših tovornjakov z blatne ceste.

Hoteli ali ne, priznati moramo, da se nam v tem letu uresničujejo tudi naše želje. Tako smo želeli trg, ta se rojeva z vso krutostjo in neizprosno, dela selekcijo med dobrim in slabim, in če nečemo propasti, moramo postati poslovno uspešni, finančno stabilni in likvidni. Hoteli smo samostojnost podjetij brez vmešavanja države. Tudi to se uresničuje, ni več ukrepov družbenega varstva, niti občinskih ali republiških takih ali drugačnih organov in skladov, ki bi podjetjem poročeno plasirala poslovanje ali kadrovske politike, ali pa delila solidarnostna sredstva za pokrivanje izgub. Pa še dolgo bi lahko naštevali, kaj vse se spreminja po reformskih zakonih o podjetjih, finančnem poslovanju, posojilnem in bančnem sistemu, vrednostnih papirih itn. in ko izdihujejo zadnji členi ZZD.

Kakorkoli že, vsi zahtevajo nekaj: potrebno bo delati in misliti drugače. In v tem trenutku je najpomembnejše, da čim več in čim bolje delamo in da za tako delo dobimo denar pravočasno na našo žirorazpisano. Poleg tega moramo tudi Pomurci v tem prelomnem času izkoristiti vse možnosti, ki jih zvezna in republiška vlada le ponujata. Pridobiti bo potrebno sredstva za sanacijo in prestrukturiranje gospodarstva, sredstva za kratkoročna posojila, ki bodo namenjena tistim, ki jim srbsko gospodarstvo ni poravnalo obveznosti, zbrati sredstva z razpisom delnic in obveznic, s prodajo osnovnih sredstev zunaj uporabe in z dobrih programi kandidirati za posojila doma in v tujini, si medsebojno poravnati obveznosti in terjatve s poboti itn. Kmalu bodo morali priti ukrepi za razbremenitev gospodarstva, tako s posegi v zvezni, republiški in občinski proračun, kot tudi zmanjševanje prispevkov za neproduktivne družbene dejavnosti in še kaj.

Krizo moramo premagati, pa ne samo zato, ker nimamo druge izbire, ampak zato, ker nečemo centralizma — in zato, ker nečemo preživljati, ampak hočemo živeti v tem našem kratkem človeškem življenju — mi, ki sedaj živimo.

Etelka Korpič-Horvat

PRVA NEDELJA POMLADI — MEDNARODNI DAN INVALIDOV

Le redko se jih spomnimo, če pa nam že pridejo naproti, jih pomilujemo, čutimo do njih usmiljenje, hkrati pa v nas vzbudijo odpor in strah pred izgubo naše visoko cenjene vrednote celosti telesa in duha. Čeprav živimo med nami, niso del nas, so tam na družbenem robu. Postavljamo jim arhitektonske ovire, s katerimi jih fizično in socialno izločamo ter ločujemo od neprizadetih, zapiramo pred njimi vrata delovnih organizacij, prav hitro pa jih postavljamo v razred invalidskih upokojeencev. Polni smo predsodkov in stereotipov, s katerimi opravičujemo ravnanje izolacije, getoizacije in v zadnjem času so tu še slabe gospodarske razmere. Če se le kje odpira kako delovno mesto, ga bo

KAJ SO V DRUŽBI?

gotovo ob armadi nezaposlenih dobili delavec, ki nima etikete invalidnosti: če v podjetju izbirajo delavce zaradi gospodarskih in tehnoloških presežkov bodo najprej dobili v roke delavsko knjižico bolehnosti in invalidi. Invalidi namreč po raziskavah v Sloveniji opravljajo predvsem fiktivna dela in naloge, to so dela, ki so posebej odprta za določene osebe in

jih po upokojitvi zapro, ter na delovnih mestih kot »ekonomski« presežki. To so cenejša in manj odgovorna dela, pri katerih o osebnosti rasti in motivaciji ni mogoče govoriti, nizki pa so tudi njihovi osebni dohodki.

Prevladujoče vrednotenje človeka v luči ustvarjanja profita, za katerim se lahko dobro skrije tudi predsodek o neproduktivnosti invalidov (ni mogoče dokazati, da so zaposleni invalidi manj uspešni od sodelavcev, če je delo primerno in delavec strokovno usposobljen), določa mesto, ki ga imajo (naj bi ga imeli) invalidi v družbi, in tako postajajo prejemniki najnižjih pokojnin ali drugih denarnih pomoči. To pa pomeni živeti na robu preživetja, v revščini, ali pa biti odvisen od pomoči svojcev.

Ali nas po vsem tem še lahko preseca odločnost pri zahtevah nekaterih skupin invalidov in njihovih družtev po tistem, kar mislijo, da jim pripada in kar je načelno dobro urejeno tudi v zakonskih določilih o pravicah in možnostih sodelovanja prizadetih v naši družbi.

Zato moramo končno uvideti, da invalidnosti ne določa le okvara ali poškodba, ampak se v njej kažejo stanje gospodarstva, politike, kulture, tudi stališča in vrednote, ki imajo značaj družbenih norm.

Za konec le še vprašanje: koliko imajo invalidi kot družbena skupina (družbeno) moč, ki bi jo za volilni boj potrebovali politične stranke, in koliko jih bodo videli ter zapisale v svoje politične programe?

Majda Horvat

Gambirinus
je ime,
ki odžeja

talis

Do nedelje bo suho in toplo vreme. V nedeljo večje poslabšanje z ohlaiditvami.

Pregovora za ta teden

Če na Gabriela (24. marec) zmruže, slana več ne škoduje.
Kar sušca (marca) zeleni, se rado posuši.

VREME

modni bazar
BELLA ME

Lendavska 22, Murska Sobota

nagrajuje naročnike
VESTNIKA

Pomladna znamenja novega oblačenja so v barvah. Novo modno zamisel smo pripravili tudi v prodajalni BELLA ME. Odprto imamo od 14. do 18. ure (od ponedeljka do petka).

BELLA ME bo nagradil štiri naročnike VESTNIKA!

Čimprej postanite naročniki VESTNIKA, če to še niste. Morda boste tokrat med nagrajenci prav vi?

Kakšne časopise in revije prodajajo v pomurskih revijah pod naslovom Erotika se prodaja sama.

Stran 8.

MINICOM

M. SOBOTA
VEGOVA 13

napredne tehnologije d.o.o. Tel. 23-895

POMURJE BOMO POPELJALI V EVROPO !!!

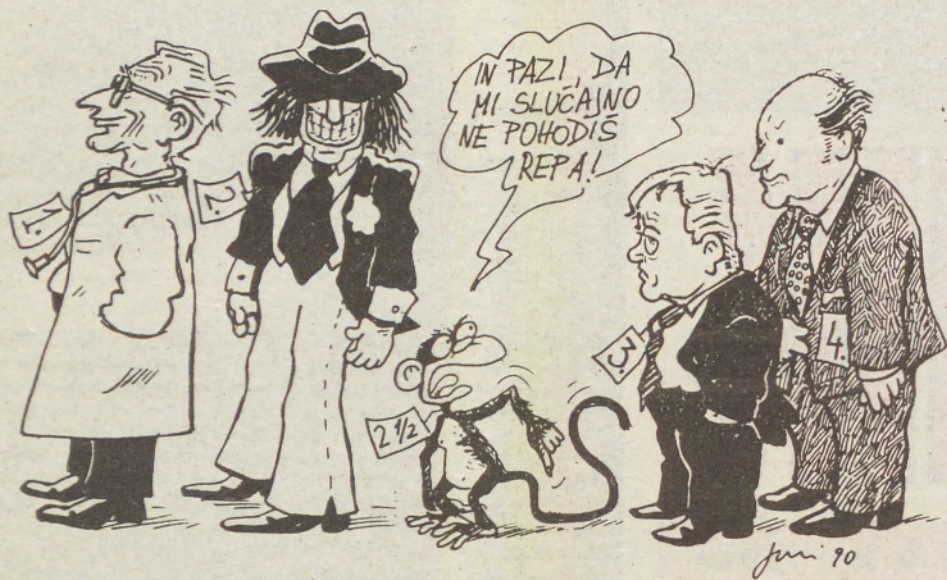
RAČUNALNIKI • PROGRAMSKA OPREMA • SVETOVANJE

v sodelovanju z

EUROBIT

Ze drugi dan smo preživel v pomladi — koledarski in dejanski. V nedeljo bomo pomaknili ure globo v nočni mrak, zato pa boste prihodnji Vestnik prejeli uro prej. Foto: N. Juhnov

IZZREBANC

Karikatura: Franco Juri

MADŽARI VOLIJO POJUTRIŠNJEM

Po letu dni zelo burnih notranjopolitičnih dogodkov, bodo Madžari, v soboto 25. marca izvolili nov parlament. Radovednost strank, kakšni neki bodo volilni rezultati, je razumljivo velika, zato ni čudno, da so si nekatere najele znameniti ameriški Gallupov institut za raziskavo javnega mnenja. Tako so še pred nekaj dnevi ugotovili, da se 30 odstotkov volilcev še ni odločilo za nobeno stranko, oziroma, ali bodo sploh šli vo-

lit.

Madžarska ima sedaj eno najmodernejših in najdemokracičnejših ustav v Evropi pa hkrati tudi najbolj zapleten kandidacijski in volilni sistem. V vsakem od 176 volilnih okrožij se bodo poslanski kandidati posamično potegovali za poslanski mandat, izvoljen pa bo tisti, ki bo dobil absolutno število glasov. Naslednjih 152 poslanskih mandatov bodo proporcionalno razdelili na Budimpešto

in ostalih 19 županij, volilci pa bodo v tem primeru glasovali samo za stranke, ki bodo potem, glede na število glasov, same določile poslance. Zadnjih 58 poslanskih mest bo razdeljenih na podlagi seštevka preseženih glasov na strankarskih volitvah. Kandidatov v volilnih okrožjih je veliko, pogoj za izvolitev pa je večina glasov, zato predvidevajo, da bodo v mnogih volilnih okrožjih volitve 8. aprila ponavljali.

VZTRAJNOST NEMOGOČEGA?

Seveda, osmega aprila zvečer bo vse jasno kar dobrih štiriinajst dni pred tem ni. Razumljivo. Saj sicer ne bi rabili volitev. Republiška volilna komisija je z žrebom določila v kakšnem vrstnem redu bodo za predsedniške volitve tiskana imena in priimki štirih predsedniških kandidatov.

Na prvem mestu bo dr. Marko DEMŠAR, kandidat ZSMS. Liberalne stranke, ki je v volilni boj vstopil nekoliko pozno, kar pa ne zmanjšuje teže nekaterih političnih poudarkov in tudi izkušenj stranke, ki ga je kandidirala. ZSMS je v preteklih letih uspešno in zelo vztrajno ter nekompromisarsko rušila nekatere tabuje. Omenimo samo njeno novo predstavo Titove štafete, s čimer si je skopala na glavo skoraj vso inertno Jugoslavijo. In to zavestno.

Na drugem mestu bo na volilnem lističu dr. Jože PUČNIK, kandidat Demosa, opozicije sedanji oblasti, sestavljene iz več strank, ki imajo svoje programske in tudi stanovske razlike. Dr. Jože Pučnik, nekakšen slovenski Havel, nepopustljiv pri načelih, po svoji življenjski poti podoben nekdanjemu zahodnonemškemu kanclerju Willyju Brandtu in avstrijskemu kanclerju Brunu Kreiskemu: »slabi vesti« svojih soodržavljancev, se zavzema tudi za slovensko moralno in filozofično očisteno.

Pod številko 3 bo na volilnem lističu Milan KUČAN, kandidat ZKS-SPD in Socialistične zveze, se pravi dveh strank, ki radi ali neradi nosita v volitve tudi nekaj bremena vseh povojnih let na Slovenskem. Milan Kučan je kot izkušen politik znal ob pravem ča-

su ugotoviti kam pelje voz vzhodnoevropskega real-socializma in vztrajne jugoslovanske politične birokracije. Slovenski partiji je dal novo vsebino.

Kot četrti predsedniški kandidat bo na volilnem lističu ne-strankarski Ivan KRAMBERGER, ki si je moral svojo kandidaturu priboriti težaško, znan kot »dobri človek iz Novega«, brez velikih političnih izkušenj, človekoljub, človek, ki izstopa iz povprečne slovenske značajske zadržanosti, z izrazitim socialnim občutkom in nekakšen kandidat »zapuščenih in razžaljenih« v slovenskem volilnem polju.

Vse je mogoče oziroma nič ni nemogoče. Vztrajnost slovenske volilne volje bo 8. aprila odločila katerega od štirih kandidatov si želi za predsednika Republike Slovenije. — jc

MADŽARSKA VZPOREDNICE

Ob januarski več kot 30-odstotni podražitvi večine živil, mestnega prevoza in najemnin so socialne razpoke v madžarskem gospodarstvu postale povsem vidne. Povprečni dohodek se vrti okrog 10.000 forintov (1700 avstrijskih šilingov): kilogram kruha stane 20, kilogram mesa najslabše vrste 200, ogrska salama 460, pomaranče najmanj 90 forintov, videorekorder stane 24.000, pralni stroj pa 41.000 forintov. Draginja je še posebej prizadela mestne prejemnike dohodkovnega minimuma (4350 forintov mesečno) ter upokojenke, ki prejemajo do 5000 forintov mesečno. Po nekaterih podatkih ima četrtna prebivalstva 75 odstotkov vse gotovine in prihrankov po bankah, dvajset odstotkov Madžarov pa živi pod »socialnim minimumom« prejemkov. Ljudi brez strehe nad glavo je na Madžarskem 40 tisoč.

O tržnem gospodarstvu nihče ne dvomi. Ne nazadnje zato, ker je ljudem izkušenj realnega socializma dovolj, pa tudi zato, ker tržnega gospodarstva dejansko (še) ne poznajo. Zato pa »novarevščina«, ki se že kaže predvsem v urbanih okolišjih, oznanja, da bo pot do uspešnega socialnega tržnega gospodarstva dolga in posuta z thatcherjanskimi trni. Strokovnjaki so že povedali, da v prihodnjih treh letih ni mogoče pričakovati, da bi prišlo do rasti gospodarskega standarda. Večini se v naslednjih letih obeta preja nasprotno, na vrata trkajo množične odpustitve, z uvedbo tržnega gospodarstva pa bi za številne morali miniti časi popoldanske zaposlitve, ki je bila po načelu, da je službeno mesto predvsem socialno zavarovanje, v veliki meri na škodo njihove uradne zaposlitve. S popoldanskim delom je v 80.

letih svoje prejemke zaokroževalo kar 70 odstotkov zaposlenih Madžarov.

Treznji domači analitiki, ki tudi prej niso nasledili evforiji, zadeve ne sprejemajo tako črnogledno ter opozarjajo tudi na drugo stran medalje, in sicer da je zaradi padca drugih diktatur celotna Vzhodna Evropa postala resen zahodni politični in gospodarski problem in da se namerava Zahod tega problema lotiti načrtno in — po obljubah sodeč — s kanaliziranjem velikih finančnih sredstev. Opozarjajo tudi, da se je japonski avtomobilski gigant Suzuki pred kratkim dokončno odločil, da na Madžarskem zgradi tovarno avtomobilov ter na druge tuje investicije, ki naj bi bile tik pred finalizacijo.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Ce bi vesoljci obiskali Jugoslavijo, bi se prepričali, da na tem planetu ni pogovora za življenje.

(Borba — Beograd)

Niti najbolj pogumni preroki politične fantastike niso verjeli, da bodo nekega dne priče nacionalnega zapostavljanja na Kosovu.

(Rilindja — Priština)

Jugoslavija bo obstojala vse dotlej, dokler bodo Srbi in Hrvati sposobni, da najdejo skupni jezik.

(Večernji list — Zagreb)

V našem prihodnjem družbenem življenju ne bodo stranke glavna zadeva temveč volilci, ki jih doslej sploh ni bilo.

(Oko — Zagreb)

PISMO IZ BEOGRADA

Nekje ob samem začetku priseganja na (tri) reforme je neki skeptik pripomnil: mar prihajajo časi, ko nas bodo komunisti učili kapitalizma?!

Sledilo je marsikaj, kar smo navsezadnje že preživeli, ne samo doživeli.

Zdaj o vsem tem premišljujemo. Seveda z razlogom.

Puščamo vendar razraščanje tako imenovanih političnih strank. Zanimajo nas nekaj povsem drugega: zakaj se doslej nedvoumno opredeljeni spreminjajo v neopredeljene?!

V mislih imam modo nastajanja neodvisnih književniških, časni-karskih in podobnih organizacij.

Ko so o tej modi povprašali Igorja Mandiča, poprejšnjega neodvisneža ostrega jezika na tedanji »narobe sveta«, je samo odmahnil z rokami, češ: kako pa naj bodo neodvisni tisti, ki so doslej gradili kariero na partijski pripadnosti? Z odmetavanjem partijske knjižice se pač nič ne more spremeniti. Lahko se samo pokaže, da ti ljudje nikoli niso bili tisto, za kar so se javno predstavljali.

KAMELEONSTVO

Zgodovina kaže, da se najboljši književniki nikdar niso igrali neodvisnežev v tako imenovanih organizacijah, saj tudi od njih niso bili odvisni. Tako je bilo tudi z najbolj prodornimi novinarji in še z marsikaterimi ustvarjalci, sicer ne bi rekel Galilei, po vsem mučenju, ki ga je preživel: pa se vendarle vrti. Zemlja namreč, kar naj ne bi bilo tako, če bi on to resnico porekel.

Kam pravzaprav pride človek, ki se je vselej pripravljen odreči vsemu, kar je prej bil, mislil in dokazoval?

Pojav neodvisnežev je pravzaprav pojav odrekanja lastnega početja. Zveni nekako tako, kot nekoč: pomembno je biti na liniji, pa naj bo kakršna koli že. Pomembno je biti jeziček na tehtnici tega časa, pa naj to stane, karkoli že stane.

Problem neodvisnosti pa ni tako enostaven, kot se zdi. Če ne od drugega, je človek odvisen od lastnika medija, v katerem si služi kruh. Kaj če televizijo kupi, na primer, neki zasebnik? On ne bo odvisen, denimo, od nobene stranke. Njegovi delavci pa bodo odvisni, od njega kajpak.

S knjigami in književniki je prav tako: odvisni so od tistih, ki jim objavljajo knjige. Ne spominim se književnika, ki bi nekaj veljal brez objavljenih knjig. Tako pa je z rezultati dela nasploh in vedno je nekdo, ki nekomu omogoča, drugemu pa onemogoča delo. Mnogo neznanh genijev je umrlo v bedi in obratno. Genijalnost pač nima tržne vrednosti, je sila podcenjena in tega ni mogoče opravičiti z ničemer, najmanj z neodvisnostjo.

Sociologi menijo, da je glede tega s človekom nekaj narobe. Kadar namreč človek postane na neki način svoboden, se znajde v čudnem položaju, da prav zaprav ne ve, kaj naj počne s svobodo. Potem na vse pretege išče človeka, ki bi najbolje skrbel za njegovo svobodo in tako nastajajo, povsem naravno vodje. In ko se ljudje znebijo bremena pridobljenih svobod, jim pač z največjim zadovoljstvom sledijo.

Neodvisnost je torej velika preglavica za človeka, ki se kiti z njo. Neodvisnost ni ščit pred neprijetnostmi, ki jih doživljamo, temveč merilo človekove moči. Ni zaman znano pravilo: svoboden si, kolikor svobode si lahko vzameš. Če ne preneseš svobode, lahko še toliko svobodnejši.

Bojim se, da je neodvisnost nujna opora odvisnežev, saj samostojnim ni potrebna organizacija za potrjevanje njihove neodvisnosti. Ljudje se pač ne organizirajo zaradi dokazovanja svoje neodvisnosti, temveč zaradi narave odvisnosti pri delanju kariere.

Povsem naravno je, da je ta čas najbolj občutljivo vprašanje: biti ali ne biti komunist, ko je naenkrat perspektivnejše biti karkoli drugega. Čas trenutne politike je najbolj podoben nogometu: smo v obdobju konjunktornega spreminjanja klubskih barv na podlagi iste (politične) veščine. Vendar je res, da se delovna doba politikov zmanjšuje v konkurenci najboljših igralcev...

Doživljamo globoke moralne pretrse v pretresih, ki sicer stresa-jo vse temelje starega sveta. Z nadstrankarsko vizijo sveta si, kajpak, ne moremo veliko pomagati, ker takega fatamorganskega prostora pod soncem ni in si ga ne moremo z ničimer ustvariti, najmanj s kameleonstvom!

Viktor Širec

Švica
pere denar

»Stotine milijonov dolarjev od mamili vsak dan pride na »pranje« v švicarske banke, preden pridejo v druga, z davčnega stališča rajska mesta, velik del tega denarja pa še naprej ostane v Švici.« je izjavil Jean Ziegler, profesor sociologije in švicarski poslanec v intervjuju za alžirski tednik Algerie actualite. Mesta, kot sta Ženeva in Zürich, so onesnažena s tem denarjem, ki grozi, da bo umazal še preostali, čisti denar v švicarskih bankah. Neposreden povod za ta intervju je bila Zieglerjeva knjiga »Švica pere snežnobelo«. V pogovoru je švicarski sociolog povedal, da so med 200 najbogatejšimi ljudmi na svetu tudi tri osebnosti iz slavnega kokainskega kartela v Medelinu v Kolumbiji.

LANI JE BILO OB ŽIVLJENJE
53 NOVINARJEV

Najnovejšo poročilo ameriškega komiteja za zaščito novinarjev pravi, da je lani 53 novinarjev umrlo pri opravljanju svojega dela. TASS sporoča, da je za veliko smrti novinarjev kriva družbena napetost, še posebno v Latinski Ameriki. Novinarji so bili lani bolj izpostavljeni nasilju kot prejšnje leto: 60 jih je bilo izgnanih iz raznih držav, 250 aretiranih, 90 pa jih je dobilo telesne rane v raznih napadih. Največ novinarjev (dve tretjini) je umrlo v Latinski Ameriki, od tega v Salvadorju 14, v Kolumbiji 11 (še posebej zaradi narkomarije) in Peruju pet in v Braziliji dva.

PREPREČEN ATENTAT
NA TUĐMANA

Ustanovna skupščina podružnice HDZ v Benkovcu je bila prekinjena zaradi poskusa napada na predsednika te stranke dr. Franjo Tuđmana. To se je zgodilo, ko se je skozi množico zbranih priredil ospredeje neznanec, ki je osnil pištolo in se napotil proti govorniku odru, kjer je govoril Tuđman. Udeleženci srečanja so preprečili atentat, napadalec pa je ranjen obeležal na tleh. Pa tudi sicer so razvalci srbske narodnosti večkrat prekinili Tuđmanov govor, metali na oder jajca in prazne steklenice. Po neuspelem atentatu je morala poseči policija, da bi preprečila obračun med Hrvati in Srbi.

Kandidati za predsedstvo

Žreb je določil takle vrstni red: 1. Ciril Zlohec, 1925, akademik, pesnik, pisatelj, diplomirani slavist, zaposlen RK SZD, ki ga je tudi kandidiral; 2. dr. Dušan Plut, 1950, univerzitetni profesor na Filozofski fakulteti, kandidat Demosa; 3. dr. Matjaž Kmecl, 1934, univerzitetni profesor na Filozofski fakulteti, kandidat ZKS-SPD in SZS; 4. dr. Edvard Kardelj, Šmartno Tacen; 5. dr. Slavoljub Žižek, filozof, zaposlen na inštitutu za sociologijo, kandidata ZSMS—Liberalne stranke; 6. dr. Alojz Krizman, 1940, univerzitetni profesor, zaposlen na mariborski univerzi, kandidat ZSMS—Liberalne stranke; 7. dr. Peter Novak, 1937, dipl. ing. strojništva, zaposlen na ljubljanski univerzi, kandidat ZSS; 8. Franc Miklavčič, 1921, dipl. pravnik, upokojenec, kandidat Demosa; 9. Ivan Oman, 1927, kmet, kandidat Demosa; 10. dr. Dimitrij Rupel, 1946, profesor na FSPN, kandidat Demosa; 11. dr. Boštjan M. Zupančič, 1947, univerzitetni profesor na Pravni fakulteti, kandidat ZKS—SDP; 12. dr. Bogdan Oblak, dipl. ing., zaposlen v UKC Ljubljana, kandidat ZSMS—Liberalne stranke; dr. Miroslava Geč-Korošec, 1939, dipl. pravica, zaposlena na mariborski univerzi, kandidatka SZS.

VIZUMI ZA ROMUNE

Od prvega januarja je zaprlo za politični azil v Avstriji 6000 tujcev, med njimi je bilo 4000 Romunov. Po alarmantnih izračunih notranjega ministrstva bi bilo v primeru nadaljevanja takšnega trenda samo romunskih prošenj za azil letos več kot pa je bilo lansko skupno število takšnih prošenj (lani je v Avstriji zaprosilo za azil 22.000 oseb, od teh 634 jugoslovanskih državljanov pretežno albanske narodnosti). Zvezne politične razsežnosti pa je problematika dobila pred dnevi, ko se je 250 prebivalcev gradiščanske vasice Steinbruch z argumenti, da gre pri Romunih za kriminalce in verjetno za pobegle agente Securitate odločno uprlo namenu notranjega ministrstva, da bi v tamkajšnji zapuščeni vojašnici naselilo 800 romunskih azilantov. Ob dejstvu, da begunske osrednje taborišče v Traiskirchen pri Dunaju že poka po vseh živih in da v penzionih in hotelih ni več prostih mest za azilante, je ministstvo potegnilo črto, vlada pa je za Romune uvedla vizum.

Proti ukrepu ostro protestirajo zeleni, ki menijo, da Avstrija ne bi smela postavljati nobenih omejitev za tuje državljane ter da bi morala sprejeti vse tiste, ki skušajo zaradi neugodnih političnih in gospodarskih razmer v domovini priti in ostati v Avstriji.

globus

CLEVELAND — Slovenski ameriški svet, ki povezuje naše tujce, podpira napore za demokracijo v Sloveniji, za obrambo slovenske suverenosti, za odpravo gospodarskih težav in za družbeno priznano versko svobodo in polno enakopravnost v vseh vpljanov Slovenije vseh prebivalcev Slovenski ameriški svet poziva vse, ki so na svetu najpomembnejši, da javno izjavijo človekovih pravic, pomenu svobode in parlamentarnega teokratskega sistema.

PRAGA — Če bi bile splošne volitve v Češkoslovaški ta teden, bi bila komunistična partija po številu glasov na drugem mestu (takoj za republikansko političnimi skupinami) Državljanstva foruma. To pomeni, da bi dobilo 23 odstotkov, kandidati KNP 13 odstotkov glasov. Sledijo zeleni 11, krščanski demokrati 6 (v Sloveniji kar 17), socialisti — 6, ljudska stranka in socialdemokrati 5, demokrati — 4 in kmečka stranka — 2 odstotkov glasov.

STOCKHOLM — Rumunija je vrnila Švedski vsa odlikovanja, ki jih je dobil nekdanji diktator Ceausescu, med svojimi obiski na Švedskem. Gre tudi za najvišje odlikovanje, ki ga podeljuje le vladarjem oziroma najbolj znanim državljanom tega sveta.

ŽENEVA — Predstavniki 12 narodnih nevladnih organizacij s tuzos svetovalk OZN so pozvali k banijo, naj se ne vmešava v jugoslovanske notranje zadeve, Jugoslovanci pa, naj vzpostavijo demokracijo, nize, ki bodo omogočili ustvariti v vsem prebivalci Kosova.

CELOVEČ — Škof A. Kosteletzky je na letnem obnem zboru Dokumentacijskega arhiva avstrijskega oporinškega gibanja o strogo Haiderjevo odločitev, da ne bo podelil odlikovanj za zasluge za osvoboditev Avstrije izpod nacizma. Škof je dejal, da je takšno ravnanje za Avstrijce.

BONN — Izraelski veleposlanik v ZR Nemčiji B. Navon je napovedal, da utegne Izrael zahtevati od prihodnje združene Nemčije odškodnine za nacistične zločine.

BUDIMPEŠTA — Preteklo soboto so z neke železniške postaje blizu Veszprema odpeljali prvi vlak s 27 tanki in 130 sovjetskimi vojaški ter oporinji. S tem se je začel dokončen umik sovjetske vojske iz Madžarske.

VARŠAVA — Častni predsednik socialistične stranke ZR Nemčije Willy Brandt je na svojih predvolilnih mitingih v Frankfurtu na Odri dejal, da je vzhodnonemško-poljska meja »nepremakljiva«.

DNEVI PORABSKIH SLOVENCEV V LJUBLJANI

Konec dober — vse dobro?

Po treh letih je bilo v osrednjem slovenskem kulturnem hramu spet slišati porabsko besedo — Prvi dan se je končal z okroglo mizo, ki ne zasluži tega imena — Simbolična sklepna prireditev

V šestih letih je bilo to že tretja predstavitev Slovencev iz Madžarske v Ljubljani. Ko so se Porabci prvič predstavili ljubljanskemu narodu, so jih mnogi že spoznali, drugi so jih mnogi že bolj kritično ocenjevali, tretji, da, tretji pa so nekateri, tudi mediji, nanje pozabili.

Vsaj prvi dan se je zdelo, da govorijo Porabci le sami sebi. Peščica zbranih na otvoritvi je najprej prisluhnila ljubljanski županji Nuši Kerševan, nato pa še Zoltanu Borsu, predsedniku županijskega sveta Železne županije. V predolgem govoru je opozarjal predvsem na uspehe madžarske narodnostne politike, hvalil Slovence kot dobre državljane in pozitivno ocenil stike med Slovenijo in Madžarsko. Pravzaprav nismo slišali nič novega.

Po kratkem kulturnem programu — nastopili so mladi recitatorji in gornjesenjska folklorna skupina — je Katarina Hirnšek predstavila razstavo Porabje v sliki in besedi. Obiskovalci so si lahko ogledali stare cerkvene knjige, šolske

nih veliko napak. Državnega paternalizma ne sme zamenjati paternalizem strank. Prve naloge na narodnostnem področju pa bodo: sprejetje narodnostnega zakona, v katerem bodo zapisane posebne pravice, potem ureditev narodnostnega šolstva (bodisi kot dvojezičnega ali kot enojezičnega) in odprte meje. Tabajdi je tako ob prehodu na Gornjem Seniku (proti Martinju) predlagal še mejni prehod na tromeji, kjer bi lahko postavili le eno carinsko stavbo, in če ne bi šlo drugače, bi bil to prehod pespot.

Svoje referate sta nato dodala še predstavnik sombotelske škofije in profesor Karel Krajcar. In nato se je okrogla miza končala. Gostje in voditelji pogovora so namreč morali oditi na sprejem k Dušanu Šinigoju (madžarska vlada je odlikovala z redom zastave Sonjo Ledinek z Uradu za narodnosti), ostali pa so tisti, ki so že »prepričani«, ki dobro poznajo probleme Porabcev. Vprašani je bilo še veliko, toda nihče ni vedel odgovoriti, kdaj bo končno

DR. JOŽE PUČNIK V POMURJU

V Sloveniji bomo sami odločali o našem življenju

Minuli konec tedna je dr. Jože Pučnik, eden od štirih kandidatov za predsednika Predsedstva Republike Slovenije, obiskal vse štiri pomurske občine. Na petkovski javni tribuni v Murski soboti sta ga spremljala Ivan Oman in Tone Peršak, na zborovanjih v Lutomeru, Lendavi, Gornji Radgoni in na Goriškem dan pozneje pa sta bila z njim poleg Ivana Omara še dr. Dimitrij Rupel in dr. Rajko Pirnat.

Dr. Pučnik, ki so ga, kot tudi njegove spremljevalce, povsod množično sprejeli, je predstavil svoj in program slovenske združene opozicije, DEMOS-a, katere kandidat je. Slovenija mora biti v prihodnje suverena država, ki si bo sama izbirala partnerje, s katerimi bo trgovala in drugače sodelovala. Konfederacija predstavlja začetno pot, ki jo vidi DEMOS v gospodarski in politični neodvisnosti Slovenije. Novo ustavo, ki bo urejala takšen položaj naše republike, naj bi z referendumom sprejeli do konca leta. Slovenci nismo manj sposobni in manj pametni kot drugi evropski narodi in intelektualci in trmasti kmetje so glavni ohranjevalci slovenstva skozi zgodovino. Opozicija mora zamenjati oziroma spremeniti enopartijski sistem pri nas ter ga nadomestiti z večstrankarskim pluralizmom. Čeprav imamo v tem času v naši republiki veliko strank, se bo ta naval v prihodnosti polegel, saj se moramo prej strankarsko izčistiti. V Sloveniji je vse narobe, vendar je treba stvari urediti postopoma, ZK se mora umakniti in se demokracije učiti kot stranka v opoziciji.

Na vprašanje, kaj meni o Markovičevem programu, je dr. Pučnik dejal, da bo propadel, kajti posojila, ki jih podjetja dobivajo za izplačevanje osebnih dohodkov in jih rešujejo pred stečajem, so slaba rešitev. Slovenci plačujemo dolge, ki so jih povzročili

drugi. Vse preveč denarja porabi vojska in federacija sploh, za to pa ne moremo jemati tam, kjer še kaj je, in dajati tja, kjer manjka. Tudi za jutri v DEMOS-u ne morejo obljubiti bistvenih sprememb na boljše. Obljubljajo lahko le, da bodo zadržali vse, kar je dobrega v našem sistemu in od drugih ureditev prevzeli, kar se je izkazalo kot uspešno.

Največ ljudi je dr. Pučnika in njegova spremljevalca pozdravilo na javni tribuni v soboški galeriji.

Kot najnevarnejšega tekmeca na volitvah je dr. Pučnik imenoval Milana Kučana. Ljudje bodo morali na volitve, kajti tisti, ki ne bodo prišli na volišča, bodo avtomatično volili Milana Kučana in stranko, iz katere prihaja. V

prihodnje mora biti oblast v skupščini, ki naj bo tudi sedež volitev. Predsednik ne sme nikoli več dobiti moči, da bi kogarkoli odstavljala. S temi besedami je odgovoril tudi na vprašanje, kaj misli o Josipu Brozu. Milan Kučan ima pri ljudeh večjo podporo kot dr. Pučnik sam, vendar se položaj spreminja v Pučnikovo korist. Kljub vsemu pa se bosta po Pučnikovem mnenju v drugem krogu volitev srečala ravno on in Kučan.

O kmetijstvu naj odločajo strokovnjaki, in če predsednik ni tovrstni strokovnjak, se s tem področjem pač ne bo ukvarjal. To

Sindikati so za znanje, ustvarjalnost in strokovnost

Na posvetu pomurskih sindikalistov sodeloval Dušan Rebolj — Za politiko polnega zaposlovanja in tisoč mark plače — Pomembno mesto sindikatov v parlamentu — Čimmanj organiziranosti

»Osnovna značilnost novih programskih usmeritev sindikatov je v tem, da se ohrani določena kontinuiteta zahtev članstva, ki ni bilo vedno zadovoljno z njegovim vlogo. Nekateri premiki v zadnjem času pa vendarle kažejo na korenite spremembe dosedanjih gledanj o konkretnih delavskih vprašanjih. V tej zvezi je gotovo bistvenega pomena nova organiziranost Svobodnih sindikatov Slovenije, ki poudarja znanje, ustvarjalnost in strokovnost. Brez tega si namreč težko predstavljamo dosledno uresničevanje zaščitne vloge delavcev in novoustvarjene vrednosti. Ker je dal koncept samoupravnega socialističnega sistema premalo učinkov in je zgodovinsko preživeti, bo nujen drugačen način soodločanja delavcev o njihovih gospodarskih in socialnih pravicah,« je na posvetu v Radencih, ki ga je pripravil medobčinski svet Zveze sindikatov za Pomurje, med drugim poudaril član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Dušan Rebolj. Okrog sto udeležencev, predvsem predsednikom sindikatov podjetij, delegatom 1. kongresa Svobodnih sindikatov Slovenije, ki bo 6. in 7. aprila, in vodstvom občinskih sindikalnih svetov iz vseh štirih pomurskih občin, je podrobneje prikazal vsebino predloga programskih dokumentov.

Dušan Rebolj, ki je tudi eden od kandidatov za predsednika slovenskih sindikatov, se je zavzel za čimprejšnje sprejetje delavskega zakona, ki bo jasneje opredelil tudi odnos sindikatov do politike zaposlovanja in zagotavljanja realnih plač. Ker je bila leta 1979 povprečna plača 1056 mark, se mu sedanja zahteva sindikatov za tisoč mark ne zdi previsoka, ampak kvečjemu skromna. Zavzel se je za politiko polnega zaposlovanja in zoper 20-odstotno stopnjo nezaposlenosti, ki se ji pri nas žal že približujemo, kar povzroča stečajni postopki in odpušcanje delavcev. Ta in druga vprašanja se bodo podrobneje urejevala s sklopanjem kolektivnih pogodb, pri čemer pa bo ob visoki ceni dela neizogibno tudi odpušcanje delavcev iz neproduktivne proizvodnje.

V daljši razpravi so udeleženci posveta načeli še vrsto drugih aktualnih vprašanj, povezano s vlogo sindikatov. Slišali smo da bo imel sindikat kot nadstrankarsko, svobodno združenje ljudi pomembno mesto v parlamentu, kjer bo moral uveljaviti gospodarske interese, čeprav se ne bo pojavil na splošnih volitvah. Pri tem gre za popolno suverenost sindikata, ki bo podprl tiste kandidate, ki sprejemajo njegov program. V statutih podjetij pa je treba zagotoviti samostojnost sindikatov, čigar stališča morajo upoštevati tudi v delavskih svetih. Hkrati so proti preveč stopenjski organiziranosti sindikatov, zato naj ne bi bilo obvezne organiziranosti po teritorialnem načelu. So pa za uveljavitev sindikalnega pluralizma in nastajanje novih neodvisnih sindikatov, ki so konkurenca zdajšnjemu sindikatu, ki naj bi deloval učinkoviteje kot doslej.

K temu bo prispevala tudi hitrejša preobrazba sindikatov, učinkovitejša reševanje delavskih vprašanj, temeljite kadrovske spremembe in strokovna okrepitve sindikatov, ki veliko pričakujejo od javne razprave o kolektivnih pogodbah in zakonu o delovnih razmerjih.

Milan Jerše

Pomurska banka za interese delničarjev

Spreminjajoči se predpisi vplivajo na poslovanje Pomurske banke. V lanskem letu slabši likvidnostni položaj. Večja kreditna aktivnost. Delegati delničarjev potrdili zaključni račun.

Poročilo o poslovanju Pomurske banke v letu 1989, ki od novega leta posluje kot delniška družba, je veljala osrednja pozornost na zboru delničarjev te banke v začetku leta. Visoka inflacija in nenehno spreminjanje predpisov o finančnem poslovanju so problem, ki so se močno kazali tudi v Pomurski banki, zato doseženi rezultati niso v skladu z načrtovanji. V primerjavi z letom poprej se je lani močno zmanjšala povprečna likvidnost in je morala banka zato večkrat iskati dodatna likvidnostna sredstva. Problem likvidnosti se je zaostрил zlasti v marcu, ko je morala Pomurska banka najeti posojilo pri Narodni banki Jugoslavije, v maju pa je imela celo najnižje povprečno dnevno stanje na žiroračunu.

Med osnovnimi značilnostmi poslovanja v minulem letu velja omeniti desetodstotno povečanje

bilančne vsote, zmanjšala pa so se izvirna bančna sredstva, katerih delež v posojilnem potencialu se je s 76,9 zmanjšal na dobrih 64 odstotkov. Sredstva prebivalstva še vedno predstavljajo največji delež v bančnih sredstvih, ta pa so za 4,2 odstotka nižja, približno za takšen odstotek pa so se povečala sredstva gospodarstva. Je pa delež slednjih še vedno nizek in v strukturi vseh sredstev predstavljajo le 9 odstotkov.

Glede na ročnost so se v sestavi vseh bančnih sredstev močno povečala kratkoročna, ki so ob koncu leta predstavljala že 74 odstotkov vseh sredstev banke. Kar zadeva samo posojilno aktivnost banke, je bila ta izredno velika, saj so zaradi naraščajoče inflacije in pomanjkanja lastnih sredstev podjetja vedno pogostejše posegala po bančnih posojilih.

Čeprav se je v primerjavi z letom 1988 precej povečal obseg

naložb v razširjeno reprodukcijo, saj je banka odobrila 19 naložbenih posojil v predračunski vrednosti 382 milijard dinarjev, ugotavljajo, da je naložbena sposobnost organizacij zelo slaba, tiste, ki vlagajo, pa posegajo predvsem po bančnih posojilih.

Tudi novo poslovno leto je Pomurska banka začela v nedorečenih pogojih gospodarjenja in že čuti posledice najnovejših spreminjenih predpisov v finančnem poslovanju. Omejevanje plasmanov, ki jih morajo do konca marca zmanjšati še za nadaljnjih 20 odstotkov, bo imelo neugoden vpliv predvsem v podjetjih, ki se že tako ali tako ukvarjajo s problemom nelikvidnosti.

Delegati delničarjev so na zboru sprejeli zaključni račun Pomurske banke, imenovali pa so tudi direktorja banke. To funkcijo bo v prihodnjih štirih letih opravljal Stefan Hajdinjak.

Ludvik Kovač

Pomurska podružnica društva poslovnih delavcev

Na pobudo Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje in nekaterih poslovnih delavcev so že januarja imenovali iniciativni odbor za ustanovitev podružnice Društva poslovnih delavcev Slovenije v Pomurju. Iniciativni odbor je svojo nalogo opravil minuli petek, ko se je v Radencih zbralo 12 od okoli 60 povabljenih poslovnih delavcev.

Kljub skromni udeležbi so podružnico ustanovili in se včlanili v društvo, ki v 9 podružnicah v Sloveniji združuje okoli 400 članov. Predstavnik iz republiškega zavoda za organizacijo poslovanja Bogo Semej je pomurske direktorje seznanil z zadnjimi aktivnostmi društva. Do januarja so opravili vse formalnosti, skupina menedžerjev pa je pripravila gradivo o dejavnosti poslovnih delavcev. V začetku aprila bo občni zbor, na katerem bodo predlagali izstop iz Zveze sindikatov Slovenije, govorili pa bodo še o kolektivnih pogodbah in poslovnem kodeksu. Osrednja tema bo vloga države v gospodarstvu, k sodelovanju pa bodo povabili tudi predstavnike Socialistične zveze, ZSMS — liberalne stranke, ZKS — stranke demokratske prenov in DEMOS-a.

Gala koncert v Slovenski filharmoniji so morali zaradi premajhnega zanimanja odpovedati, vendar menijo, da bo zanimanje zanj kmalu naraslo.

Pomursko podružnico Društva poslovnih delavcev Slovenije bo vodil 4-članski upravni odbor, predsednik podružnice pa bo poleg dveh direktorjev iz Pomurja tudi član upravnega odbora društva. Član društva je lahko vsak, ki je po statutu podjetja poslovnih delavcev, ali vsak, ki ga sprejme upravni odbor društva. Plačati mora tudi članarino v višini 10 dolarjev (120,00 din), v prihodnje pa jo nameravajo zvišati na 50 dolarjev. Prav tako razmišljajo, da bi v članarino vsteli tudi delež za življenjsko oz. rično zavarovanje, saj je tveganje poslovnih delavcev veliko. Društvo so ustanovili zato, da bi zagotovili profesionalizacijo vodenja, ujavili podjetniško miselnost in direktorjem omogočili neformalna srečanja in poverjanja. Glavni problemi, o katerih bodo razpravljali, pa so ustava in sindikat, vplivi na gospodarjenje, politične organizacije in direktorji in druge podobne teme.

Na ustanovnem sestanku v Radencih so poudarili, da je tre-

ba tudi na tem področju upoštevati posebnost Pomurja. Ta del republike je namreč odtrgani od centra, zato ni prave povezave med sedežem in podružnico. Društvo mora biti samostojno in poslovodni delavci ne smejo biti več podaljšana roka države.

V nadaljevanju srečanja je direktor Centra za usposabljanje zunanjetrgovinskih delavcev v gospodarstvu pri Gospodarski zbornici Slovenije dr. Andrej Kumar navzoče seznanil z izobraževalnim programom v CZT v Radencih. Poudaril je, da je izobraževanje na področju zunanjetrgovine nujno, saj bo pritisk tuje konkurence dosegel vse proizvajalce, pa tudi razlika med zunanji in domači poslovanjem je vedno manjša. Noben program, ki ga center pripravlja, ni obvezen, vsi pa so namenjeni trgu. Našel je pet programskih sklepov, ki jih bodo ponudili v Radencih. To so seminarji temeljnega zunanjetrgovinskega poslovanja, seminarji dopolnilnega in specifičnega usposabljanja, izobraževalni seminarji, programi za posebne naročnike in raziskovalne, publicistične ter druge dejavnosti.

Lidija Kosi

SINDIKAT NE PRISTAJA NA NIŽJE KRITERIJE

Na seji MS ZSS za Pomurje pretrgli vsebino kolektivne pogodbe — Veljati začne letošnjega julija — Za 40-urni teden

Kolektivna pogodba, statut SSS in gospodarske razmere so bile v ospredju ponedeljkove seje predsedstva medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Pomurje. Največ časa so namenili osnutku generalne kolektivne pogodbe, ki naj bi veljala od 1. julija letos do 30. junija 1991, razen poglavja o osebnih dohodkih in drugih prejemkih, ki velja le za eno leto. Predstavniki vseh štirih občinskih sindikalnih svetov so se v daljši razpravi opredelili pri normativnem delu kolektivne pogodbe. Vztrajali so pri tem, da je treba v tem pomembnem dokumentu zajeti vse delavce; tudi tiste v negospodarski sferi, ki sicer niso člani Gospodarske zbornice, ki pa je ena od podpisnic kolektivne pogodbe. Po mnenju nekaterih ta sploh ne more biti, ker pogoje gospodarjenja določajo v izvršnih svetih, sindikat pa si ne more privoščiti, da bi delavce v družbenih dejavnostih pustil ob strani. Razčistili naj bi tudi s pojmom osebnih dohodkov in plač.

Prav o osebnih dohodkih, dodatkih, nadomestilih, razporejanju delavcev in delovnega časa se je najbolj raznela razprava med člani vodstva pomurskih sindikatov. Ti ne bodo, kot zagotavljajo, pristajali na nižje kriterije pri izplačilu osebnih dohodkov, kakor je zapisano v kolektivni pogodbi in zakonu o delovnih razmerjih, kjer naj bi natančneje opredelili osnovne usmeritve. V nasprotnem primeru bo sindikat zopet deležen neupravičene kritike, so pripomnili. Določili naj bi tudi minimalni delovni čas na teden, ki ne sme trajati dlje od 40 ur. Tankočutno pa je treba opredeliti razporejanje delavcev v zmanjšano delovno zmogljivost, nadomestilo osebnega dohodka brez upoštevanja nadurnega dela, dodatke za posebne delovne razmere in ob prisilnem dopustu, ko se v podjetju znajdejo v težavah, kar za zdaj še ni pravno usklajeno.

Na seji predsedstva pomurskih sindikatov so sprejeli tudi statut Svobodnih sindikatov Slovenije, o likvidnostnih težavah pa jim je spregovorila direktka podružnice SDK Hrelka Korpič Horvat. Alarmanten je podatek, da se pojavlja vse več blokad žiroračunov podjetij in da bo v začetku aprila v stečaj že tretje podjetje. Hitro pa narašča tudi brezposelnost, ki je dosegla že število 3640, do konca leta pa naj bi narasla celo na okrog 7000. Zato bodo pomurski sindikati tudi v prihodnje tesno sodelovali s SDK, da jih posamezne zadeve ne bi presenetile.

Milan Jerše

Predlagane pravice za delavce brez dela

Republiška zakonodaja počasi le dohiteva čas in družbeno dogajanje, poskuša zakonsko urediti družbeno razmerja in nove odnose, ki so nastali kot posledica gospodarskih dogajanj. Skorajda zakonodajna praznina je na področju urejanja problematike presežkov delavcev, tistih, ki so brez zaposlitve, ali stečajnikov.

Sedaj pa smo dobili Predlog zakona o delovnih razmerjih. Teze za dokup zavarovalne dobe presežnim delavcem, predlagan je tudi Zakon o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za čas brezposelnosti. Skupaj naj bi torej predstavljali celovito zakonodajno urejanje spremenjenih razmer na področju zaposlovanja in zaposlenosti.

Tokratno obdelovalno področje: pravice delavcev, katerih delo zaradi tehnoloških, organizacijskih in gospodarskih razlogov ter ukrepov družbenopolitične skupnosti ni več potrebno.

KRITERIJI IZBIRE PRESEŽKOV DELAVCEV

Zakon o delovnih razmerjih v tretjem delu, kjer govori o pravicah delavcev, katerih delo je v organizaciji ali delodajalcu nepotrebno, predvideva pravico do prekvalifikacije ali dokvalifikacije, razporeditve v drugo organizacijo in k delodajalcu ter denarno nadomestilo, ki ne sme biti manjše od zajamčenega osebnostnega

ga dohodka. O postopku in številu delovnih presežkov pa mora organizacija ali delodajalec pravočasno obvestiti sindikat in Zavod za zaposlovanje, da lahko sodelujejo.

Število presežkov ugotavlja organ upravljanja, pri tem pa »izbira«, upoštevajoč določene kriterije: strokovno izobrazbo, znanje, delovne izkušnje, uspešnost, delovno dobo, zdravstveno stanje, socialno stanje (število družinskih članov, njihovo zaposlenost, obiti, postranski poklic, kmetijsko dejavnost in drugo). Če ugotovijo, da delavec ni več potreben, se torej lahko zaposli drugje, se za to delo drugje prekvalificira ali dokvalificira, ali pa si dokupi zavarovalno dobo zaradi uveljavitve pravice do pokojnine, vendar največ za pet let. Delavec, ki je izpolnil pogoje za starostno pokojnino, naštetih pravic nima.

PRAVICA DO DOKUPA ZAVAROVALNE DOBE

Po predlogu Zakona o delovnih razmerjih imajo pravico do dokupa zavarovalne dobe delavci s 35 let pokojninske dobe (delavka 30), delavec, ki je star 60 let (delavka 55), delovni invalidi 2. ali 3. kategorije, ki zaradi starosti nimajo pravice do prekvalifikacije ali dokvalifikacije, ki nimajo pravice do dela z delovnim časom, ki ustreza njegovim preostalim delovnim zmoglostim, ali pravice do drugega ustreznega dela. Dokup zavarovalne dobe je možen tudi za uveljavitev pravice do predčasne pokojnine.

KOLIKO ZA DOKUP ZAVAROVALNE DOBE

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je ob tem pripravila teze za dokup zavarovalne

valne dobe, v katerih je zapisano, da dokup mora pomeniti toliko denarja, da se pokrijejo večji izdatki za izplačevanje pokojnin. Naštevata tudi več možnih plačnikov (delavec, organizacija, družbenopolitična skupnost, Zavod za zaposlovanje).

Okvirni, informativni zglede: moški, star 55 let in s 35 let pokojninske dobe, pokojninska osnova je najnižja: 2789,70 dinarjev. Za pet let dokupa zavarovalne dobe bi moral prispevati (ali kdo drug) 41098,31 dinarja.

NOVOSTI PRI PRAVICAH ZA ČAS BREZPOSELNOSTI

Osnutek zakona o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za čas brezposelnosti predvideva precej novosti v tistem delu, ki se nanašajo na pravice za čas brezposelnosti. Ohranja tiste »klasične« pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti (denarno nadomestilo, denarna pomoč, priprava za zaposlitev), novo pa je, da je možno dobiti denarno nadomestilo za krajši delovni čas, da se usklajuje osnova za odmero denarnega nadomestila zaradi stečaja in tekoče mesečno usklajevanje denarnih davkov. Novost je tudi, da je možno podaljšati čas prejemanja denarnega nadomestila do izpolnitve pogojev za starostno upokojitve, vendar za največ pet let. Denarno nadomestilo bi po predlogu lahko izplačali v enkratnem znesku in jih zavarovalec vložil v materialno osnovo dela pri zasebniku, ki tako dobi delo.

Osnutek zakona predlaga, da bi imeli delavci stečajniki višjo odmero in daljše trajanje denarnega nadomestila, alternativni predlog pa brezposelne delavce izenačuje. Majda Horvat

Murska Sobota

CESTA BREZ ČEJEV!

V zadnjem času kar precej govorimo in pišemo o obnovi magistralne ceste Lendava—Počehova pri Mariboru. Žal moramo skoraj vedno ponarjavati že znana dejstva. Tudi sredi pogovorov, ki sta ga v Murski Soboti sklicala predsedstvo občinske konferenčne SZDL in republiška uprava za ceste (ta je bila pobudnik), ni prinesel kaj bistvenega novega. Gostje iz Ljubljane — najdogovornejši niti niso prišli — so zatrjevali, da je obnova te ceste prednostna naloga slovenske cestne politike, zato je na spisku tistih, ki se bodo potegovali za posojilo mednarodne banke. Če bodo sredstva odobrena, potem bi se lahko konec septembra ali oktobra dela začela. Sicer pa je pripravljenih 14 milijonov dinarjev za obnovo klanca Eibl in — če bo kaj ostalo — še za odsek ceste proti Benediktovi.

Tudi lani (in že prej) so bile dane podobne obljube — namreč, da je to ena od prednostnih nalog in da bodo ceste obnavljali, če bodo dobili posojilo. To pa naj bi se zgodilo skoraj 100-odstotno.

Zdaj je v Pomurju — podpirajo pa jih tudi v lenarški in mariborski občini — potrpljenja konec. Na omenjenem sestanku so sklenili, da bodo poslali izvršnega sveto Slovenije in republiški upravi za ceste sporočilo, v katerem bodo terjali, da je treba cesto Maribor—Gornja Radgona—Murska Sobota—Lendava letos začeti obnavljati brez pogoja, če, kajti če mednarodna banka ne bo odobrila posojila, mora republika najti druge vire. 15. april pa je zadnji rok, da dobijo iz Ljubljane ustrezen odgovor, in to s časovnim anketom del. V nasprotnem primeru bodo začeli zbirati podpise za sklic izredne seje republiške skupščine. Če tudi tako ne bodo uspeli s svojimi zahtevami, bodo organizirali zaporo ceste, in to že pri Trojanih, da bo bolj zaletljivo. Pomurje enostavno ne more in ne bo več prometno odrezano, saj so zaradi tega že nastale prevelike negativne posledice v gospodarskem razvoju, pri pretoku blaga in v turistični dejavnosti.

Jože Graj

MALA KRKA JE PREDOLGO BURILA DUHOVE!

Kako lahko prestaba obveščeno negativno vpliva na razpoloženje ljudi — dokazuje najnovejši zglede o nameravanih posegih za ureditev potoka Mala Krka v krajevni skupnosti Križevci—Domanjševci. Čeprav je bil ureditveni načrt sprejet na zborih skupščine občine v Murski Soboti že več kot pred letom dni, kar pomeni, da je obvezen za

vse, ki sodelujejo pri njegovi pravi izvedbi, se zadeve do danes skorajda niso premaknile z mrtve točke. In to kljub temu, da je bilo pravočasno izdano lokalno dovoljenje in so na Zavodu za ekonomiko in urbanizem poskrbeli za vsa potrebna dokumentacija. Ustavilo se je najprej zaradi mnenja vodarjev, da je v zgornjem delu Križevca nujen zadrževalnik, ki bi širše območje obvaroval pred poplavi.

Tako je bil narejen nov projekt, prijaznejši za okolje, pri čemer bi z regulacijo Male Krke ohranili vsaj 30 odstotkov vodnih pritokov, pa tudi okolico z zelenjem ne bi bistveno okrnili. Po novem bi tako regulirali staro strugo potoka in s tem podaljšali odtokanje Male Krke. Na javni razpravi pa so občani nasprotovali postavitvi zadrževalnika.

ZAKAJ TAKO?

Sledili so številni pogovori z vodarji, investitorjem KZ Panonko, gojitvenim loviščem Kompas, ki je bilo ob predvideni gradnji jezera v dolini zainteresirano za gojitev rac in uvedbo drugih turističnih dejavnosti, vendar zaenkrat brez oprijemljivejših rezultatov. Kmetje so se namreč bali, da bodo njihove kmetijske površine kljub vsem zagotovilom strokovnjakov poplavljeni in s tem neuporabne za intenzivno proizvodnjo. Zavzemali so se za čim ožji potok od asfaltne ceste navzdol, hočejo pa tudi zagotoviti, kako bo z nadaljnjim obdelovanjem njiv.

Po zadnjem sestanku na soboškem izvršnem svetu, kjer je sodelovala tudi delegacija KS Križevci—Domanjševci, kaže, da so se duhovi vendarle pomirili. Soglašali so, da je treba z melioracijami nemudoma začeti, sicer bodo z drugimi deli v velikem zaostanku, gospodarska škoda pa bo neprecenljiva. Zaenkrat bodo tudi opustili gradnjo jezera. Ob vseh teh prijetljajih z Malo Krko pa se ne moremo znebiti občutka, da bi se tem neuprijetnostim lahko izognili, če bi investitor in upravni organ pravočasno uskladila vse zadeve. Medtem pa je KZ Panonka že začela s pripravljalnimi deli za melioracije v spodnjem delu potoka. Nekaj se je torej vendarle premaknilo!

Milan Jerše

PRODAJA GOSPODINSKEGA PLINA MARIBORSKE PLINARNE IN OPRAVLJANJE SERVISOV

Plin lahko dobite vsak dan, NON-STOP od jutra do večera, ob nedeljah in praznikih od 8.—12. ure.

BAŠA Anton in Marija Melinci 3/b

Moravske Toplice: TRETJIČ!

Prvič, drugič in tretjič. Prodano ali izgubljeno. Kako se bo končalo »izklicanje« v Moravskih Toplicah oziroma kaj pomeni tretji referendumski NE za nadaljnjo usodo.

Upravičeno se bojimo, da tega ne ve niti večina zaposlenih v zdravilišču. Prvič — referendum o novi organiziranosti ni uspel, oziroma je bilo več zaposlenih proti kot za. Drugič — na ponovljenem referendumu je rezultat podoben, le da je bilo število glasov za in proti tokrat skoraj izenačeno. Kljub temu smo rekli: takšna je pač volja zaposlenih, mogoče pa se jim je pod dežnikom Radenske res godila krivica?

Tretjič — na referendumu v začetku marca naj bi sprejeli statut o novi organiziranosti (in tako pravno potrdijo svojo samostojnost). Čeprav je bila razlika le nekaj glasov, statuti ni sprejet, torej referendum je tretjič ni uspel. Zakaj? Se delavci ne strinjajo s predlagano organiziranostjo in statutom ali pa z vodstvom zdravilišča? Delitveni postopki med Radensko in Moravskimi Toplicami so se že začeli (tako sredstev kot ljudi), v intenzivnem ukvarjanju samih s sabo pa so v edinem soboškem zdravilišču verjetno pozabili, da bodo morali odslej skrbeti sami zase na vseh področjih. Tako bodo morali sami poskrbeti, da bodo z reklamami na tujem trgu, da bodo spremljali mednarodne smeri razvoja turizma, zakonodajo itd.

Ne moremo in nimamo pravice napovedovati usode zdravilišča v Moravskih Toplicah. Nismo jasnovidci. Lahko pa opozarjamo — in opozarjamo zaposlene, da so se sami odločili za samostojnost ter s tem za to, da bodo sami nosili breme naložb. Druga zdravilišča in hoteli v okviru Radenske so tega veseli, pravijo, da bodo se-

daj končno prišli na svoj račun in se hitreje razvijali.

Ali lahko napovedo usodo svojega zdravilišča v Moravskih Toplicah tam zaposleni, tisti, ki so vse to zakuhali? O njihovih zahtevah po prisilni upravi na zadnjem zboru delavcev, češ da bi jim prisilni upravitelj priskrbel večje plače, tako kot v bolnici, pa lahko le globoko dvomimo. Njihov pogled sega le do naslednjega izplačilnega dne. Ajde posebej tokrat niti ne omenjamo!

Če nekaj mesecev bodo Moravske Toplice mogoče tudi zares na razprodaji. Mogoče jih bo tudi zares kupil kaj tuje (ali pa domačin). In novi lastniki se bo najprej po hitrem postopku znebil »nergačev« ter obdržal samo dobre delavce.

Bernarda B. Peček

... šele ko se korenin zavemo

Tretje romanje Porabcev v Ljubljano je za nami. Zvonovi so odzvonili svojo pesem in stotinji porabskih Slovencev se je vrnila na svoje domove. Kaj bo torej ostalo po tretjem gostovanju v osrednjem slovenskem kulturnem hramu?

Slab začetek — dober konec, je že znan izrek, ki bi ga lahko uporabili tudi tokrat. Ampak življenja ni mogoče tako poenostaviti, saj je veliko drobnih reči, ki so pomemben del mozaika, imenovanega Dnevi porabskih Slovencev v Ljubljani.

Veliko je bilo tudi takega, da je človeka kar stisnilo pri srcu. Organizacijske napake so bile najbolj očutne pri pripravi okrogle mize, ki si tega imena ni mogla zaslužiti v nobenem pomenu te besede. Bilo je to prepričevanje že prepričanih, saj so tisti, ki bi lahko kaj povedali, odšli na večerjo k Dušanu Šinigoju. Edino »žrtveno jagnje«, predstavnik sombotelske škofije, pa je samo tožil in prepričeval navzoče, da ne morejo zagotoviti slovenskega duhovnika na Gornjem Seniku, saj jim primanjkuje tudi madžarskih.

Gotovo so potem mariskoga ponoči preganjale moreče sanje, čeprav najbrž ne tistih, ki bi jih morale. Toda mogoče je zato sklepna prireditev vendarle pričelati tudi tiste, ki še niso bili. Mogoče so jim učenci v razredu le odprli oči? Kaj so že rekli? Aha, dolgo so živeli za železno zaveso, zaprti kot v kakšnem getu. In prelepe porabske vasi so se vedno bolj praznile. Tisti, ki so ostali, pa so si morali najti delo v Monostru ali še kje dalje. V madžarskem okolju pa so prisiljeni govoriti jezik večinskega naroda. Radi bi dobili delovna mesta v domačem Porabju. Možnosti se zdaj odpirajo, saj so vojaki spraznili dve vojašnici, ki bi ju lahko sprejemili v male obrate.

Kaj so se ugotovili? Ja, seveda, jezik, ki ga govorijo doma z dedki in babicami, je drugačen od tistega, ki se ga učijo v šoli. Porabsčina kot arhaičen jezik je še najbolj podobna prekmurskemu narečju. In zakaj se je torej potrebno naučiti materinščine? Ne le zato, da se boš lahko vsakodnevno pogovarjal s prijatelji in sorodniki z onkraj meje (ko bo odprt mejni prehod Gornji Senik—Martince?), ampak zato, ker je to tvoja materinščina. Šele ko obvladaš svoj materni jezik, se zaveš svojih korenin; če pa se zaveš svojih korenin, postaneš hrast, ki ga ne izruva še tak vihar.

Tukaj je odzvonil šolski zvonec, odzvonil pa je tudi cerkveni zvon. Prireditve je bilo konec. In mogoče je vendarle prepričal same porabske Slovence in vse nas. John Doone je v svoji pesmi lepo zapisal: »Nikar ne hodi spraševati, komu zvoni. Zvoni tebi!« Res, zvoni nam, vsem tistim, ki lahko še kaj storimo za ohranitev slovenstva v Porabju. Ne z BESEDAMI, tokrat z DEJANJI. Silva Eöry

Odrprtemu pismu ob rob

Skoraj neverjetno, da se lahko v teh časih obračunov zgodi celo, da se kdo postavi v bran za nekega politika in prosvetnega delavca. Najprej je to storil novinar Marjan Dora, v zadnji številki Vestnika pa delavci organizacijske enote Zavoda za šolstvo v Murski Soboti in pedagoška svetovalka Jana Kolarč.

Odkrito priznam, da tega nisem pričakoval. Toliko manj v sedanjem času vsesplošnih napadov in obračunov s politiko in politiki, iskanja naklonjenosti volilcev tudi za ceno spreobračanja in preoblačenja v nove stranke, programe, obleke in barve.

Vsem podpisnikom odrprtega pisma zagotavljam, da cenim vaše mnenje o mojih poklicnih, izobrazbenih in drugih sposobnostih za delo med pomurskimi šolniki. Zato naj kratek odgovor pravzaprav ni namenjen vam; obvezali pa ste me k dodatnemu pojasnilu za javnost.

Tudi sam se ne morem znebiti občutka, da je šlo za obračun z mojim političnim delom. Nihče me sicer ni z argumenti prepričal, da sem počel toliko škode ljudem v tem našem obsejnim Pomurju; sicer pa počakam malo s sodbami — zgodovinskih dejstev in dejanj niti država niti posamezniki ne morejo spremeniti po svoji volji.

Za tiste, ki pa resnično ne vedo ali nočejo vedeti, naj dodam, da za to delovno mesto nisem nikogar ne prosjačil, niti se prijavil na kakšen razpis — za predstojnika me je pač predlagal Zavod za šolstvo Slovenije.

Delati znam, kandidirati ne nameravam, odhajam pokončno. Moj odgovor ste vsi lahko prebrali v predzadnji številki Vestnika. Vztrajam pri njem.

Delavcem organizacijske enote Zavoda za šolstvo, s katerimi bi sicer z veseljem sodeloval, žal ne morem ustreči. Pomurskim šolskim in delegatom občinskih skupščin pa želim več sreče pri iskanju ustreznega predstojnika.

Morda vam bo uspelo najti kandidata s »posebnim fakulteto«, ki bo po meri delegatov Zborov združenega dela ljutomerske in lendavske občinske skupščine (in še katerega od svetovalcev)?!

Lep pozdrav!

P. S. Prosim vse, da s tem odgovorom ta »primer« končamo.

Murska Sobota, 16. 3. 1990

Geza Bačić, i. r.

Rekordne površine za sladkorno peso

Pridelovalci sladkorne pese na območju ormoške tovarne sladkorja stopajo v enajsto leto pridelave te poljščine. Če si je v prvih letih pridelovanja sladkorna pesa le s težavo utirala pot v njivski kolobar, zdaj že lahko trdimo, da si je utrdila svoje mesto med pomembnejšimi poljščinami, zanimanje zanjo pa se iz leta v leto povečuje.

Po besedah mag. Terezije Štefanič iz Tovarne sladkorja v Ormožu so letos presenečeni nad zanimanjem pridelovalcev za setev sladkorne pese, saj jo bodo po sklenjenih pogodbah zasejali na več kot 7.500 hektarjih, kar je za dobrih 20 odstotkov več kot lani. Že v lanskem letu so pridelovalci pridelali toliko pese, da so bile predelovalne zmogljivosti tovarne zasedene več kot stodontno, letošnji pridelek pa bo ob normalni letini še veliko večji. Na vprašanje ali bodo v prihodnje omejevali pridelovanje sladkorne pese, v tovarni odgovarjajo, da o tem zdaj še ne razmišljajo. Če bo med pridelovalci še naprej vladalo takšno zanimanje za sladkorno peso, bodo verjetno morali razmišljati o razširitvi predelovalnih zmogljivosti, saj si

zaupanja med pridelovalci ne smejo zapraviti.

Sicer pa so v teh desetih letih pri pridelovalcih kot v tovarni beležili iz leta v leto boljše proizvodne rezultate. Tovarna sladkorja v Ormožu se zdaj tako po izkoriščenosti predelovalnih zmogljivosti, produktivnosti, porabi energije na enoto proizvoda, izkoriščenosti sladkorja in še po marsičem uvršča med najboljše tovrstne tovarne v državi, pri tem pa se zgleduje po najuspešnejših tovarnah v razvitih evropskih državah. Rezultati ne izostajajo tudi pri pridelovalcih, vendar je pri mnogih še vedno veliko neizkoriščenih možnosti. To potrjujejo podatki, da vedno več pridelovalcev dosega pridelek 60 in več ton po hektarju, so pa tudi pridelovalci, pri katerih se pridelek gi-

blje le okoli 30 ton. Uvajanju najsodobnejše tehnologije v pridelavo sladkorne pese bo zato v prihodnje veljalo največ pozornosti.

Dobrišen del sladkorne pese za potrebe ormoške tovarne zagotavljajo pomurski pridelovalci in tudi med njimi se zanimanje za pridelavo povečuje. V primerjavi z lani bodo letos površine pod sladkorno peso povečali za okoli 20 odstotkov, pesa pa si vse bolj utira pot tudi na območja, kjer so ji v preteklih letih namenjali le malo površin. To velja predvsem za območje temeljne zadrzne organizacije v Beltincih, kjer bodo letos sladkorni pesi namenili za več kot 100 odstotkov večje površine kot lani. Tudi to je dokaz, da je sladkorna pesa dohodkovno izredno zanimiva poljščina, zanjo pa je zagotovljeno tudi tržišče.

Zaradi izredno lepega vremena v zadnjem času, ko so temperature presegle dolgoletno povprečje, se letos setev sladkorne pese začela prej kot običajno. Že v začetku tega tedna je bilo vse nared za začetek setve in prvi hektarji so že zasejani. Priprave na setev so stekle pravočasno, mehanizacija je pripravljena, prav tako pa tudi seme in zaščitna sredstva. Strokovnjaki pa kljub vsemu svetujejo pridelovalcem, da setev opravljajo s posebno previdnostjo, saj je zemlja ponekod precej suha in tam s setvijo ne kaže prehitovati. Predvsem pa je potrebno dosledno izvajati predpisane agrotehnične ukrepe, saj je od kakovostne setve v največji meri odvisen pridelek s tem pa tudi dohodek pri pridelovanju sladkorne pese.

Ludvik Kovač

ZNANJE ZA PRIDELAVO

V tovarni sladkorja v Ormožu aamenjajo izobraževanje pridelovalcev sladkorne pese posebno pozornost, saj se zavedajo, da brez znanja ni pridelovalnih rezultatov. To izobraževanje se jim je že bogato obrestovalo, kar potrjujejo predvsem visoki in kakovostni pridelki, ki jih dosegajo mnogi pridelovalci. Zanje organizirajo vsako zimsko sezono predavanja na terenu in jih seznanijo z najnovejšimi izsledki v tehnologiji pridelovanja, pred setvijo pa dobijo pridelovalec tudi pisna navodila.

V okviru poljedelskih dni ABC Pomurke so pred leti posebno pozornost namenjali tudi sladkorni pesi, zdaj pa so se odločili, da organizirajo samostojne seminarje za organizatorje pridelave. Takšen seminar je bil konec prejšnjega tedna v Moravskih Toplicah, nanj pa so povabili ugledne strokovnjake, profesorje fakultet v Novem Sadu in Zagrebu. Po besedah udeležencev tega seminarja je mogoče ugotoviti, da so tovrstne oblike izobraževanja zelo koristne, saj se udeleženci poleg najnovejših dosežkov na področju tehnologije pridelovanja seznanijo tudi s praktičnimi izkušnjami pridelovalcev na drugih območjih, pridobljeno znanje pa prenašajo v proizvodnjo na našem območju.

L. Kovač

Strokovnjaki svetujejo

Spomladansko zatiranje plevela v ozimnih žitih

Zatiranje plevela je nujen ukrep (čeprav se tega vsi še ne zavedajo), če hočemo doseči primeren pridelek. Plevel odvzame žitu hranilo, vodo, svetlobo, prenaša različne bolezni in tudi škodljivce. V žitih srečamo več vrst plevela: semenskega širokolistnega, semenskega ozkolistnega in koreninske plevela. Verjetno bomo razdelitev in zatiranje lažje razumeli, če bomo našli posamezne plevela in učinkovita sredstva — herbicide za zatiranje. V nadaljevanju tega sestavka bom navajal le zaščitna sredstva proti plevelom — herbicide, ki so v prodaji v Pomurju.

Najbolj razširjeno skupino širokolistnih plevelov (plešec, modri glavinec, bela metlika, osat, slak, mak, slakovec, njivna redkev, gorjuna, svetlobo, prenaša različne bolezni in tudi škodljivce. V žitih srečamo več vrst plevela: semenskega širokolistnega, semenskega ozkolistnega in koreninske plevela. Verjetno bomo razdelitev in zatiranje lažje razumeli, če bomo našli posamezne plevela in učinkovita sredstva — herbicide za zatiranje. V nadaljevanju tega sestavka bom navajal le zaščitna sredstva proti plevelom — herbicide, ki so v prodaji v Pomurju.

Obe enostranski uporabi teh herbicidov so se pojavili odporni pleveli, kot so smolenec, kurja čreva, mrtva kopriva in drugi. Z največjimi pripravki na novih osnovah (aktivne snovi) in z različnimi kombinacijami zatiramo tudi te. Takšni so npr. dicofluid, MP combi, deherban special, aniten DS, aniten MPD, basagram DP, oxitini ipd. Na ta način je razširjeno delovanje na večino pri nas rastočih širokolistnih plevelov, tudi na smolenec.

Ker je večina naših žitnih polj zapleveljena tudi s srakopercami, moramo kombinirati omenjene pripravke s sredstvi, ki ga uničijo. Pri nas sta v prodaji dicuran 500 in tigrex, ki dobro delujeta na travni in nekatere širokolistne plevela.

Naj spomnim pridelovalce ozimnih žit, da smo že ob jesenski setvi priporočali škropljenje s herbicidi dicuran ali tigrex. V teh primerih so posevki skoraj v celoti čisti, razen smolenca, divje mačhe in nekaterih manj nadležnih. Tisti, ki so jeseni uporabili dicuran forte ali quartz, pa imajo posevke popolnoma čiste.

Na osnovi razpoložljivih sredstev v mreži oskrbe svetujemo naslednje pripravke in kombinacije:

— dicuran forte, 1,5 l/ha—2,0 l/ha, uporaba zgodaj spomladi (takoj), ker je njegovo delovanje zagotovljeno tudi pri nižjih temperaturah, vendar ne pod mejo zmrzovanja. V poznejših fazah razvoja (koniec razraščanja) in pri manj kislih tleh — pH nad 6,5 — ne svetujemo uporabe omenjenega sredstva.

— Dicuran 500 se uporablja v čistem odmerku 3—4 l/ha, ko ga lahko uporabljamo do 0° C. Podobne lastnosti ima tigrex v čistem odmerku 3—5 l/ha. Omenjene herbicide uporabljamo proti travnim in nekim širokolistnim plevelom, ko so temperature nad 0° C. Pozna uporaba (po razraščanju) je manj učinkovita ali celo škodljiva za poljščino (pšenico, ječmen).

Proti drugim širokolistnim plevelom in smolencu svetujemo uporabo:

— dicofluid MP combi (deherban combi MD) 4 l/ha ali
— deherban special 4 l/ha ali
— aniten MPD 4 l/ha ali
— basagram DP 2,5—3,0 l/ha

Za njihovo uspešno delovanje so potrebne nekoliko višje dnevne temperature 8—10° C in ponoči ne nižje od 0° C.

Ob kombinacijah herbicidov proti travnatim in širokolistnim plevelom znižujemo odmerke pri enem in drugem do 30 %. Tako bi uporabili npr: dicuran 500 2,5 l/ha + aniten MPD 3 l/ha ali tigrex 3 l/ha + dicofluid MP combi 3 l/ha itd. Geza Džuban, dipl. inž. agr.

Zoper večje posege na kmetijska območja

V soboški občini že dlje časa skušajo uskladiti svoj dolgoročni načrt do leta 2000 s podobnim v republiki, vendar so bili dosedajšnji štirje poskusi neuspešni. Šlo je v prvi vrsti za predloge o možnih posegih na kmetijska območja, kar so republiški upravni organi odločno odklonili. To jasno dokazuje, kakšen pomen pripisujejo varstvu najbolj kmetijskih zemljišč, kjer ne dovolijo kakršne koli pozidave. Zato je tudi negotova usoda predloga o širitvi Murske Sobotne na južno stran, kjer je še veliko obdelovalnih površin. Čeprav gre le za 30 hektarov zemljišč, bo vsakršno vztrajanje odveč, ampak bo treba razmisliti o precejšnji skrajitvi teh površin, namenjenih za pozidavo. To velja tudi za druga območja v soboški občini, kjer je predvidenih 140 hektarov površin za usmerjeno družbeno gradnjo. To so območja v Beltincih, Bakovcih, Rakičanu, Gančanih, Bogojini in na Cankov. V republiških upravnih organih menijo, da bi do leta 2000 težko uresničili zamisel o takšni širitvi območij za pozidavo v soboški občini, na kar kažejo tudi dosedanje izkušnje s poseljevanjem ljudi. In kot zatrjujejo v soboški občini, so v širitev območij zajeta predvsem primestna naselja, pri čemer je že zdaj vprašljiva nadaljnja gradnja industrijske cone v Beltincih. V Murski Soboti pa naj bi se bolj usmerili v gradnjo stanovanjskih zgradb s tremi nadstropji in raznih spremljajočih objektov v pritličjih, kar bi omogočilo razvoj teh dejavnosti za naslednji dve desetletji. Računajo, da bi tu zgradili okrog 700 stanovanj, pri čemer bi bila gostota naselitve 150 prebivalcev na hektar. Na ta način bi se tudi približali zahtevam iz dolgoročnega načrta republike do leta 2000 in njeni uskladitvi v soboški občini.

M. Jerše

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO
KAPELA, r.o.

VG KAPELA RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO ZA 24. marec 1990
NA DELOVNI ENOTI TURJANCI ob 9. uri za naslednja osnovna sredstva:

1. Traktor ZETOR 7045	izključna cena 100.000 din
2. Traktor MTZ 82	100.000 din
3. Traktor IMT 533	45.000 din
4. plug, 3 brazde	500 din
5. okopalnik za koruzo	200 din
6. 2 frezi, vsaka	200 din
7. rotaspa	200 din
8. klinasta brana	200 din
9. klinasta brana	200 din
10. koruznjak, montažni, po delih	

Vsak, ki bo nastopil na dražbi kot kupec, mora plačati uro pred dražbo varščino v višini 10 % od izključne cene. Varščina se tistim, ki na dražbi ne uspejo vrne, kupcem pa poročuna ob plačilu. Ogled možen vsak delovni dan od 12. do 15. ure na DE Turjanci.

SREČANJE SLOVENSkih IN HRVAŠKIH KMETOV

Radio Ljubljana in Radio Zagreb sta organizatorja srečanja slovenskih in hrvaških kmetov, ki bo v soboto in nedeljo v soboški občini. Pokrovitelj srečanja je Zadrzna zveza Slovenije, gostje iz Hrvaške bodo pripotovali v Pomurje z avtobusom, med obiskom pa si bodo ogledali nekatere uspešne kmetije in kmetijsko pridelavo v Kmetijski zadrugi Panonka.

Za soboto zvečer pripravljajo družabno srečanje s kulturnim programom, ki bo v vaškem domu v Polani pri Murski Soboti, v njem pa se bodo s folklornimi skupinami predstavili hrvaški in pomurski kmetje. V nedeljo zjutraj bo neposredna vključitev v kmetijsko oddajo zagrebškega radia, popoldne pa še v Radijske valove z naših kmetij, ki jih pripravlja Radio Ljubljana.

L. K.

Gnojenje travnikov in pašnikov

Z izkoriščanjem travinja s pašo in košnjo odnašamo s travniških tal hkrati pridelku ustrezno velike količine hranilnih snovi. Če želimo, da bodo pridelki krme zadovoljivi, jih moramo s primernimi gnojili tudi nadomestiti.

TABELA 1: ODVZEM HRANIL S PRIDELKI

rastl.	prid. mase v t	odvzem hranil v kg			
		N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO
travnik	10	150—200	50—100	200—300	80—120
lucerna	10	250	80	200	270
črna detelja	10	230	60	200	220
pašnik	6 KSE	300	130	360	180

(Vir: Gnojila in gnojenje prof. dr. Mirko Leskošek)

Trave so na splošno velike porabnice dušika (N) in kalija (K₂O). Fosforja (P₂O₅) ne potrebujejo veliko, vendar toliko, da so glavna rastl. hranila dušik (N), fosfor (P₂O₅) in kalij (K₂O) v določenem razmerju. Detelje v travni ruši so velike porabnice fosforja (P₂O₅) in kalija (K₂O). Dušik (N) si te vrste rastlin prisvojijo, same iz zraka ob pomoči bakterij, ki živijo v sožitju z njimi na koreninah.

Trave in detelje so tudi veliki porabniki kalcija (Ca), ki ne le

da je pomembno rastlinsko hranilo, vpliva tudi na reakcijo tal oz. pH.

Glede na to, da je večina naših travniških tal kislih, bi moralo apnjenje postati reden agrotehnični ukrep vsakih pet let.

Na tleh, ki so kisla, se razvije specifična travna ruša, kjer pa so zastopane gospodarsko manj pomembne trave, detelje začno propadati.

Na tržišču je možno dobiti razne materiale, ki vsebujejo veliko kalcija (Ca).

TABELA 2: KOLIČINA MATERIALA ZA APNENJE

vrsta	%	kol./ha	uporaba
sat. mulj	22—30	5—7000 kg/ha	na 5 let
apnenec	50—55	3—4000 kg/ha	na 5 let
žlindra	35—45	1000 kg/ha	vsako leto
hidr. apno	60—70	1—2000 kg/ha	na 5 let

Iz ekonomskega vidika bi bil najbolj priporočljiv sataracijski mulj, ki vsebuje poleg kalcija (Ca) tudi fosfor (P₂O₅), kalij (K₂O) in mikroelemente.

Tudi žlindra vsebuje precej kalcija (Ca) in fosforja (P₂O₅).

HLEVSKI GNOJ

Za ohranjanje rodovitnosti tal gnojenje s hlevskim gnojem ni nujno potrebno. Travnna ruša ustvarja z odmrliimi koreninami veliko humusa.

GNOJEVKA

Gnojenje z gnojevko se na travinju vedno bolj uveljavlja zaradi visoke cene mineralnih gnojil. Vsebuje predvsem dušik (N) in

kalij (K₂O), fosforja (P₂O₅) pa zelo malo, zato jo moramo nujno uporabljati v kombinaciji z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo večji delež fosforja. Enostranska uporaba gnojevke lahko negativno deluje na botanični sestav travne ruše, zlasti tam, kjer v tleh primanjkuje fosforja.

Hranili, kot sta dušik (N) in kalij (K₂O), močno pospešujeta rast trav, ki pa izpodrivajo detelje. Če napake ponavljamo dalj časa, se pojavijo v travni ruši prazna mesta, ki pa jih preresejo zeli in pleveli. Mnogokrat je potrebno take travnike ponovno zasejati z ustreznimi travno-detelnimi mešanici (TDM).

TABELA 3: VSEBNOST HRANIL V GOVEJI IN SVINJSKI GNOJEVKI

	vsebnost hranil v kg		
1000 l	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
goveja gnojevka	5	2	7
svinjska gnojevka	6,5	3,5	3

Svinjska gnojevka vsebuje več fosforja (P₂O₅) in manj kalija (K₂O), če so prašiči pitani z žiti.

Predno uporabljamo gnojevko na travnatih površinah, bi jo morali razredčiti z vodo. Z redčenjem dosežemo predvsem (1:1):

— boljše izkoriščanje dušika

— zmanjšano nevarnost, da se gnojevka na površini zaskorji.

Nerazredčene lahko uporabimo naenkrat 15—20 m². Ker pa se ob enem z dodatkom vode povečujejo stroški za razvažanje, je treba najti pri razredčitvi neko srednjo pot med koristmi in stroški zanje. Lahko si pomagamo tudi tako, da jo razvažamo v oblačnem in vlažnem vremenu.

Tudi za gnojenje pašnikov velja iste zakonitosti, vendar gnojevke ne bomo uporabljali v tistih čredinkah, ki so namenjene za pašo.

TABELA 4: GNOJILNE NORME ZA TRAVNJE PRI RAZLIČNIH INTENZIVNOSTIH STOPNJAH — KOŠNI IN PAŠNI RABI

stopnja intenzivnosti uporabe	kg N/ha za košnjo					kg P ₂ O ₅ na ha	kg K ₂ O na ha
	I	II	III	IV	V		
3 × košnja	50	50	40			90	120—160
4 × košnja	50	50	50	40		110	160—200
pašno-koš. čred. pašn.	50	50	50	50	50	130	200—240

ČAS GNOJENJA

S fosfati in kalijem gnojimo do začetka rasti spomladi in naenkrat. Sedaj, ko je na trgu vedno več kombiniranih NPK in vedno manj enostavnih gnojil, se ponuja možnost, da ob enem z dušikom delimo tudi odmerek fosforja (P₂O₅) in kalija (K₂O) na dva ali več obrokov.

Celoten odmerek dušikovih gnojil je nujno razdeliti na več obrokov, glede na to, kolikokrat mislimo travno rušo kositi oz. pasti.

ŽVZ za Pomurje, Kapun Stanko, dipl. inž. agr.

mo naenkrat 15—20 m². Ker pa se ob enem z dodatkom vode povečujejo stroški za razvažanje, je treba najti pri razredčitvi neko srednjo pot med koristmi in stroški zanje. Lahko si pomagamo tudi tako, da jo razvažamo v oblačnem in vlažnem vremenu.

Tudi za gnojenje pašnikov velja iste zakonitosti, vendar gnojevke ne bomo uporabljali v tistih čredinkah, ki so namenjene za pašo.

TABELA 4: GNOJILNE NORME ZA TRAVNJE PRI RAZLIČNIH INTENZIVNOSTIH STOPNJAH — KOŠNI IN PAŠNI RABI

stopnja intenzivnosti uporabe	kg N/ha za košnjo					kg P ₂ O ₅ na ha	kg K ₂ O na ha
	I	II	III	IV	V		
3 × košnja	50	50	40			90	120—160
4 × košnja	50	50	50	40		110	160—200
pašno-koš. čred. pašn.	50	50	50	50	50	130	200—240

ČAS GNOJENJA

S fosfati in kalijem gnojimo do začetka rasti spomladi in naenkrat. Sedaj, ko je na trgu vedno več kombiniranih NPK in vedno manj enostavnih gnojil, se ponuja možnost, da ob enem z dušikom delimo tudi odmerek fosforja (P₂O₅) in kalija (K₂O) na dva ali več obrokov.

Celoten odmerek dušikovih gnojil je nujno razdeliti na več obrokov, glede na to, kolikokrat mislimo travno rušo kositi oz. pasti.

ŽVZ za Pomurje, Kapun Stanko, dipl. inž. agr.

Priprave na živilsko-kmetijski sejem

Priprave na Mednarodni kmetijsko-živilski sejem, ki bo od 18. do 26. avgusta v Gornji Radgoni, so že na vrhuncu. Vodilni delavci Pomurskega sejma že potujejo po Evropi in izbirajo vzorce. Pri izbiri in dogovorih v Italiji, Švici, Avstriji, Madžarski in Jugoslaviji, kjer izbirajo vzorce za ocenjevanje suhomesnih izdelkov in sirov, sodelujejo tudi strokovnjaki s fakultet in inštitutov. Letos bodo namreč že drugič podelili za najboljše suhomesne izdelke modri trak Alpe-Jadrana. Prvič bodo ocenjevali tudi sire, saj sejma mlečnih izdelkov Mlekosim v Mariboru ne bodo več prirejali. Letošnja novost bo, da bodo ocenjevali tudi vzorce izdelkov iz mesa, ki jih pripravljajo kmetje. V ta namen so že izbrali 50 kmetij — 10 iz vsake slovenske pokrajine. Kmetje bodo na ocenjevanje poslali klobase, safame, šunke, meso iz tunke, nadevane želodce, kulen in druge domače specialitete. Po desetih letih pa bodo ponovno razstavili krave mlekarice.

Boris Hegeduš

— Za ves lanski pridelek dobim zdaj le 20 kilogramov škropiva. Pa me naj še kdo prepričuje, da se splašča.

FRANCEKOV
PREMISLANJE

Odprta nova zasebna

Samopostrežna trgovina BOB

na Lendavski cesti 39 d

V MURSKI SOBOTI (poleg Ljubljanske banke)

- bogata založenost ● večje količine blaga prinašamo na dom, bolnim in starejšim osebam ne zaračunavamo dodatnih stroškov
 - šole in ustanove, ki se ukvarjajo z vzgojo otrok, imajo pri nakupu posebne ugodnosti
- Naročila in informacije po telefonu 25-104 in 48-436 (zadnja številka velja za popoldne)

JAVNI RAZPIS ZA NAGRADE IN ZLATA ODLIČJA TONETA TOMŠIČA

Komisija za podeljevanje nagrad in zlatih odličij Toneta Tomšiča objavlja v skladu z določbo 14. c člena zakona o javnem obveščanju ter sklepa Skupščine Republike Slovenije z dne 8. marca 1990 o merilih in postopku

RAZPIS

za nagrade in zlata odličja Toneta Tomšiča, ki bodo podeljena leto na spominski slovesnosti ob obletnici smrti Toneta Tomšiča.

V letu 1990 bomo podelili:

- eno nagrado Toneta Tomšiča za življenjsko delo
- za dolgoletno strokovno, poglobljeno novinarsko delo z vseh področij družbenega življenja, ki je bistveno prispevalo k razvoju novinarstva, dvigu kulturne ravni in profesionalne etike javnega obveščanja
- za znanstveno-raziskovalno delo, ki prispeva k obogatitvi teorije in prakse novinarstva oz. množičnega komuniciranja;

dve Tomšičevi nagradi za vrhunske dosežke na področju novinarstva v letu 1989.

Tri nagrade iz sklada Toneta Tomšiča za pomembne prispevke na področju novinarskega sporočanja, komentiranja in urejanja v letu 1989.

Dve zlati odličji Toneta Tomšiča kot posebno priznanje novinarjem, ki so med NOB in v povojnem obdobju prispevali k razvoju slovenskega novinarstva.

Kandidate za nagrade in zlata odličja lahko predlagajo uredništva, novinarski aktivni in sekcije, Upravni odbor društva novinarjev Slovenije, Katedra za novinarstvo pri Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo ter posamezniki.

Nagrade in zlata odličja Toneta Tomšiča lahko dobijo tudi slovenski novinarji v zamejstvu.

Rok za predlaganje kandidatov za letošnje nagrade je 10. april 1990.

Predloge s konkretno utemeljitvijo je treba poslati Komisiji za podeljevanje nagrad in zlatih odličij Toneta Tomšiča, Skupščina Republike Slovenije, Šubičeva 4, Ljubljana.

STANOVANJSKA ZADRUGA

Da pri gradnji ne bi bili osamljeni

V teh kriznih časih tudi gradnja stanovanjskih hiš ni lahka in enostavna, saj zahteva veliko težko prigarano denarja. Da bi pomagali posameznim graditeljem, so v Murski Soboti leta 1984 ustanovili stanovanjsko zadrugo in jo poimenovali po nastajajočem naselju Černelavci. Že prihodnji mesec pa se bo podjetje preimenovalo v Mursko stanovanjsko zadrugo.

Stanovanjska zadruga se je iz Murske Sobotice razširila tudi na drugo stran Mure in tako so podružnici ustanovili še v Lukavcih in Gornji Radgoni. Vanjo se lahko vključi vsak, ki gradi na novo, popravlja staro ali namerava dograjevati in ima potrebno dokumentacijo. V zadrugi se združuje okoli 1000 članov iz Pomurja, največ pa jih je iz Černelavca, kjer so zgradili že 150 stanovanjskih hiš, v bližnji prihodnosti pa bodo postavili še okoli 60 vrstnih hiš. Vsi izvajalci v Černelavcih so kooperanti zadrugi, ki vodi gradnjo do tretje etape. V zadrugi urejajo tudi komunalno opremo in po besedah Iva Gerencnerja, ki zadrugo vodi, je organizirana stanovanjska gradnja veliko racionalnejša. Vsem, ki gradijo in so člani zadrugi, je na voljo tudi strokovna pomoč, material pa lahko kupujejo prek grozista. Člani zadrugi se s pogodbo obvezajo, da bodo v dveh letih zgradili klet in v petih letih hišo postavili pod streho. Za vsakega člana — graditelja vodijo v zadrugi evidenco in tako mu je vselej znano stanje na njegovem računu. To vsakega še posebej zanima, saj ne more dobiti naročilnice, če stanje ni pozitivno.

Stanovanjska zadruga se želi vključiti v vseh krajih, kjer so zainteresirani za kompleksno gradnjo, čeprav je njen sedež v Mur-

ski Soboti. Njihov cilj je pomoč. Kooperanti so tako iz družbenega kot zasebnega sektorja, izvajalca pa izbere vsak graditelj sam. Enako velja tudi za nadzor, vendar je tudi zadruga vedno pripravljena prevzeti ta del naloge. Čeprav je dandanes težko graditi, je graditeljev še vedno velik, vendar ljudje poslušajo bolj na drobno. Pač ni mogoče več vse naenkrat, zato je poslovanje zadrugi bolj obremenjeno, vendar jim računalniška obdelava celotnega poslovanja omogoča, da je njihovo delo ažurno.

Tudi v prihodnje ne nameravajo povečati zaposlenih (zdaj so štirje), saj bodo delali več ne le na račun sposobnosti, marveč tudi ob pomoči računalnikov.

V stanovanjski zadrugi se že pripravljajo na reorganizacijo. Do konca leta bodo pripravili nove predpise, ki so za podjetje potrebni, ga posodobili in organizirali tudi hranilno-posojilno službo. Tako bodo zadržniki lahko varčevali pri zadrugi, hkrati pa bodo lahko od nje dobili tudi posojilo. Pripravljajo se na gradnjo hiš za trg. Čez nekaj ča-

sa bodo naprodaj hiše, zgrajene do tretje ali četrte etape. To se zdi zadrugi potrebno, saj je to v razvitem svetu nekaj povsem običajnega in predvsem zdomci, ki jih na našem območju ni malo, povprašujejo po hišah. Z izdelovalci montažnih hiš se že dogovarjajo za gradnjo in tako bo v Pomurju zraslo kar nekaj tovrstnih hiš, ki imajo to prednost, da so sorazmerno hitro zgrajene in nanje ni potrebno dolgo čakati.

V Černelavcih bodo v kratkem uredili zelenice in otroški kompleks, medtem ko imajo satelitsko televizijo že 4 leta. Zamišljena slika naselja Černelavci pa se utegne precej skaziti. V dokumentaciji ni predvidenih nobenih plotov med hišami, ljudje pa, vsaj nekateri, si svojega doma ne znajo zamisliti brez ograje. Njihov posestniški duh je očitno še živ, zato bi radi pokazali, kje so meje njihove »zemlje«, ali pa bi se radi »zaprti« pred sosedi in drugimi ljudmi in uživali svoj mir? Stanovanjska zadruga sicer vidi, da se zamišljena podoba naselja, ki ga je zgradila, izkriplja, vendar njene pristojnosti v to problematiko več ne segajo.

Lidija Kosi
Foto: Nataša Juhov

LENDAVA

Med razvite le z novimi programi

Občina Lendava, ki je v tako imenovanem prehodnem obdobju iz nerazvitih med razvite v Sloveniji, želi ta čas kar najbolj izkoristiti za pridobitev novih programov, ki bi ji zares prinesli večjo razvitost in boljši položaj. Sedaj namreč nikakor ne bi mogli reči, da se približuje razvitim, saj je na spisku nezaposlenih okrog 600 delavcev, gospodarstvo ima hude likvidnostne težave, ogrožen je tudi občinski go-

spodarski steber (Ina Nafta) in kaj lahko se zgodi, da se bo okrog 1000 delavcev znašlo na spisku ekonomskih presežkov.

Da bi se seznanili, kakšne so možnosti olajšav oziroma za vlaganja iz sklada za nerazvite in razvojnega dinarja, so v petek pripravili v hotelu Lipa pogovor direktorjev vseh podjetij v občini s predsednikom Komiteja za družbeno planiranje Republike Slovenije Milivojem Samarjem, predstavniki Pomurske medobčinske gospodarske zbornice, Ljubljanske banke, Službe družbenega knjigovodstva in širše družbenopolitične skupnosti občine Lendava.

Kot je bilo rečeno, bo konkurenca za sofinanciranje novih razvojnih programov dokaj močna, prednost pa bodo imeli tisti programi, ki jih bodo pripravljene kreditirati tudi banke, saj bi to pomenilo tudi neke vrste garancijo, da od njih lahko pričakujejo poslovne uspehe. Namesto sklada pa je predvideno, da bodo ustanovili razvojno banko.

Gospodarstvo lendavske občine je skladu za pospeševanje

manj razvitih območij posredovalo 10 programov v skupni vrednosti okrog 350 milijonov dinarjev. 40 odstotkov potrebnih sredstev naj bi pridobili iz sklada, 20-odstotni delež naj bi zagotovile banke, preostalo pa bi bila lastna in združena sredstva. Največjo nalozbo je prijavilo Naravno zdravilišče (za širitev gostinstvo-turistično-rekreacijskih zmogljivosti), sledijo Tovarna zdravil LEK (za program gentamicin 1 in II), Keral (program okrasne keramike), Gidos (modernizacija proizvodnje), Obrtna zadruga Lindau, Trgovsko podjetje Univerzal (za samopostrežnico v Odrancih), Gorenje Imo (program cevni radiatorji), UTOK Kobilje (dodatni program tapetinstvo), Planika Turnišče (širitev programa športne obutve) in Opekarna Dolga vas (za halo za predsušenje opečnih izdelkov in linijo za opečni lomljenec).

V kratkem bo posebna komisija sklada proučila, ali vsi predlogi ustrezajo kriterijem za dodelitev sredstev.

Jože Graj

Delavski svet družbenega podjetja MURA, EUROPEAN FASHION DESIGN, Proizvodnja oblačil, Murska Sobota, p. o., Bjediceva 2,

razpisuje

v skladu z zakonom o podjetjih delovno mesto:

GENERALNEGA DIREKTORJA družbenega podjetja MURA
Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske, pravne ali tehniške smeri, pet let delovnih izkušenj pri vodenju in aktivno znanje enega od svetovnih jezikov

in delovna mesta s posebnimi pooblastili:

- 1. DIREKTORJE**
- 2. TEHNIČNE DIREKTORJE**
- 3. KOMERCIJALNE DIREKTORJE**
 - Tovarne lahkih oblačil
 - Tovarne moških oblačil
 - Tovarne ženskih oblačil
 - Tovarne ženskih plaščev

Pogoji: Pod 1. Visoka izobrazba ekonomske, tehniške ali pravne smeri, pet let delovnih izkušenj pri vodenju gospodarske organizacije, aktivno znanje nemščine

Pod 2. Diplomirani inž. ali inž. tekstilnokonfekcijske tehnologije in pet let ustreznih delovnih izkušenj v oblačilni dejavnosti

Pod 3. Visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj v komercialni dejavnosti

4. DIREKTORJA

Proizvodne enote v Ljutomeru

Proizvodne enote v Gornji Radgoni

Pogoji: Visoka ali višja izobrazba ekonomske ali tehniške smeri in pet oz. osem let delovnih izkušenj

Strokovne službe

POMOČNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA za področje samoupravljanja

Pogoji: Visoka ali višja izobrazba ekonomske, pravne ali tehniške smeri in sedem let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu

5. DIREKTORJA SLUŽBE ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV

Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske ali tehniške smeri in pet let delovnih izkušenj na področju ekonomske informatike

6. DIREKTORJA FINANČNO-RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj na finančnem področju

7. DIREKTORJA IZVOZNO-UVOZNE SLUŽBE

Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske smeri, pet let delovnih izkušenj, aktivno znanje nemškega jezika

8. DIREKTORJA SLUŽBE POSLOVNIH RAZISKAV

Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske smeri in štiri leta delovnih izkušenj

9. VODJA SLUŽBE ZA TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Pogoji: Visoka šola tehniške ali ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj v oblačilni industriji, aktivno znanje enega od svetovnih jezikov

10. VODJA KADROVSKO-SOCIALNE SLUŽBE

Pogoji: Visoka izobrazba kadrovske, sociološke ali pravne smeri in štiri leta delovnih izkušenj v kadrovski službi

11. VODJA SPLOŠNE SLUŽBE

Pogoji: Visoka ali višja izobrazba pravne smeri in štiri leta delovnih izkušenj na pravnem področju

12. VODJA SLUŽBE ZA RAČUNALNIŠKO IZDELAVO KROJNIH SLIK

Pogoji: Dipl. inž. tekstilnokonfekcijske tehnologije, ali dipl. inž. elektrotehnike, pet let delovnih izkušenj, aktivno znanje svetovnega jezika.

Izbrani kandidati bodo imenovani za štiri leta. Kandidati naj pošljejo prijave v osmih dneh od objave kadrovske službi MURE.

IMP — PANONIJA, kovinska in elektroindustrija Murska Sobota, p. o.

IMP PANONIJA, Kovinska in elektroindustrija, Murska Sobota, Bjediceva 1, bo na javni dražbi prodajala naslednja osnovna sredstva:

Zap. št.	NAZIV OS	kosov	cena/kos
1.	Bradavičasti varilni aparat	1	40.000,00
2.	Tračna žaga	1	14.000,00
3.	Točkasti varilni aparat	1	759,00
4.	Računalnik OLIVETTI	1	500,00
5.	Računalnik TRS	1	500,00
6.	Računalnik TOSHIBA	1	500,00
7.	Računalnik ASCOTA	1	500,00
8.	Računalnik ASCOTA	1	500,00
9.	Ročne krožne škarje	1	400,00
10.	Rotacijski upogibni stroj	1	750,00
11.	Elektr. motor 2,2 kW, 760,0/min	3	100,00
12.	Tehnika M 0556, št. 81-9030	1	2.000,00

Javna dražba za prodajo osnovnih sredstev bo v torek, 27. 3. 1990 ob 13.00 na dvorišču IMP Panonija, Bjediceva 1, Murska Sobota.

Ogled osnovnih sredstev je možen dve uri pred začetkom dražbe.

Interesenti morajo položiti varščino v višini 10 % od začetne izklicne cene. Kupljeno osnovno sredstvo je potrebno plačati v roku dveh dni, ko se lahko tudi dvigne. Prodaja se po sistemu ogledano-kupljeno brez možnosti pritožbe na kakovost.

POSEBNE CENE OPEKE — AKCIJSKA PRODAJA!

SKOK 6/1
IZOSKOK 6/1

6,70
din

S prometnim
davkom

(stara cena 10,60)

popust velja tudi za člane
stanovanjskih zadrug: brez prometnega davka
je cena

5,50
din

(stara cena
7,80 din)

Popust velja za plačila v gotovini.
Naročila in vplačila v trgovini v Kosakih.

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

tel. 211-018, 211-081

cestno podjetje
murska sobota, p.o.

Delavski svet Cestnega podjetja Murska Sobota, p. o., Lendavska 64

razpisuje
prosta dela in naloge

VODJA TEHNIČNEGA SEKTORJA

z naslednjimi pogoji:

- visokošolska ali višješolska izobrazba (VII./VI.) gradbene smeri
- tri oz. štiri leta delovnih izkušenj
- tri mesece poskusnega dela

Poleg navedenih pogojev pričakujemo od kandidata tudi organizacijske sposobnosti za vodenje delovnega procesa. Delovno razmerje bomo sklenili za dobo 4 let, s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev bomo sprejemali 8 dni od dneva objave na naslov: Cestno podjetje Murska Sobota, 69000 Murska Sobota, Lendavska 64. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh od dneva poteka roka za zbiranje prijav.

LI PLATANA Murska Sobota razpisuje prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili pri delih in nalogah

VODJA FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Pogoji:

- VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe ekonomske oz. finančne smeri,
- tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.

Mandat traja 4 leta.

Pisne ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi, z opisom dosežanj dela in življenjepisom pošljite v 15 dneh na naslov: LI PLATANA, Murska Sobota, Lendavska 29.

KRUSNA PEC NAJ OSTANE

PRENAVLAJAMO STARO KMEČKO ZIDANO HIŠO

Mnoge stare kmečke zidane hiše so izginile s površja in nadomestile so jih nove. S tem je narejena velika škoda, kajti kmečko hišo v obliki črk L ali I (in seveda tudi kakih drugih oblik) je možno lepo obnoviti in usposobiti za sedanji način življenja. V veselje nam bo, če boste upoštevali naše nasvete!

ZUNANJA PODOBA

Naj kar ostane. To pomeni, da kritine ne bomo nadomeščali s sodobnimi materiali, kot so salo-nitne plošče ali tegole, ampak jo bomo prekrili z enako zarezno opeko ali pa z bobrovcem. Na pročelju bomo ohranili prvotno štukaturo in ga prebarvali z enakimi barvami, kot so bile na začetku, to pa je predvsem bela barva. Čokl je seveda lahko druge barve, lahko pa ga posodobimo s sodobnimi materiali. Odprtin za okna in seveda njih samih ne bomo povečevali, ampak bomo dotrajale dele popravili, če pa so okna močno strohnela, jih bomo nadomestili z novimi enakih oblik in velikosti. Dovoljena pa je posodobitev: v eno- ali

dvokrilna okna lahko vgradimo izolacijska stekla, vmes, z notranje ali zunanje strani (še boljše pa, če z obeh) pa damo okrasne križe, da je potlej okno videti, kot je bilo prej. Na okna obnovljene zidane kmečke hiše seveda ne bomo dali kovinskih žaluzij, ampak polkna (lahko so tudi enodelna), sprejemljive pa so tudi rolete, vendar ne plastične, ampak lesene. Ko obnovljamo hišo, je priložnost tudi za ureditev podstrešja, še posebej, če imamo za to denar in potrebo. Okence na podstrešju ponavadi dovaja premalo svetlobe, zato vgradimo strešno okno, ki je po-ševno s streho. Tako okno je lahko obrnjeno na cestno stran, če pa podstrešje razširimo, tedaj zid naj ne bi izstopal iz strehe na tisti strani, ki je obrnjena na cesto.

Torej naj »gleda« na dvorišča. V tak prostor vgradimo enako okno, kot so v pritličnem delu stavbe. Sicer pa moramo hkrati s hišo urediti še dvorišče. Najlepša je seveda lesena ograja, lep pa je tudi pogled na nekdanji vodnjak, četudi ga ne uporabljamo, ker imamo vodovod.

NOTRANJOST STARE KMEČKE HIŠE

Dovoljene so prezidave oziroma prilagoditev prostorov sedanjim potrebam. Na stene ne bomo lepili vzorčastih tapet, ker te ne sodijo v kmečko stanovanje. Če pa si že vtepemo v glavo tape-te, potem nalepimo take, ki imajo hrapave površine iz lesnih odpadkov. Te je možno večkrat barvati, praviloma z belo barvo. So značilne in prostor optično po-

smemo biti nekoliko bolj svo-bodni pri talnih oblogah. V kuhinji bomo položili obloge, ki se dajo lažje čistiti, na primer kera-mične ploščice ali opečni tlakovec, še posebej pa, če imamo talno (centralno) ogrevanje. Tudi če bomo položili PVC materiale, kot je topli pod, se ne bomo huje pregrešili. V kmečki dnevni sobi (če jo sploh imamo) bo lepa talna obloga ladijski pod, ki je lah-ko lužen z ustreznim barvnim odtokom ali pa naravne barve in seveda prelakiran (brezbarvni lak). Na ladijski pod damo pre-prosto preprogo (sestavljeno iz bombažnih odpadkov), tako ime-novano krparko. Tlom primerno (ali pa narobe) pa mora biti tudi pohištvo.

KAKŠNO NAJ BO POHIŠTVO?

Vsa bela tehnika se da vgraditi v vse vrste kuhinjskih prostorov, vendar pa je to odvisno, ali imamo kuhinjo kot laboratorijski prostor, kjer pripravljamo jedi, ali pa je hkrati jedilnica in prostor, kjer se pretežno zadržujemo. Če se odločimo za kuhinjski prostor, kjer zgolj pripravljamo jedi, ga je treba izrabit v največji meri, kuhinjski elementi in bela tehnika pa so lahko enostavnejših oblik. Potreben nam je še ser-virni voziček. Če pa je kuhinja še jedilnica in bivalni prostor, po-tem se odločimo za kuhinjske elemente, ki imajo lesena vrata. Torej proč s plastiko oziroma umetnimi površinami! Razpore-ditev elementov naj bo taka, da bo imela gospodinja (ali gospo-dinjec!) čim manj poti. Pomivalno korito z levim odcejalnikom (če smo »desničarji«) damo v sredino niza kuhinjskih elemen-tov, nato damo enega ali več vmesnih elementov, potem šte-dilnik... Hladilnik je na levi strani kuhinjskega niza, tik ob steni pa je seveda, če ni vgrajen v elemente in »štrli« iz njih (hla-dilnik z zamrzovalnikom). V ku-hinji-jedilnici damo na mizo bombažni prt, ki se da lahko pra-ti, nanj pa damo pred jedjo bom-bažne ali kake druge pričke. Spalnica je prostor, kjer človek predvsem počiva. Strogih zapo-vedi, kakšna naj bo, ni, vseeno pa odsvetujemo pohištvo sko-mercializiranih oblik (razne zlate nalepke in podobno). Skratka vse, kar ni naravno, ni primerno. Kadar pa obnovljamo staro zida-no kmečko hišo, je dobro pomi-sliti tudi na garderobno sobo z umivalnico. V njej naj bi odlaga-li zlasti oblačila, ki jih nosimo ob delu.

Bodi dovolj! Prepričani smo, da vam bodo nasveti, ki smo jih pripravili ob sodelovanju dipl. inženirke arhitekture Alenke Me-den-Pajtler iz soboške Lesnine, koristno napotilo, da pri obna-vljanju kmečke zidane hiše ne boste naredili takih napak, kot so jih mnogi drugi.

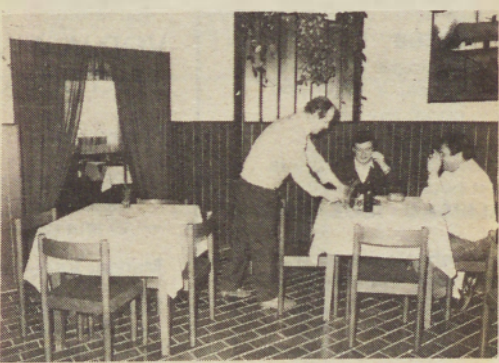
Š. Sobočan

Vabljeni v MARKIŠAVCE

v novo gostilno ZVONČEK

Ponujamo:

- zvonček ploščo
- ribe, jedi z žara
- odlična vina, druge pijače in prijetno domačnost!

AKCIJA: KAJ PRODAJAJO V POMURSKIH TRAFIKAH

»Erotika se prodaja sama«

Pobuda za akcijo je bilo pismo ogorčene občanke iz Križevca pri Ljutomeru. Zdelo se ji je nesramno in neprimerno, da trgovci nastavljajo erotično publikacijo (ne moremo reči, da imamo že tudi pravo pornografsko časopisje ali revije) na najbolj opazno mesto, tako da morajo naslovni-ce s »pohujšljivimi« posnetki gledati tudi tisti, ki jim ni do tega. Med kupci pa je tudi veliko otrok.

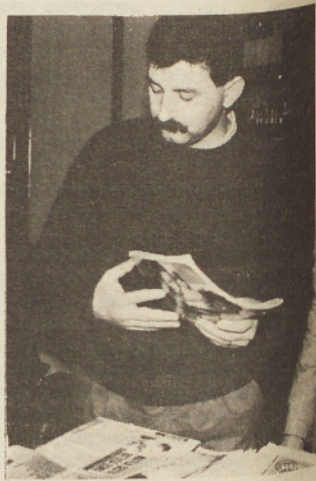
Nismo in ne moremo biti proti takemu čitvu. Nekatere od revij, na primer Erotika, imajo tudi zanimivo in koristno branje. Prav tako ne more nihče prepovedati trgovcu, da ne bi teh revij, pa najsi so naslovnice še tako »mastne«, dal na najbolj vidno mesto. Zanimalo nas je, kaj vse proda-jajo v nekaterih pomurskih trafikah — kakor še vedno pravimo prodajalnam s časopisi in tobačni-mi izdelki — in kakšno je mnenje prodajalcev.

Moravske Toplice — Najprej smo se oglasili v zdravilišču, toč-neje v hotelu Termal, kjer je veči-na gostov tujcev. Temu primerna je tudi ponudba v Potrošnikovi poslovni enoti s časopisi, tobač-nimi, kozmetičnimi in drugimi izdelki. Hilda Bunderla je pove-dala, da imajo gostje vsak dan na voljo Bild in Kleine Zeitung, poleg tega pa še revije Neue Post, Stern, Quick, Wochenende ter drugo, vsake od pet do deset izvodov. Od domačih revij pro-dajajo Jano, Anteno, 7D, Stop, hrvaške so Svijet, Arena, Milo, Praktična žena in razne stripe. Tudi Vestnik prodajo tedensko 10 do 15 izvodov. Od erotičnih publikacij prodajajo Kaj, Private, Sex Club, Erotiko in Tren. Njihov problem je premajhen razstavi prostor, sicer pa je pre-pričana, da mora biti od strukture kupcev odvisno, kateri časopi-si ali revije bodo v ospredju. Če so pri Večeru dovolj elastični in jim že v naslednjem tednu pove-čajo število izvodov (če na pri-mer v enem tednu prodajo ves Večer ali Kaj), pa so pri Delu to-liko počasnejši. Neelastični pa so tudi pri PTT-ju, saj jim tujo časopisje prinesejo šele okrog devete ure.

erotična publikacija pa je podob-na kot drugod. Prodajalka Ro-mana Mlinarič je dejala, da te li-terature ni potrebno dajati na najbolj vidno mesto. Kdor pozna in hoče kupiti tako revijo, jo pač zahteva. Stojalo za časopise je pri nas še premalo razširjeno (mogoče iz nezaupanja do kup-cev); v Ljutomeru so ga imeli.

bolj v ospredju revije Erotika, Vroči seksi humor, Private, Kaj, Sex Club in druge.

Vprašamo ga, če se zdi njemu to primerno? »Najbolj pametno ni, vendar če se ne vidi, se ne proda. Nihče se še ni pritožil.«

Jože Makoter: »Rad kupim Ero-tiko, saj je v njej tudi veliko zani-mivega branja. Takšna literatura kljub vsemu ne bi smela biti na najbolj vidnem mestu.«

Plača prodajalcev časopisov je od-visna od števila prodanih izvodov časopisov in revij.

Otroke je potrebno čim prej tudi spolno vzgajati.

Lendava — V tem majhnem mestu imajo kar pet prodajal-nih časopisov, oglasili pa smo se v Tobakov prodajalni, kjer je ta-dan delala Irena Sabo. Tedensko dobi okrog 50 vrst publikacij, največ pa prodajo Sportskih no-vosti (do 30 izvodov), Dela 10, Večera 15, Večernjega lista 15 in toliko tudi pomurskega Vestnika. Od tujih revij prodajajo Burdo, Neue Mode in Bravo (od 10 do 15 izvodov). Če je vseh drugih publikacij bolj malo, pa tega ne moremo reči za erotično: Kaja prodajo tedensko 15 izvodov, Vročega Kaja 120 in Erotike 60 izvodov. Zadnji Vroči Kaj je bil skoraj v celoti prekrit, vprašali smo, kaj misli o načinu prodaje tovrstnega čitva: »O tem ima vsak svoje mnenje. Vse je živ-ljenjsko, vendar vse do neke me-je. Erotičnih revij ne dajem v os-predje, ker se tudi brez tega do-bro prodajo. Zaradi mladine in otrok bi jih morali bolj zapakira-ti, dati v poseben ovitek.«

Ljutomer — V Vesnini blago-vni hiši prodajajo časopisje in re-vije na oddelku Galanterija. Lju-tomerčani očitno najraje berejo Večer, saj ga prodajo od 160 do 180 izvodov dnevno, Dela pa le 45. Nedeljski Dnevnik je še ved-no zelo priljubljeno tedensko čti-vo, prodajo ga 250 izvodov, Vest-nika pa 90. Tudi Kaja prodajo tedensko okrog 150, preostala

Križevci pri Ljutomeru — Vod-ja oddelka Tekstil Drago Rakuša nam je povedal, da imajo naro-čenih 5 izvodov Dela in 35 izvo-dov Večera, Vestnika pa prodajo tedensko 10 izvodov. Od revij prodajo največ 7D-ja, Stopa, Ja-ne, Mile, Zdravja, Praktične že-ne, Pletenja, Antene, Kiha in Ljubezenskih zgodb. Tudi v Kri-ževcih radi prebirajo Nedeljski Dnevnik, saj ga prodajo okrog 45 izvodov. Je pa v tej prodajalni zares bogata izbira erotične pu-blikacije — vsaj tako je bilo očit-no na prvi pogled, saj so bile naj-

Najbolje od vsega se prodaja Kaj.

Radenci — Tudi tukaj smo se oglasili v hotelu Radin v zdravili-šču. Karmen Babič, ki dela v Potrošnikovi poslovni enoti v Radinu, je dejala, da je tudi nji-hova prodaja časopisov in revij odvisna od gostov. Očitno je ta čas največ domačih gostov, saj prodajo okrog 60 izvodov Dela, 30 Večera in 16 Ljubljanskega Dnevnika. Vestnika in Večernje-ga lista prodajo po 10 izvodov. Zdravja in Stopa prodajo po 50 izvodov, Jane 45, 7D-ja 10, in Kaja (v primerjavi z drugimi ma-lo) le 20 izvodov. Poleg tega ima-jo tudi druge erotične izdaje, na primer Kaj special, Vroči Kaj, Sexi Erotika, Privat itd. Te revije niso bile na najbolj opaznem me-stu.

Lahko bi obiskali tudi druge prodajalne časopisov ali trafik v Pomurju in bilo bi podobno kot v teh nekaj izbranih — po-vsod je od prodajalca odvisno, kaj bo ponudil na najbolj opaz-nem prostoru pri blagajni ali na polici. Sveža izdaja naj bi nače-loma imela prednost. Vsak se mora sam boriti za svoj kruh, ta-ko tudi prodajalci za večjo pro-dajo. Toda, kot smo že zapisali, vse do neke meje.

Drago Rakuša, Market — Kri-ževci pri Ljutomeru je o »izposta-vljanju« erotičnih revij dejal: »Najbolj pametno ni, vendar če ne vidijo, ne kupijo.«

Bernarda B. Peček
Foto: Nataša Juhnov

PO PREMIERI

Lainščkov Impresarij

Ko boste prebrali to mojo skromno zabeležko (ki vsekakor ne želi biti kritika) o najnovejši uprizoritvi »tragične farse« Impresarij Ferija Lainščka, bosta od premiere na malem odru Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, minila skoraj dva tedna.

Moram reči, da Lainščkova drama resda deluje na prvi pogled kot »niz skečev«, kakor jo je označil Aleš Berger (Delo, 13. 3. 90), da je režiserka Mateja Kolečnik »popolnoma prezrla socialno plat teksta«, na kateri brez dvoma slonijo temeljni odnosi med dramskimi osebami ter sama notranja dramaturgija — s tem pa še ne morem reči, da me je drama pustila neprizadete.

Se več: poleg komičnih vložkov, ki so me do srca nasmejali (pa tudi publika, kar je za našo kranjsko hladnost kar uspeh), se je name obesila tancica panonske žalobnosti, ki v Lainščkovi drami (bolj v tekstu kot v uprizoritvi), prehaja v gogijevski sarkazem. Imel sem vtis, da absurdni konec spodseka ta »niz skečev« in preraste v nepotešeno samožrtvovanje glavnih akterjev.

Sama zgodba je dokaj preprosta: Edi, nikoli dozorel, a ne več otrok, infantilni boksarski šampion (Marko Okorn je prepričljivo izdelal to vlogo), je razklan med na eni strani svojo materjo Helgo (Lenka Ferenčak), predaljško vžigalic, ki s svojo koketnostjo še podžiga Edijev zavrti seksualni libido, med njegovo prvo izvoljenko Berni (Neža Simčič) ter razvratno čistilko Ester (Marijana Breclj), na drugi strani pa s svojim skrivnostnim impresarijem Klausom (v odlični vlogi Andreja Kurenta), ki kot boksarski menedžer spodbuja Edijeve boksarske ambicije. Med skrivnostnim nočnim obiskovalcem Klausom, ki je v resnici le Edijeva boleha na imaginacija, se splete več kot le »delovna vez«, v sami igri se njuna homoeotičnost prikriva, ki pa sproži odločilni moment: zločin. Ženske iz ljubosumnosti ubijejo Klaus, bodoči državni zaporniški boksarski šampion Edi Manfredi, pa naprti zaradi ljubezni do teh žena, zločin na svoja ramena. V zaporu, kjer ga obiščejo mati ter obe visoko noseči izvoljenki Berni ter Ester, deluje kot oltarna ikona; napis, da je postal boksarski šampion vseh državnih zaporov, ne deluje več komično niti ironično, temveč grozljivo. Imel sem vtis, da je Edi Manfredi nesrečno srečen, ne pa nehoten, obenem pa otročje odrasla žrtve razmer.

Tragična farsa Impresarij Ferija Lainščka je vsekakor vredna ogleda. Se več, upamo in želimo si le lahko, da bo, ker pač ne zahteva odzkega razkošja, doživela svoj krst tudi na prenovljenem soboškem odru.

Milan Vincetić

PROFESIONALEC IN NOVOGRADNJA

V času prenov in takšnih ter drugačnih sprememb tudi v kulturni dejavnosti je Gornja Radgona z začetkom marca dobila profesionalca občinske Zveze kulturnih organizacij, ki bo skrbel tudi za kulturni dom in ponudbo v njem. To je Roman Sluga, znan kulturni delavec, ki je bil doslej tudi tajnik občinske kulturne skupnosti, po njegovi ukinitvi pa se osredotoča predvsem na organiziranje ljubiteljske dejavnosti. Prizadeva si tudi za gradnjo nove knjižnice, ki naj bi bila sestavni del kulturnega doma — obnovljene kinodvorane, v novem objektu pa bodo tudi poslovni prostori banke in drugi.

S sedanjih 80 se bo tako knjižnica razširila na 800 kvadratnih metrov ter tako pridobila ustrezne prostore za matičnost, z novimi prostori pa tudi nove možnosti za izposajo in razpečevanje knjig kot pomembnih kulturnih dobrin. Ker lani lastnih sredstev za novogradnjo v občinski kulturni skupnosti ni bilo dovolj, tudi republika ni prispelala svojih, sicer rezerviranih, bo šlo leos, kot kaže, zares. Idejni projekt je nared, o njem je pogovor potekal prav v tem tednu. Idejni projekt je nared, o njem je pogovor potekal prav v tem tednu. Idejni projekt je nared, o njem je pogovor potekal prav v tem tednu.

B. Bavčar

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

ZVEZNA ULICA — Tako na prvi pogled razlika med Zvezno ulico iz Kološevga objektivu in cili Sobota moje mladosti ter podoba, ki jo daje ta soboška ulica dandanes, ni. Podrobnejši opazovalec pa bo nekaj sprememb vseeno zaznal: bistvena je asfaltna prevleka, ki kaže svoje prednosti predvsem v deževnih dneh, saj je manj blata kot na posnetku. Več pa jeklenih konjčkov in pešcev, ki hitijo na avto-deževnih dneh, saj je manj blata kot na posnetku. Več pa jeklenih konjčkov in pešcev, ki hitijo na avto-deževnih dneh, saj je manj blata kot na posnetku. Več pa jeklenih konjčkov in pešcev, ki hitijo na avto-deževnih dneh, saj je manj blata kot na posnetku.

Pomladanski filmski sejem

Gornja Radgona bo predvidoma sredi maja prizorišče pomladanskega filmskega sejma, na katerem se bodo slovenski filmski delavci dogovarjali in izbrali filme za spored kinematografov Slovenije v drugi polovici tega leta. Ponudba je seveda odvisna od distributerjev, stanje v kinematografiji pa je že dlje časa takšno, da ga bo potrebno spremeniti. Medtem ko se drugod po svetu (predvsem na Zahodu) obiskovalci množično vračajo v kinodvorane, so v tem okolju še vedno v ospredju hišne projekcije filmov na videokasetofonu, obisk v kinematografih porazen, prav tak pa za zahtevnejšega kinobiskovalca tudi spored. Preveč je komercialnih filmov, med katere se uvršča bolj ali manj trda erotika, umetniških produkcij pa skorajda ni več ali pa ne zaidejo na naša platna.

Pomladanski filmski sejem v Pomurju bo tako priložnost, da se lahko iz prve roke prepričamo, ali res ni dobrih filmov ali pa distributerji in predstavniki kinematografov ne izbirajo pravih.

bb

DARE BIRSA: BREZ NASLOVA, olje. (S kataloga in razstave 17. mednarodne likovne kolonije v Lendavi, ki bo od 23. tega meseca na ogled v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti. Ta je avtorjevo rojstno mesto, zdaj živi in ustvarja v Ljubljani, lani pa je bil med udeleženci tradicionalne poletne lendavske likovne manifestacije.)

bb

PRI GRADU ODKRILI SREDNJEVEŠKO KOVAČNICO

Domneve, da grajski hrib, na katerem stoji eden od največjih gradov na Slovenskem — pri Gradu na Goričkem — skriva v sebi marsikakšno arheološko znamenitost, se vedno bolj potrjujejo. Zaenkrat gre bolj ali manj za naključna odkritja, saj še za obnovo gradu ni denarja, kaj šele za raziskovanje okolice. Tako je Herman Rajsar, graški gostilničar, pri kopanju in odvažanju zemlje za hišo, kjer gradijo vaško živinsko tehtnico, postal pozoren na rdeč sloj, žeblje in druge nerazločne predmete v zemeljski plasti. To je bilo proti koncu lanskega leta.

»Najprej sem videl, da je v zemlji nekaj rdečega. Neko nedeljo dopoldne pa sem se odločil, da si bom vse skupaj malo natančneje ogledal. Naletel sem na vboklino, previdno sem s prsti odstranjeval zemljo in ugotovil, da gre za neko vazo. Zdelo se mi je, da moram o odkritju sporočiti v Mursko Sobotu. Tako sem tudi storil in zdaj so arheologi Pokrajinskega muzeja, ki te dni raziskujejo najdišče, ugotovili, da je bila ta vaza pravzaprav lonec za taljenje rude, tisti rdeč sloj v zemlji pa je obris peči ali kovačnice,« nam je ves ponosen pripovedoval najditelj.

Ob vznožju grajskega hriba, kjer stoji Rajsarjeva gostilna, oziroma kjer gradijo vaško živinsko tehtnico, so odkrili srednjeveško kovačnico, kar dokazujejo žebli, talilna vaza in drugi predmeti, morda pa bodo pri odkopavanju našli še kaj. (Foto: J. G.)

logi Pokrajinskega muzeja, ki te dni raziskujejo najdišče, ugotovili, da je bila ta vaza pravzaprav lonec za taljenje rude, tisti rdeč sloj v zemlji pa je obris peči ali kovačnice,« nam je ves ponosen pripovedoval najditelj.

Potem smo pristopili k Branku Kermannu, ki pod mentorskim vodstvom Irene Šavlove, vodje Pokrajinskega muzeja Murska Sobotu, vodi raziskovalna dela.

»Kot kaže, je bila tu najverjetneje topilnica ali kovaška delavnica, v kateri so topili tudi rudo. To domnevo potrjujejo poseben talilni lonec, pri odkrivanju pa smo našli še druge predmete, kot sta dve puščici, veliko žeblje, keramiko idr. Lahko domnevamo, da so tu delali v srednjem veku, kovačnica in talilnica pa je bila najverjetneje povezana s pridvornim grajskim gospodarstvom.«

Kaj se bo zgodilo s tem pomembnim odkritjem, nas je še

zanimalo. Irena Šavel nam je povedala: »Najprej bomo peč poskušali odkopati v celoti, tako da bomo z zadnje strani videli, kako je bila grajena. Ker je zelo uničena, je ne moremo ohraniti v naravni velikosti in na tem mestu, kjer jo odkrivamo, temveč jo bomo arheološko obdelali, torej izmerili, izrisali in vse skupaj dokumentirali. Najdene predmete pa bomo poskušali restavrirati in jih razstaviti v grajskem muzeju, ki ga nameravamo preurediti, če se bomo tako uspeli dogovoriti.«

Zvedeli smo še, da pri delih pomagajo tudi učenci graške osemletke, saj Pokrajinski muzej za ta namen nima niti prebite pare. Zazdaj pa je najpomembnejše to, da je najdišče sploh odkrito, da ga bodo arheologi »obdelali«, saj se na raznih (predvsem družbenih) gradbiščih običajno zgodi, da raje zabrišejo sledi, kot pa da bi imeli »težave« z arheologi.

Jože Graj

V znamenju ljudskega izročila

Občinsko srečanje folklornih in plesnih skupin ter pevcev in godcev gornjeradgonske občine v Apačah je izzvenelo v znamenju ljudskega izročila. Na prireditvi v kulturnem domu so se predstavili pet plesnih in prav toliko folklornih skupin ter ljudski godci, tamburaši in citrarji. S svojim nastopom so popestrili nedeljsko popoldne in spomnili na tradicijo.

Folklorno pa je bilo minulo nedeljo tudi v Bakovcih, kjer se je v prireditveni dvorani ob 14.00 začela občinska revija folklornih skupin, ki jo je v sodelovanju z gostitelji organizirala občinska Zveza kulturnih organizacij. Nastopilo je deset folklornih skupin, od tega štiri osnovnošolske, štiri odrasle ter pevke ljudskih pesmi iz Lipovec in tamburaši kulturnoumetniškega društva Beltinci. Medobčinskega srečanja odraslih folklornih skupin, pevcev in godcev, ki bo 30. marca v Radencih, se bosta udeležili šalovca in folklorna skupina iz Dokležovja. Prvo vodi Zora Šnepl, drugo pa Viktor Slavinec.

Folklorne skupine z osnovnih šol se bodo aprila zbrale in zaplesale v Lendavi.

B. Bavčar

kulturni koledar

ČETRTEK, 22. MARCA

LENDAVA — V bistroju Amadeus bo ob 19.00 predstavitev pesniške zbirke Lajosa Benčaja Letelet.

PETEK, 23. MARCA

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo ob 18.00 otvoritev razstave 17. mednarodne likovne kolonije v Lendavi, na kateri so v lanskem poletju ustvarjali Tiber Budahazi, Tone Demšar, Marjan Gumilar, Anna Nemeth, Dušan Premrl in Dare Birs. Gre za prenos likovnih del iz galerije Lendava, kjer so bila razstavljena po dnevu republike.

LJUTOMER — V domu kulture bo ob 19.30 premiera gledališke predstave Naši trije angeli, ki so jo v režiji Ivana Znidaršiča pripravili člani dramske sekcije kulturnoumetniškega društva Ivan Kaučič.

NEDELJA, 25. MARCA

GORNJA RADGONA — Ob 19.30 bo v domu kulture gledališka predstava Ob letu obsorej, ki je nastala v produkciji Cankarjevega doma iz Ljubljane. V režiji Borisa Kobala bosta nastopila Polona Vetrin in Ivo Ban.

Pokrajinski muzej v Murski Soboti je od 15. tega meseca odprt od 10. do 12. ure, po 1. aprilu pa bodo razstavljene muzejske zbirke na ogled tudi popoldne.

V arheološki zbirki Pokrajinskega muzeja so tudi keramične posode iz Dolnje Lakoše, ki izvirajo iz 14.—15. stoletja pred našim štetjem.

razstave

LJUTOMER — V galeriji Antea Trstenjaka so na ogled dela domačina — akademskega slikarja Vladimirja Potočnika.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so razstavljena dela akademskega slikarja Slavka Koresa iz M. Ribora.

knjige

USPESNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Danielle Steel — ZOYA (Mladinska knjiga), George Seddon, Helena Radecka — ZELENJAVNI VRT (Mladinska knjiga) in Elke Blome — ABC KUHANJA V MIKROVALOVNI PEČICI (Mladinska knjiga).

PREJELI SMO

Obrazložitev postopka za podelitev nagrad ob slovenskem kulturnem prazniku za leto 1990.

Na osnovi letošnjega razpisa za podelitev nagrad za dosežke v kulturi je prišlo 5 predlogov.

Odbor za kulturo pri IS SO M. Soboti je na seji 25. 1. 1990 sklepal o dodelitvi posameznih nagrad. Dodeliti je eno priznanje, dve plaketi in dve plaketi z denarnima nagradama za vrhunske dosežke na kulturnih področjih. Sklepe smo posredovali IS SO, ki jih je na seji 30. 1. 1990 obravnaval in se ni strinjal, da bi podelili 2 prvi nagradi. V svoji obrazložitvi je navajal, da podelitev dveh prvih nagrad ni v skladu s Pravilnikom o dodelitvi nagrad prejšnje Kulturne skupnosti ter da predlagane denarne nagrade presegajo za je namene načrtovana sredstva. S takim mnenjem je seznanil Odbor s priporočilom, da spremeni svojo opredelitev tako, da podeli eno prvo nagrado v zmanjšanem znesku. Na osnovi korespondenčne seje smo bili člani odbora mnenja, da ne odstopamo od svojih sklepov: v primeru spremembe našega sklepa s strani IS pa predlagamo, da IS sam podeli omejene nagrade. Izvršni svet je tako tudi storil. Za vrhunske dosežke je podelil eno nagrado v zmanjšanem denarnem znesku.

Na prazniku ob slovenskem kulturnem prazniku pa je nagrade podelil predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine M. Soboti Janez Sioli.

Odbor za kulturo pri IS SO M. Soboti

»ENAKOPRAVEN PREDVOLILNI BOJ«

Zakon o političnem združevanju nalaga skupščinam občin, da zagotovijo sredstva za delovanje političnih strank pred volitvami in po njih.

Do volitev je Skupščina občine M. Sobota zagotovila novim strankam in ZKS-SDP vsega 27.500,00 din in ko znesek delimo s 6, dobi vsaka stranka 4.583,00 konvertibilnih dinarjev. S tem denarjem komaj pokrijemo organizacijo ene skromne javne tribune.

Uradni podatki, ki jih je Demos M. Sobota prejel od predsednika IS občine M. Sobota, zgovorno pričajo o zapostavljenosti novih političnih strank glede na DPO:

1. Iz proračuna občine M. Sobota je za obdobje od 1. 1. 1990 do 3. 4. 1990 posameznim DPO namenjen naslednji obseg sredstev davkoplačevalcev:

● Občinska konferenca Socialistične zveze	51 %
● Medobčinski svet Socialistične zveze	1,5 %
● Občinska konferenca ZSMS	38 %
● Občinski odbor ZZB NOV	3 %
● Občinski odbor ZRVS	6,5 %

2. Posamezne DPO so v decembru 1989 prikazale naslednje število zaposlenih:

● Medobčinski svet ZKS	3
● Občinska konferenca ZKS	4
● Občinska konferenca Soc. zveze	6
● Medobčinski svet Soc. zveze	1
● Občinska konferenca ZSMS	5
● Občinski odbor ZRVS	1

3. Posamezne DPO imajo naslednje prostorske površine:

	št. prost.	poslov. prost. m ²	skupni prostori m ²
● Občinska konferenca SZ	7	106	50
● Medobčinski svet SZ	1	11	—
● Občinski komite ZKS	5	70	50
● Medobčinski svet ZKS	3	57	—
● Občinska konferenca ZSMS	4	70	10
● Občinski odbor ZZB NOV	2	30	6
Skupaj:	22	344	+ 116

Novo stranke, združene v Demosu M. Sobota, imamo uradno 2 prostora v občinski zgradbi, predvideni za rušenje, ki smo ju za silo usposobili, kar nas je stalo nekaj manj kot 10.000,00 din.

Priznati sicer moramo, da imajo nekateri aktivisti Demosa v svojih podjetjih določene ugodnosti (telefon, prostor), vendar pa večino aktivnosti opravljamo v prostem času.

Teh podatkov ne navajamo iz zavisti, temveč zaradi objektivnega informiranja javnosti, ki z njimi ni seznanjena. Člani občinskega štaba Demosa M. Sobota, Stanislav Genč

K članku Socialistična zveza je tudi kot stranka naslednica Osvobodilne fronte

V slovenskem političnem prostoru so nastale bistvene spremembe, ki terjajo predvsem od nas, ki delamo v vodstvih DPO, da se s tem spoprime in temu prilagodimo svoje metode in oblike dela ter temu primerno zastavimo vsebino naših programov.

Bolj kot to. Stebih se zavedamo poklicni funkcionarji, da je Socialistična zveza tudi kot stranka naslednica OF in da prenova naše organizacije terja tudi drugačno, še bolj odgovorno, bolj sistematično in bolj neposredno delo tudi s krajevnimi konferencami Socialistične zveze, zato tako tudi delamo.

Vместo bi bilo, če je občinsko združenje Zveze borcev NOV Ljutomer razpravljalo o sodelovanju in povezovanju ter reorganizaciji SZDL, da bi povabilo na sejo predstavnika Občinske organizacije Socialistične zveze in bi tako merilo objektivne preglede na določeno problematiko. Mar ni to dialog? Vsiljevati mnenje posameznika in diktirati svoj odnos, ker temu ni bilo vselej ugodeno, je lahko skrajno nevarno.

Očitek, da sedanjí poklicni funkcionarji Socialistične zveze v občini Ljutomer niso imeli poslušaja za posamezne pobude in predloge borcev, je popolna laž, utemeljena z naslednjimi:

Na Izvršni svet SO Ljutomer sta nam posredovala pobude in delegatska vprašanja delegata OO ZZB NOV in na vsa smo tudi odgovorili in jih obravnavali na našem predsedstvu. To to. Stebih dobro ve, saj je bil član predsedstva, torej tudi v vodstvu Socialistične zveze občine Ljutomer.

Sprijazniti se ho treba z dejstvom, da nimajo vselej samo eni prav ...

To velja tudi za uveljavljenost ob predlogu Žirije, ki je predlagala, da zlati znak OF v lanskem letu dobi aktivistka Socialistične zveze, ki tokrat ni borka. Evidenca namreč kaže, da so bili v naši občini podeljeni trije zlati znaki OF in da sta nosilca obeh znakov predstavnik borcev.

V letu 1989 je bil med drugimi tudi predlog za to. Franja Stebiha. Žirja in Predsedstvo SZDL predloga nista sprejela, kar sta tudi utemeljila.

Družbena priznanja SO Ljutomer pa obravnava pristojna komisija pri SO, zato je naše mnenje samo eno izmed mnogih.

Profesionalno vodstvo Socialistične zveze nima v zakupu podeljevanje priznanj, ampak odločajo o tem pristojni organi (Žirja in predsedstvo).

Dne 5. 12. 1989 je bila seja odbora nekdanjih okrožnih aktivistov OF. Torej, seja je bila. Ampak odločitev na ravni republike — KO aktivistov bivših okrožij OF (podpisana Lidija Šentjura) — je, da bodo v prihodnje odbori delovali v okviru občinskih združenj borcev NOV. Torej Ljutomer ne more biti izjema in ne more imeti monopola nad to odločitvijo zopet en sam.

V volilnem štabu Občinske organizacije Socialistične zveze Ljutomer je

tudi predstavnica ZZB NOV. To ve tudi pisec članka. Med kandidati za delegate pa sta tudi dva predstavnika Zveze borcev. Torej zopet neresnična trditev. Kar se tiče koalicije na volitvah, pa se je Predsedstvo odločilo, da Socialistična zveza na volitvah nastopa samostojno. Poudariti pa je treba, da borčevska organizacija nikoli ni razlila želje po koaliciji, niti da pristopajo kot kolektivni član k Socialistični zvezi, ampak je to. Franjo Stebih sam na Predsedstvu naše organizacije izjavil, da borčevska organizacija gre v koalicijo z ZKS—SPD (seja predsedstva 7. 2. 1990).

Očitek predsedniku Socialistične zveze Gezi Horvatu, da bi predstavnik krajevne organizacije Socialistične zveze Cven sodelovali v odboru za proslavo 45-letnice streljanja talcev pri Muri, pa je gola laž. Na tem sestanku so se dogovorili, da bo predsednik Krajevne organizacije Socialistične zveze Cven sodeloval v odboru za proslavo, vendar naj ga vodi predsednik krajevne organizacije ZZB NOV Cven.

Program Socialistične zveze zelo konkretno in jasno opredeljuje odnos do starejše populacije, kar dokazuje zapis, da bo Socialistična zveza storila vse, da ljudje, ki so vse življenje delali in ustvarjali, starosti ne bi preživali v pomanjkanju, da bo družba znala ceniti starost ter zavzemanje, da bi njeno modrost in izkušnost tvorno vključevali v vsa razvoja prizadevanja. Prav tako Socialistična zveza predlaga, da 27. april postane osrednji slovenski praznik, kot pomemben spomin na zgodovinske odločitve slovenskega naroda za odpor proti oku-

patorju, kot pomnik njegove oborožene borbe.

Mar je to žaljiv odnos do NOB in do SZDL kot naslednice OF?

Ali je predsednik borcev pozabil, koga in kolikokrat smo povabili na razgovore v zvezi s pritožbami Lenar-ta Horvatiča?

In kaj pomeni 18 udeležencev vlaka bratstva in enotnosti (največ iz Pomurja), pa literarni natečaj in glasilo itn.

Pa še to! Svet za zdravstvo in socialno politiko se je kar močno poglobil v socialnovarstveno in stanovanjsko problematiko borcev NOV. Ponoven dokaz, da je Socialistična zveza pokazala pozitiven odnos do reševanja življenjskih vprašanj ostarele borčevske generacije.

Avtor članka ugotavlja, da krajevne organizacije ZZB NOV dobro sodelujejo s krajevnimi organizacijami Socialistične zveze. V eni sapi torej izreka dvoje nasprotujočih si trditev. Torej dokaz več, da predsednik in sekretar zares ne izvajata monopola nad organizacijo Socialistične zveze, kajti tudi usmerjanje dela krajevnih organizacij Socialistične zveze je naša temeljna dejavnost. Ustava SR Slovenije zagotavlja vsakemu državljanu prostovoljno politično opredelitev. Torej tudi političnim funkcionarjem. Tudi za njih je to intima opredelitev, ki ne daje pooblastil nikomur, da bi to očital komurkoli. Vidimo, da se je nekaterim zares težko sprijazniti z dejstvom, da nobena politična organizacija nima monopola.

Tudi volitve funkcionarjev v Socialistični zvezi niso domena posameznikov oz. »monopolne« DPO.

Predsedstvo je to izjavo za javnost sprejelo na zadnji seji, na katero je bil vabljen tudi to. Franjo Stebih, vendar se seje ni udeležil.

Predsedstvo noče zaostrovati odnosov z občinsko organizacijo ZZB NOV, ker je pripravljeno sodelovati z vsemi, ki to potrebuje čutilo, vendar v enakopravnem dialogu in pod pogojem, da tudi občinska organizacija ZZB NOV sprejme program Socialistične zveze.

Predsedstvo
Občinske organizacije
Socialistične zveze
Ljutomer
Geza Horvat

V LENDAVI SE KUHA

Predvolilni golaž se že smodi. Zaudarjati je začelo po ožganem. Povrhu pa kuharji vanj stresajo, seveda vsak po svojem okusu, začimbe, ki po receptih demokracije vanj ne sodijo — polnesnice in laži.

Kolikor bliže smo aprilu, mesecu, ko bo pojedina, imenovana volitve, s tem večjo vemo skušajo kuharji dati jedi priokus lastne začimbe. V Lendavi je doslej največ vneme pri tem izkazal DEMOS. V ZKS — Stranki demokratične pre-nove Lendava pa smo se odločili, da v teh kulinaricnih tekmovanjih ne bomo udeleženci iz vsaj dveh razlogov. Najprej zato, da se golaž ne bi prismočil, kar bi seveda nekateri očitno želeli, in drugič zaradi tega, ker bomo po volitvah zelo pestro začinjeno jed poskušali vsi, brez izjem. Mi bi želeli, da bi bila užitna in vse bomo storili, da taka bo!

Soustvarjali smo »slovensko pomlad«. S poštenimi volitvami jo želimo prevesti v poletje. Zato bomo sami storili vse, da volitve bodo in da bodo potešene. Žal kaže, da vsem ni do takšnih. DEMOS v Lendavi se je lotil volilcev z obvestilom, beri lažni, v katerem piše: »vse stroške več ali manj krijemo iz svojega žepa (članarine) in smo zaradi tega glede na druge politične subjekte (ZKS) — Stranko demokratične pre-nove, Social. zvezi in ZSMS), ki imajo zaposlen svoj profesionalni aparat in si krijejo stroške iz proračuna, torej iz vašega žepa, hendikepirani!«

Zamahnil bi z roko in si dejal: blagor jim, kajti njih je večno kraljestvo, če njihovim avtorjem ne bi že javno pojasnil, da so, kar zadeva ZKS — Stranko demokratične pre-nove, v zmoti. Ker torej resnico poznajo, več ni dvoma, da zavestno širijo laži. Seveda z namenom, da bi tekmeča ohlaili. Mi tega ne bomo počeli, za zaupanje volilcev se potegujemo s programom Za dobro življenje ljudi.

Resnica je drugačna. ZKS — Stranka demokratične pre-nove za razliko od Demosa, ki stroške svoje dejavnosti VEČ ALI MANJ krije iz članarine, te stroške v CELOTI pokriva iz lastnih virov, t.j. iz članarine svojih članov. Ta je visoka in previsoka ter dosega tudi do 2,5 % mesečnih prejemkov člana. Dejaj, za dober krajevni samoprispevek je je. To je tudi eden najpomembnejših vzrokov za osip članstva in zato jo bomo v mesecu maju bistveno znižali.

V tem času se je težko odreči slehernemu dinarju. Človek dvakrat premisli, preden ga izda in zato tudi pretehta, za kaj ga daje. Očitno je EVROPA ZDAJ za naše člane blago, ki je vredno tolikšnega izdatka.

O moralni podobi ljudi, ki stoje za takšnimi in podobnimi obvestili, boste davkoplačevalci in volilci presodili sami. Jaz pa si ne morem kaj, da ne bi zapisal svojega mnenja. Tisti, ki si pridobiva člane in naklonjenost volilcev z lažmi in podtikanjem, vzbujajo dvom v svoje namene. Tudi dvom v svoje obljube volilcem in pripravljenost, da jih bo uresničil z demokratičnimi in moralnimi sredstvi. Takšen pa me osebno spominja na najbolj razvpitega med častilci načela, po katerem cilj posvečuje sredstva — na brkatega strica iz Moskve.

Na koncu pa naj dodam dobronameren nasvet o pridobivanju članstva in zaupanja volilcev v kulinaricnem besednjaku. Če brez golaža ne gre, in če ga je treba začiniti, glejte, da ga ne zasmodite in ne pretiravajte z začimbami! Od vseh, ki so na razpolago v tej kuhinji, uporabljajte le resnice. Dovolj trpkih je, da bo imel golaž antikomunističen okus — ta je danes cenjen, mar ne? Kar pa zadeva našo ZKS — Stranko demokratične pre-nove Lendava in njene člane naj povem, da že vemo, da se od komunizma ne da živeti. Vi boste, v to sem trdno prepričan, spoznali, da ljudi ni mogoče nasiti niti z antikomunizmom.

LEON ALT, sekretar predsedstva OK ZKS — Stranke demokratične pre-nove Lendava

Zveste kupce obveščamo, da bomo pričeli 1. aprila prodajati ves gradbeni material

v prostorih

NEKDANJE

OPEKARNE V GORNJI RADGONI

● Ker bomo imeli odslej večji prodajni prostor, bomo še povečali ponudbo veh vrst gradbenega materiala.

Ugodno obročno odplačevanje na tri in šest mesecev!

Namesto na radgonskem sejmišču vas odslej pričakujemo na novem prostoru, kjer smo nekoč že bili. Pokličite nas po telefonu (069) 74 396

VSE OD TEMELJEV DO STREHE LAHKO KUPITE NA ENEM MESTU!

Murska Sobota ali Sobota

Več kot pol stoletja je stara zamisel, da bi bilo prav Murski Soboti vrniti njeno staro ime. Tisto ime, s katerim so jo od nekdaj klicali njeni prebivalci in ki je tako domače ljudski govori, je Sobota. Takrat, leta 1934, je profesor Jože Maučec izdelal zemljevid Slovenske krajine (Prekmurja) in v njega uvrstil tudi krajevno ime Sobota. Pobuda je prišla od dr. Vilka Novaka, enega največjih znanstvenikov, ki jih je rodila naša krajina in ki je njej in njeni slovenski naravi ostajal vedno bolj zvest kakor ona njemu. Še pred kratkim se je vprašal zakaj »Murska« Sobota in sam ugotovil, da je to pač izraz neposlušna birokrator za ljudski jezik.

Pobuda ima svoje mesto v dejstvu, da je bil pridevnik Murska, prav star šest stoletij ali več, vedno zgolj administrativna oblika in da nikoli ni našel pravega mesta ne med domačini in ne v njihovi govorici. Zanje je bila Sobota vedno le Sobota, oni pa Sobotanci in nikakor Murskosobotanci. Pridevnik so uporabljali le prišleki in priseljenci, ki so pa sprejeli uradno obliko, domačini pa takrat, ko so se želeli pokazati ali dokazati, da tudi oni obvladajo »pravi« jezik, ne zgolj »murske« »spakodravščine«. Zato smo je, da je šlo vse skupaj tako daleč, da je kmalu začelo izpadati že samo ime kraja, pa je ostala zgolj Murska, Murska brezosebnostna in brezbarvna, ki pa se je slišala tako »gospodsko«, da so jo začeli uporabljati tudi domačini, ko se jim je zdelo potrebno dokazati, da tudi oni obvladajo gosposko govorico.

Pa imamo le eno Soboto, za katero vsi vemo, kje je, in nam ni potrebno posebej poudariti, da je to pač tista Murska Sobota, ki so ji morali nekoč Madžari dodati Murska, da so jo lahko ločili od mnogih drugih Sobot na svojem ozemlju. Danes madžarske uprave že dolgo ni več, pa tudi Soboti ni drugih, mi pa vztrajamo pri imenu, ne da bi bili vsaj malo ponosni na to, da so tukaj bivali naši predniki, davno preden je bilo to območje vključeno pod madžarsko cerkevno in civilno upravo, in da so imeli tukaj svoj kraj, imenovan Sobota.

Člani Zgodovinskega društva za Pomurje se zavedamo svojega namena in poslanstva, to je iskanja in ohranjanja zgodovinske resnice. Zato se nam je zdelo prav in potrebno, da še enkrat sprožimo vprašanje imena Murska Sobota in opozorimo na nekaj nespornih zgodovinskih dejstev, ki nam jih je že davno posredoval največji poznavalec naše srednjeveške zgodovine, dr. Ivan Zek.

Zelo ugotavlja, da se ime Sobota v zgodovinskih zapisih iz 14. stoletja pojavlja kot Zombata—Zumbota—Sombatha in Zombatha, kar govori za prvotno slovansko obliko imena z nazalnim vokalom. Madžarska oblika ne more biti, ker se le-ta glasi Szombat brez končnice -a. Ta prvotna slovanska oblika je prišla v madžarski jezik v času, ko je bil pri Slovencih nazalni vokal še v rabi, izginil pa je X—XI. stoletju. Torej je ime Zombota pisarniška oblika iz dobe, ko je bil pri Slovencih onosilnik še v rabi. Slovenska ljudska oblika imena je torej Sobota. Vse madžarske pisarniške oblike so pisane tudi z dodatkom Murska, ki verjetno poteka od prvotnega poimenovanja zemljišča Belmura, v začetku se imenuje le Mura, in v okviru katerega je bila Sobota najstarejši kraj. V tem primeru je Madžarom ime Mura Szombat pomenilo isto kot Sobota, ki stoji v nekovi zemljišča Mura. Več...

kov kaže, da krajevno ime Sobota izhaja iz osebnega imena Sobota—Sabota, ne pa od imena dneva v tednu. Torej je poudarek na prvem vokalu, in ne na drugem, in Sobota ni dobila imena po dnevu, ko so se tukaj prirejali sejmi, kajti ti so bili na določen datum in je bilo le naključje, če je bil kateri v soboto. Iz leta 1137 je znana listina, v kateri se omenja ime Sombot, iz leta 1152 se omenja ime Zumbota, iz leta 1198 pa ime Zumbot, ki je pomadžarsjena oblika slovenskega osebnega imena Sobota. Isti jezikovni proces velja za krajevno ime Murska Sobota, ki se v listinah iz leta 1348 omenja kot Mura Zombota, iz leta 1365 pa kot Mura Zumbota. Dejstvo, da so Madžari prevzeli krajevno ime Sobota s staroslovanskim nosnikom Zumbota, dokazuje, da je naselbina Sobota obstajala že v X. stoletju in so jo Madžari, ko

so to območje vključili pod svojo upravo, že našli tukaj. Drugi dokaz, da je bilo območje Sobote naseljeno že pred prihodom Madžarov, je obstoj cerkvene kostnice, ki je ob cerkvi sv. Nikolaja omenja vizitacijski zapisnik iz leta 1698, obenem pa letnica na pročelju cerkve, to je 1071. Znano je namreč, da so kostnice gradili v času romanske dobe.

Več je torej dokazov, da je Sobota prvotno, slovansko ime za Mursko Soboto in da so ji pridevnik Murska dodali Madžari. Sedaj to področje že dolgo ni madžarsko in bilo bi prav, da bi mestu vrnili staro ime in dokazali, da cenimo njegovo skoraj tisočletno zgodovino.

Tako mislimo, da bi bilo v takšen naš predlog, o prihodnji obliki imena svojega mesta pa bodo njegovi prebivalci, najboljše na javni razpravi in tako, da bodo tudi oni posredovali svoje predloge in mnenja.

Zgodovinsko društvo na Pomurje je pripravilo tudi predlog za izdelavo simbola Sobote ali njenega grba, pri čemer smo se prav tako naslonili na zgodovinsko tradicijo in na čas, ko so si Sobotanci pod upravo družine Szechy izborili svoje mestne pravice.

Metka Fujs

JAVNA IZJAVA

Na seji predsedstva Občinske organizacije Socialistične zveze Ljutomer je bil ponovno postavljen v ospredje problem neenakega vrednotenja nacionalnega programa v vzgoji in izobraževanju.

Ker je v naši občini ob izplačilu osebnega dohodka ponovno završalo v posameznih solah, Predsedstvo Občinske organizacije Socialistične zveze Ljutomer poziva in terja od Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanja nacionalnega programa v vzgoji in izobraževanju enaka v vsej Republiki Sloveniji.

Nevzdržno je, da neenako vrednotenje učiteljevega dela in neenake materialne možnosti v solah povzročajo konflikte med pedagoškimi delavci in jih obremenjujejo z vsem, kar ni njihova osnovna dejavnost.

Še posebej ni sprejemljivo dejstvo, da to neenakost že dalje časa občutijo pedagoški delavci v manj razvitih občinah. Takšna pa je prav gotovo občina Ljutomer. Prav tako terjamo, da se začne izvajati zakon o napredovanju učiteljev.

Predsedstvo Občinske organizacije Socialistične zveze Ljutomer

Ali za Atrij ne veljajo določena pravila?

Stanovalci blokov št. 19, 23 in 25 na Lendavski sever v Murski Soboti smo že večkrat izrazili svoj protest zaradi neupoštevanja odpiralnega časa bara Atrij. Niso zalegli številni ustni protesti, s katerimi so dobro seznanjeni na policiji ter v upravnih in inšpekcijskih službah, ki se vrstijo iz leta v leto. Kaže, da nas nihče ne jemlje preveč resno, ali pa je posredi kaka zakulisna igra, saj bi se drugače morali odgovorni dejavniki že zdavnaj zganiti. Tako pa v Atriju velikokrat prekorajajo odpiralni čas, ki je vsak dan do 21. ure, ob nedeljah pa do 21.30. Marsikdaj je namreč slišati hrup zadnjih obiskovalcev celo po 23. uri, kar je za stanovalce, ki morajo naslednje jutro spočiti v službo, sila neprijetna zadeva. Nerazumljivo je, da lastniku bara dovolijo obratovanje tudi v nedeljo zvečer, čeprav je v uradnem listu jasno zapisano, da je tega dne možen odpiralni čas kvečjemu od 7. do 11. ure. Znano pa nam je, da je večina gostinskih obratov na Lendavski ulici — teh je že šest na krajši razdalji — v nedeljo zaprtih.

Zato prebivalci največje stanovanjske soseske v Murski Soboti, ki se zvečer za večerom prebujamo ob kravalu odhajajočih strank iz bara Atrij, še enkrat odločno protestiramo in zahtevamo, da se te zadeve čim prej uredijo. Največja napaka pa je, da je v neposredni bližini otroški vrtec, čigar zelenico v poletnem času zasedejo kavarniški gosti. Terjamo skrajšanje odpiralnega časa bara Atrij in dosledno spoštovanje odloka o javnem redu in miru. Če naši protesti ne bodo zalegli, bomo pravico skušali doseči kje drugje! Prizadevni stanovalci

DRŽAVLJANSKI FORUM
ZA ODPRAVO TAJNE ZAKONODAJE
CITIZENS FORUM FOR
ABOLITION OF TOP-SECRET LEGISLATION
Trg osvoboditve 11/II,
61000 Ljubljana, yu
Koordinator/Coordinated by
dr.

Sporočilo za javnost 2

Državljanški forum za odpravo tajne zakonodaje je na podlagi 157. člena ustave SFRJ posredoval predsedniku Skupščine SFRJ dr. Slobodanu Gligorijeviću, predsedniku Predsedstva SFRJ dr. Janezu Drnovšku in predsedniku Zveznega izvršnega sveta Anteju Markoviću naslednje predloge:

1. Posebna tajna izdaja uradnega lista SFRJ naj se takoj ukine.
2. Vsi pravni akti, ki jih vsebujejo do sedaj izdani izvodi tajnega uradnega lista SFRJ, naj se odpravijo ali razveljavijo.
3. Takoj naj se prepove ravnanje državnih organov, ki se pri svojem delu opirajo na nikjer objavljene skrivne podzakonske predpise ali celo samo na interna navodila in priročnike, katerih vsebina posega v pravno varovane pravice in svobode državljanov.

Forum poziva državljane, naj se pridružijo predlogom s podpisom — bodisi kot posamezniki bodisi kolektivno prek svojih organizacij in združenj.

Ljubljana, 12. marec 1990
Za Državljanški forum
Lovro Šturm

NEŽIVLJENJSKI UKREP

Očitno je, da nas dežele real-socializma že prekašajo po pluralizmu in demokraciji — z izjemo Albanije. Zrušili so berlinski zid, mi pa bi ga želeli ponovno zgraditi...

Komu se je rodila ideja o širitvi mejnega pasu od 100 na 1000 metrov in širokih pooblaštilih vojske graničarjev?

Občani, ki živimo ob državni meji, imamo še zelo dobro v neprijetnem spominu dogajanje na meji po osvoboditvi. Rad bi navedel primer, ki dovoli zgornjo ilustrira, kar bi želeli pristati predsednika SR Srbije Slobodana Miloševića, ki je, kar je jasno vsakomur, že več kot predsednik Zisa Ante Marković...

Ko obrtniški učenec drugega letnika nisem vedel za prepoved kopanja v obmejni reki Muri. Ko sem prišel na suho, me je obmejni graničar odvedel na postajo takratne OŽNE, kjer so pozno v noč, do 23. ure, preverjali,

Ponovno vandalizem nad naravo v Konjščeku in beltinskem parku

Društvo za varstvo in vzgojo ptic SLAVČEK iz Beltincev si je pred leti zapisalo med ključne naloge tudi skrb za zunanje ptice, ki so za naravo najbolj koristne. Pred štirimi leti smo dobili od KG Rakičan odobritev za uporabo gozdička v Konjščeku med Gančani in Beltinci, ki je zdaj naravni rezervat za zunanje ptice.

Večina valilnic, ki so jih člani društva Slavček namestili pred letošnjim gnezdenjem, je uničena. Le v čem je smisel tega uničevanja?

Dejstvo je, da sodobni ritem življenja čedalje kruteje posega v naravo. Vedno manj je dreves, v krošnjah in deblih katerih lahko gnezdi ptice, ki se hranijo izključno s škodljivim mrčesom, katerega pa je zaradi milih zim čedalje več. Zato smo člani društva v sodelovanju z zainteresiranimi šolami organizirali akcijo

izdelovanja ptičjih valilnic in jih nastavljali v primernih okoljih: v obeh beltinskih parkih in v Konjščeku, v omenjenem rezervatu.

Ekipa, ki skrbi za zunanje ptice, pa je ob letošnjem pomladnem čiščenju valilnic in pregledu uspešnosti gnezdenja letos ponovno onemela: od 29 nastavljenih valilnic v Konjščeku in 10 v beltinskem parku je našla le po eno! Valilnice v centralnem parku so za zdaj še vse...

Ponovila se je slika izpred dveh let, čeprav je bilo ob lanskem pregledu ugotovljeno, da je bilo »polnih« (ugnezdenih) kar 99 % vseh valilnic, ki smo jih nastavili.

Ker je to torej že drugi tak vandalizem (kako drugače bi imenovali to početje?), se sprašujemo, kaj je vodilo posameznike ali skupino storilcev, da so tako neodgovorno oskrnili naravo in prizadevanja za njeno ohranitev? Za zanimivost naj navedemo le droben podatek: par sinitč, ki do dvakrat na leto vzgoji svoj rod v enem gnezdu, uniči okoli 80.000 primerov večinoma (gospodarsko) škodljivega mrčesa, ki ga sicer neodgovorno uničujejo z veliko bolj škodljivimi kemičnimi preparati, ki so povrh še strošek. Mar se je bilo treba (neznanim) surovežem, ki so tako neodgovorno napadli naravo, izživljati prav nad pticami ali skrbnimi člani društva, navsezadnje pa celo nad prizadevnimi šolarji, ki jih torej tako vzgajamo za prihodnje?

Menim, da je zgolj graja premalo za neodgovorno ravnanje te vrste. Ljudje, ki tako ravnaajo z naravo in prizadevanji za njeno ohranitev, ne le, da delajo neopravičljivo škodo okolju, temveč posredno ogrožajo tudi človeka in njegov obstoj. Narava vrača, kakor ji daješ. Če si do nje krut, bo enako vrnila sama. Le da običajno poleg krivcev čutimo posledice tudi tisti, ki smo sicer nedolžni. Škoda, da moramo o takih zverstvih pisati v času, ko se domala na vseh ravneh pogovarjamo in dogovarjamo o zaščiti zdravega okolja, ki je edini pogoj za zdrav napredek človeštva.

Dragi ljubitelji narave, posebej ptic in drugih malih živali, nepogrešljivih za njeno zdravje — prosimo vas, da neusmiljeno obsojate tako početje in po svojih močeh pomagajte, da se vandalizem takšne vrste, kakršnega smo opisali, sproti preganja in preprečuje! Navsezadnje si z vsemi silami prizadevamo za to, da društvo za zaščito narave, čeprav smo dokaj osamljeni, obstajajo pa tudi zakonite možnosti za pregon storilcev tovrstnih dejanj. Prosimo vso slovensko javnost, da pri tem z nami sodeluje!

Društvo za varstvo in vzgojo ptic
SLAVČEK
BELTINCI
IVO MAUČEC, predsednik

V trgovini GEA lahko kupujete vso kmetijsko mehanizacijo vedno ceneje!

TOKRAT VAM POSEBEJ PRIPOROČAMO NAKUP:

vseh vrst traktorjev s priključki (plugi, prikolice, avtomatski in polavtomatski sadilci krompirja) — motorne nahrbtnne škropilnice SUPRA — stiskalnice za grozdje — ličkalniki za koruzo

ŽELJKO PRPROVIČ
42315 MURSKO SREDIŠČE
M. Tita, tel.: (042) 843 232, odprto od 8. do 16.
in ob sobotah od 7. do 12. ure. Telefon izven
delovnega časa: (042) 832 330

GEA IN VI SKUPAJ DO CILJA!

VESTNIK, 22. MARČA 1990

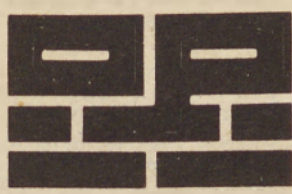
- V marcu 20 % popusta ob gotovinskem plačilu za opečne izdelke!
- Možnost nakupa na obročno odplačilo z 10% popustom!

VERTIKALNI BLOK 6/1

VINOGRADNIŠKI STEBRIČKI

OPEKARNA
PRAGERSKO

62331 PRAGERSKO, Ptujška cesta 37, tel. (062) 817 100

Ste videli to podobo lepote? Kot kakšen renesančni slikar se tudi ta model predstavlja z elementi iz narave. Njen obraz je skorajda prekrit z različnimi sadeži. Naš predlog za naslov: Prebujanje pomladi.

Do droge že v maternici

V razvitem svetu se rojeva vse več otrok, ki prinesejo s seboj na svet težko dediščino, žalostni dar njihovih mater, ki so med nosečnostjo uživale crack, kokain, heroin ali katero od drugih priljubljenih drog.

Prva generacija crackovskih otrok, kot jim pravijo v Združenih državah Amerike, kjer je ta problem najresnejši, se ta čas približuje starosti, ko bi bilo treba začeti s šolo, pa zanje nekateri sploh niso sposobni. »Žive le na nagoni ravni. Jedo in spijo, spijo in jedo,« pravi Geymille Agee, ena od redkih vzgojiteljic, ki se ukvarjajo s crackovskimi otroki. Nekateri otroci niso tako zaostali, imajo pa kljub temu resne težave pri odrasčanju.

Zanje bo treba pripraviti posebne vzgojne programe, trdijo predagogi in psihologi. Kaže se velika potreba po posebnih vzgojiteljicah, ki bi se ukvarjali s crackovskimi otroki. Toda tovrstnih strokovnjakov ni, saj je problem nov, izkušenj pa še zelo malo.

Posebna študija, ki so jo opravili v ZDA, govori, da se 11 odstotkov vseh novorojenčkov, to je okrog 375.000 otrok na leto, rodi z »narkomansko izkušnjo«. Kot zarodek so bili izpostavljeni delovanju drog v organizmu noseče matere. Nosečnice najpogosteje jemljejo crack in kokain. »Izkušnje« pa pomenijo tudi posledice.

Precej crackovskih otrok začne svoje življenje telesno ali duševno prizadetih. Veliko se jih rodi pre zgodaj in tehtajo pri rojstvu vsega kilograma. Poleg vseh težav, ki spremljajo nedonošenčke, se pri crackovskih otrocih pogosto pojavljajo še vodenoglavost, nerazvitanost možganov, težave z ledvicami in možganska kap.

Zdravniki pravijo, da je jemanje drog med nosečnostjo resna nevarnost za zarodek, rojstni defekti, povezani s tem, pa sprožijo verigo kasnejših težav. Dr. Judy Howard, ki je preštudirala na stotine primerov crackovskih otrok, meni, da je zanje potrebna posebna skrb od rojstva naprej. So izjemno občutljivi, se slabo prehranjujejo in zelo neredno spijo. Ko odrasčajo, so telesno pretirano dejavni, a se pozno in težko nauče

govoriti. V primerjavi z drugimi nedonošenčki ostajajo kljub dodatni zdravniški negi slabo razviti. Imajo neko pomanjkljivost, ki jih onemogoča pri razvoju.

Zdravnikom še ni uspelo ugotoviti točnega vzroka za te probleme, sumijo pa, da gre za posledice živčevja. »Videti je, kot da je tisti del možganov, ki človeško bitje usposablja za razpravljanje in razmišljanje, zbrisan,« pravi dr. Howardova.

REŠENE?

Vsako leto vzemo za kakšno novo živalsko in rastlinsko vrsto, ki ji grozi uničenje zaradi uničevanja naravnega okolja ali zaradi kakih drugih človekovih posegov v okolje. Redke, zato pa toliko bolj spodbudne so vesti, da se je kateri vrsti uspelo rešiti. Videti je, da lahko med take prištejemo opice rezus.

Teh indijskih opic je bilo po približnih ocenah pred 30 leti kakih 10 milijonov, pred desetimi leti pa so ocenili, da jih je samo še 180 tisoč. Tako strahoten upad gre povsem na račun človeka. Rezusove vrste je strojno razredčilo uničevanje gozdov, njihovega naravnega bivalnega okolja, nič manj pa ni k hitremu izumiranju pripomogel brezobziren lov in prodaja opic na tuje. Kupovali so jih raziskovalni medicinski in farmacevtski laboratoriji, ker so se rezusi izkazali kot nadvse primerne laboratorijske poskusne živali.

Bil je skrajen čas, da so nekaj ukrenili za njihovo rešitev.

Najprej so prepovedali izvoz rezusov, svetovalci na podeželju so učili kmete, da rezusi niso škodljivci, hkrati pa je tekla tudi akcija za varovanje gozdov. In vsi ti ukrepi skupaj so rodili sadove. Lani so strokovnjaki ponovno ocenjevali, kakšno je stanje z rezusi, in sporočili so spodbudno vest, da se je njihovo število dvignilo na kakih 430.000.

GORA, KI JO VARUJE MARIJA

»Sveto goro na vso srečo varuje Marija,« je ironično dejal neki menih s polotoka Atos, na katerem je dvajset pravoslavnih samostanov. To je izjavil dan pred pogovorom premiera Ksenofona Zolotasa in njegovih ministrov s predstavniki Svete gore o ukrepih za varstvo teh izjemnih svetih. Vzroke za takšno izjavo kaže iskati tako v preteklosti kot v sedanjosti. Po izročilu je Marija pred tisoč leti razglasila Atos za sveti kraj.

Dandanes marsikdo prihaja na Sveto goro z nečastnim namenom, saj niso redke kraje predmetov z neprecenljivo vrednostjo. Te dragocenosti praviloma končajo na dražbah v Zahodni Evropi, kjer ne sprašujejo za ceno, kadar gre za takšne umetnine. Tako je lani skupina tatov oropala grški samostan Velika Lavra. Ukradene predmete so kasneje našli, a so bili hudo poškodovani. Samostan Vatoped so v zadnjih letih dvakrat oropali. Tatovi so odnesli stare rokopise in ikone, ki jih niso nikoli našli.

Na Sveti gori je zdaj 20 samostanov, od tega 17 grških, en ruski, en bolgarski in en srbski — Hilandar. V njih živi okoli 1700 menihov. Sveta gora je največji pravoslavni kulturnozgodovinski spomenik na svetu. V atoških samostanih hranijo dobrih 15.000 starih rokopisov zgodovinskega pomena, nešteto ikon, slik, starih kovancev in drugih dragocenosti. Vse to pa ogrožajo vlaga, požari in tatvine. Samo nekaj samostanov so doslej prenovili in zavarovali njihove zakladnice. Pri grškem ministrstvu za Makedonijo in Trakijo so pred osmimi leti ustanovili poseben organ, ki naj bi skrbel za prenovo samostanov.

Mnogi atoški samostani komaj še stojijo na temeljih, ker je čas naredil svoje. Menihi v srbskem

samostanu Hilandar, ki je eden največjih na Sveti gori, vsako leto prenovijo del samostana. Lahko bi naredili še veliko več, vendar Grki ne dovolijo, da bi sem prišli strokovnjaki iz Jugoslavije, svoje pa pošljejo le redko. Sami ne zmorejo večjih obnovitvenih del. Srbski samostan ima eno najbolje urejenih knjižnic na Sveti gori. Prenovili so tudi nekatere druge objekte. Vneto si prizadevajo, da bi leta 1998 čim bolj pripravljeni

pričakali veliki jubilej, osemstoletnico Hilandarja. Navzlic prizadevanjem menihov pa je opaziti, da strehe puščajo in da so manjše cerkve zapuščene. Če ne bodo kmalu ukrepali, se utegne zgoditi, da bo stolp sv. Save zgrmel na poslopje knjižnice. Hilandar pa ni izjema, saj podobne nadloge pestijo tudi druge samostane na Atosu. Če jim ne bodo pomagali ljudje, jim prav gotovo tudi Marija ne bo pomagala.

ZLAT, A PONAREDEK

Odkar so leta 1986 na Japonskem skovali spominske zlatnike v počastitev 60-letnice vladavine cesarja Hirohita, je med zbiralci kovancev po vsem svetu ta kovanec nadvse cenjen. Vsak, ki kaj da na svojo zbirko, skuša priti do tega 24-karatnega zlatnika. In čeprav jih je Japonska banka skovala 11 milijonov in je bila cena postavljena visoko (20-gramski cekin je stal dvakrat več kot je njegova vrednost v zlatu), je zaloga pošla.

Toliko večje je bilo presenečenje, ko so se zlatniki ponovno pojavili na tržišču v večjih količinah. Strokovnjaki so kmalu ugotovili, da gre za ponaredek. Zlatniki so sicer skovani iz čistega zlata in prvotne izdelave, pa vendarle ponarejeni. Nekdo je pač izračunal, da čisto zlato, predelano v japonski zlatnik, lahko proda dvakrat dražje. In se je lotil posla.

Zataknilo se je, ko je letos neka tokijska družba hotela naložiti v banko Fuji 1000 teh zlatnikov. Sum uslužbenec banke je zbudila ovojnica, ki se jim je zdela nekoliko bolj škrlatne barve kot izvirna. Zlatnike so poslali v ekspertno preiskavo v Japonsko banko. Tam so jih pregledali pod mikroskopom in odkrili nekaj drobnih nepravilnosti, ki jih izvirni cekini nimajo.

Klobuč se je začel razvijati in šted je pripeljala do britanskega prekupčevalca, ki je sled pokazal naprej v Zürich, tu pa se je izgubila. Zlatnike naj bi prodala vlada neugotovljene srednjeevropske države. Ocenjujejo, da kroži na trgu najmanj 103.000 ponaredkov.

»Svetovna vas« pred uničenjem?

»Če se ne bo naša politika do okolja spremenila,« svari ekolog Edward Goldsmith, »potem ni nobene možnosti, da bi človeštvo preživelo naslednjih 40 let.«

Vsi ekologi v svojih mračnih napovedih prihodnosti niso tako strogi in ne postavljajo časovnih meja s tako odločnostjo, vendar je tudi pri njih zaslediti povsem jasno misel, da se človeštvo ob nespremenjenih usmeritvah sedanjega počelja in ravnanja zares slabo piše. Globalna katastrofa je videti neizbežna, pa naj pride čez 40 ali 100 let.

Pretravanje? Ne!

Z Zemljo se dogajajo hude stvari. Tropski gozd izginja s strahovito hitrostjo, vsako sekundo ga je za 0,4 hektarja manj. S sveta izgine vsak teden tudi katera od rastlinskih ali živalskih vrst, nekaterih med njimi znanost niti raziskala še ni. Količina ogljikovega dvokisa v zemeljskem ozračju pa se vsako leto dvigne za 0,4 odstotka, metana je z vsakim letom več za odstotek, količina ozon uničujočih klorofluoroglikov pa raste s stopnjo 4 odstotkov. Pitne vode je prav tako iz leta v leto manj, površinske vode in podtalnice so vse bolj onesnažene. Strupi se tako kopičijo v zemlji, vodah, živalih in pridelkih. Vse skupaj je pravi mrivaški ples.

Gospodarska rast sveta je plačana z izredno visoko ceno: z onesnaženjem zemlje, zraka in vode, s plenjenjem in uničevanjem naravnih virov in trganjem življenjskih verig. Človek ni več krona stvarstva. Postal mu je najhujši in najnevarnejši sovražnik.

Medtem ko se razviti svet otepa predvsem v vprašanji čiščenja onesnaženih voda in zraka, v vprašanji, kam s trdnimi in tekočimi odpadki, s tako ali drugače strupenimi in nevarnimi za okolje, pa se tako imenovani tretji ali revni svet pogreza v samotragedijo z uničevanjem svojih naravnih virov.

Mnoge države tretjega sveta so si v sedemdesetih letih, ko je svetovno gospodarstvo cvetelo in je bila cena nafte visoka, sposojale denar od razvitih. Vendar so denar zvečine neproduktivno zapravile. Po rešenju jih je breme dolgov trdo pritisnilo. In kaj storiti, da bi se rešile dolgov? Začele so sekati gozdove, ropati svoja naravna bogastva, da bi prišle do denarja za vračilo dolgov in da bi se hitro dvignile iz revščine. Pred očmi jim je sedanjí trenutek, prihodnosti nočejo videti.

Ta pa je črna. Plodna zemlja tropskih pasov je revna, naravno ravnovesje pa krhko. Dokler raste tropski gozd, se bivanjsko okolje vzdržuje, ko pa v gozdovih zapojejo žage in zagori ogenj, pride do katastrofalnih sprememb. Na površinah, kjer posekajo gozd, s požigom začasno dobe s pepelom pognojeno zemljo, ki pa rodi le dve do tri leta, nato pa je plodnosti konec. Erozijski uniči nezavarovano tanko in revno plodno plast in tam, kjer je bujno rasel tropski gozd in je potem nekaj let stalo

polje ali pašnik, čez čas kraljuje neuporabna pušča. Sekači in farmarji pa se pomaknejo naprej v območje, kjer je še gozd.

Tako izginejo vsako leto ogromne površine tropskega gozda. Strokovnjaki ocenjujejo, da je tropski gozd naravno okolje za dve tretjini vseh rastlinskih in živalskih vrst na svetu, kar dve tretjini teh bitij je edinstvenih, žive samo v tem okolju. Tropskemu gozdu pravijo genetska hanka sveta. Z njegovim uničevanjem izginja pestro bogastvo rastlinskih in živalskih vrst. Tako človeštvo za vedno izgublja možnost, da bi kdaj lahko pametno in koristno uporabilo to še povsem neizkoriščeno bogastvo za pridobivanje novih zdravil, hrane, pridelkov, novih pasem.

Izginevanje tropskega gozda prinaša še dodatne nevarnosti. Znano je, da zelene rastline pri fotosintezi vsrkavajo ogljikov dvokis, oddajajo pa kisik. Manj kot je tropskega gozda, šibkejši je ta gigantski proces izmenjave snovi v globalnem okolju. Ogljikovega dvokisa je zaradi sekanja in požig

OH, TA KAVA!

Doslej se je o pravi kavi slišalo bolj malo spodbudnega. Obtožena je bila že vsega mogočega, med raziskavami, ki so nekoliko podrobneje pregledale posledice stalnega uživanja te sicer priljubljene pijače, pa bi le stezka našli katero, ki bi priporočala pitje kave. Zvečine je obveljalo, da pitje prave kave iz zdravstvenih razlogov ni priporočljivo.

Živilska industrija je zato osveščenemu delu javnosti postregla s kavo, ki ne vsebuje zdravju škodljivih snovi. Na trg so poslali tako imenovano dekofeinizirano kavo. In za zdravje zaskrbljeni ljudje so namesto prave kave uživali škodljivih snovi očiščeno kavo, sveto pričrpani, da so se ognili možnim zdravstvenim zapletom zaradi svoje ljubezni do »kofetka«.

Najnovejše raziskave v ZDA pa so prinesle slabe novice. Tudi dekofeinizirana kava je škodljiva. Morda celo bolj kot prava. Raziskovalci sumijo, da redno uživanje dekofeinizirane kave spodbuja nastajanje holesterola tipa LDL v krvi. To je tako imenovani »slabi« holesterol, tisti, ki je kriv za težave s krvnim ožiljem in srcem. Nepridelana kava na tvorbo tega holesterola ne vpliva.

ganja gozdov ter drugih človekovih dejavnosti v ozračju vse več, ki sika in vlaga pa manj.

Nekateri znanstveniki že dovolj svarijo pred nevarnostjo prevelike stopnje ogljikovega dvokisa v ozračju. Govorijo o učinku tople grede, o pregrevanju ozračja. Pojavu smo že večkrat pisali, ponuditi velja predvsem, da bi bili posledice katastrofalne. Strokovni spor o globalni topli gredi sicer še ni končan, prevladuje pa že prepričanje, da nikakor ne gre za neizogibno zadevo.

Na uničevalski poti se tako srečujejo razviti svet s svojimi strupenimi emisijami in odpadki in revni svet z uničevanjem svojega okolja, ki pa je bistvenega pomena za vso Zemljo. Vseeno je, kdo koga bolj krivi, oba sta uničevalca.

Človeštvo ne živi več nepovezano, kot je živel nekoč. Svet je postal globalna vas, in kar se počne na enem koncu vasi, vpliva na življenje v drugem. Rešitev Zemlje je zato v dogovoru vseh njenih »vashačev«, preden v vasi ne bo več mogoče bivati.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Od Sebebores pa vse do Fokovec je kar nekaj takih opozorilnih napisov. Poškodovano vozišče! Čestitke je na nekaterih delih zelo poškodovano, vozniški pa morajo večkrat krepko pritisniti na zavorno, ko naletijo na makadamske površine. Le kdaj bodo spet prekriti z asfaltom?

Foto: N. Juhav

**Ce boste kupovali
v BIMU, boste privarčevali!**
**Povrnili vam bodo 3 odstotke
v gotovini od zneska, ki ga boste
porabili za nakupe pri njih
v treh mesecih!**

- obročno odplačilo brez obresti
- usnjeni kostimi ● usnjene torbice ● usnjeni pasovi
- otroški puloverji za vse starosti in z najlepšimi vzorci
- modna oblačila iz uvoza

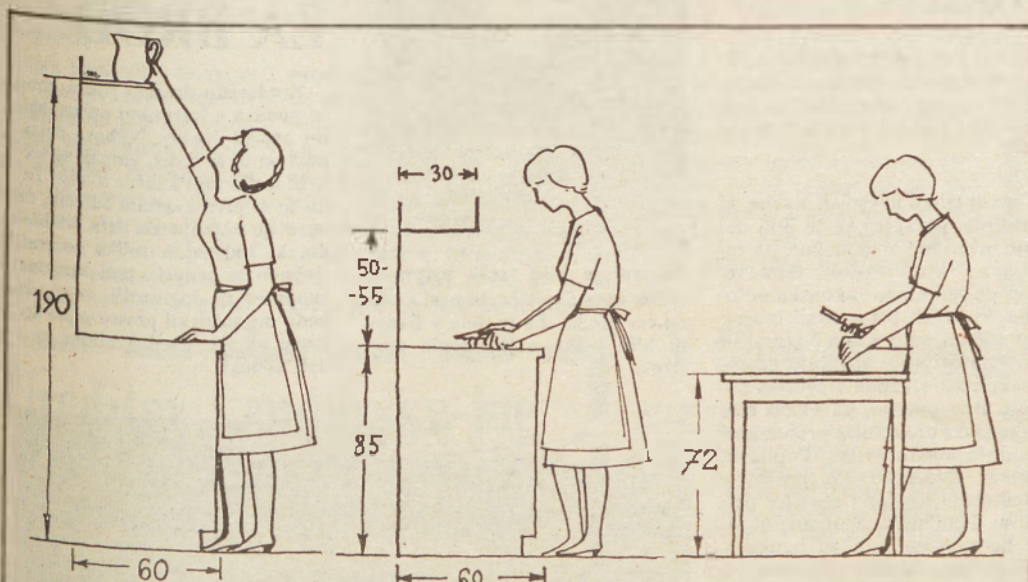
BIM

d. o. o.
Murška Sobota
Ciril Metodova ulica 50

Telefon: 22 219
Za prvo osebnostno proti kanalu

DOBRO JE VEDETI

DIMENZIJE OPREME

Najvišja polica v stenskih omarah sme biti na višini 190 cm, če hočemo doseči predmete na njej preko 60 cm globokega pulta

Ob delovnih pultih, ki so visoki 85 cm, delamo v kuhinji celo vrsto del stoj. Če je pult globok 60 cm, lahko 50-55 cm nad njega obesimo stensko omarico, ki je globoka 30 cm

Testo gnetemo v posodi na jedilni mizi, ki je visoka 72 cm

Da bi zmanjšali telesne napore, ki jih zahteva delo v kuhinji, moramo pri izbiri opreme paziti tudi na njene mere. Vse mere pultov, omar, hladilnikov in štedilnikov so prilagojene meram 165 cm visoke ženske, tolikšna je namreč njena povprečna višina, ugotovljena za Srednjo Evropo. Iz te višine so izvedle vse mere opreme, upoštevajoč seganje v višino, v globino in dolžino, sklanjanje in pripogibanje. Risba prikazuje nekaj teh dimenzij.

KROMPIR V OBLICAH NAS OHRANJA MLADE

Morali bi jesti krompir, stročnice in črni kruh, ker so ta živila bogat vir rastlinskih beljakovin, vitaminov in rudninskih snovi, ki ohranjajo telo mlado in zdravo. Zdravniki priporočajo, naj bi imeli vsaj enkrat na teden na mizi stročnice — grah, fižol ali lečo, krompir v oblicah s skuto in vsak dan rezino črnega kruha, namazano s surovim maslom in potreseno s drobnjakom.

V mizli mesecih bi morali še bolj skrbeti za zdravo prehrano in prebavo. Zdrava prebavila povečujejo telesno odpornost in s tem ostaja mlada tudi koža.

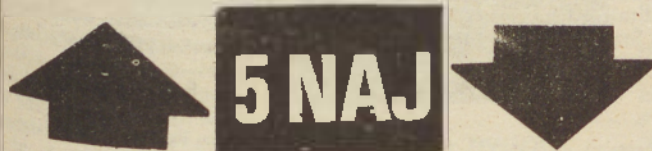
ČEVLJI...

Čevljev nikoli ne kupujte zjutraj ali popoldne. Storite to popoldne kajti podnevi noge otečejo. Tako se ne bo zgodilo, da bi kupili premajhne čevlje.

FERENČEVE SANJE

Podpulkovnik madžarske armade Ferenc Rožkov bo kmalu skušal uresničiti svoje sanje — da bi z zmajem poletel v Hollywood. Na 20. tisoč kilometrov dolgo pot bo odšel 15. junija, vsak dan pa naj bi bil v zraku po osem ur. Madžarski navdušenec namerava v filmsko meko poleteti čez Sibirijo, Aljasko in Kanado. Spremljala ga bo tričlanska ekipa, zmaj pa bo najbrž motoren, saj bi bilo z navadnim težko biti vsak dan v zraku po nekaj debelih ur.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota.

1. Girl, I'm gonna miss you — Milli Vanilli
2. Julija — Magneti
3. Another day in Paradise — Phil Collins
4. Dobra mrha — Don Mentoni
5. Lambada — Kaoma

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi video-studijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj. Oddaja 21. 232 je na sporedu Radia Murska Sobota (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz), ob petkih od 18.00 do 19.00.

BARVA

Barva ima pri notranji opremitvi prostora dve nalogi: praktično in estetsko. K praktični nalogi barv v prostoru spada na primeren način izbrana dnevna svetloba. Z barvo dobimo določen barvni vtis prostora, ustvarimo določen red in preglednost v sobi. Z barvo tudi lahko poudarimo kak detajl. Če steno ob oknu pobarvamo svetlo in uporabimo lahke, svetle zavese, se bleščanje skozi okno zmanjša. Temna, gosta zavesa deluje kot podaljšek stene. Okno med takimi zavesami je navidez manjše, svetloba pa se močno blešči v proste površine okna.

Estetsko nam daje barva možnosti ustvariti okolje, ki na nas ugodno psihološko deluje, harmonira z našo osebnostjo in z izraziti kombinacijami ugaja našemu estetskemu čutu. Z barvo damo sobi nevtralen ali osebni značaj, miren ali živahen izraz. Različni prostori stanovanja zahtevajo različni barvni sestavi. Barvni vtis prostora dajejo skupaj vsi materiali, ki so v sobi: preproge, zavese, tapete, vrste lesa. Prvo, o čemer si moramo biti na jasnem, kadar izbiramo barve za stanovanjske prostore, je različna funkcija prostorov.

Naravno pomirilo

Švedski profesor Sven Dencker je v materinem mleku odkril sledove naravnega pomirila, kar bi lahko pojasnilo dejstvo, da dojenčki po dojenju takoj, oziroma pogosto zaspijo.

V vzorcih mleka mladih mater je našel majhne količine naravne snovi, podobne benzodiazepinu, ki jo uporabljajo za izdelavo pomiril, na primer valija in librija.

Kuhajte z nami

Svinjska krača pečena v testu

Potrebujemo:

- 1 večjo prekajeno svinjsko kračo (800 do 1000 dag)
- 3 trdo kuhana jajca
- 1 veliko žlico gorčice
- 1 drobno jajce za premaz

Testo, v katerem kračo pečemo, pripravimo iz: 30 dag pšenične mešane krušne moke, 2 dag kvasa, soli, kavne žličke sladkorja za kvas, vode za zamešanje testa.

Prekajeno kračo operemo v topli vodi in jo skuhamo v večji količini vode, da se zmehča. Delno naj se ohladi v vodi, kjer se je kuhala, da ostane sočna. Iz še tople krače izločimo kosti, na njihovo mesto pa vložimo trdo kuhana jajca. Med kuhanjem krače pripravimo pšenično krušno testo.

V skodelici vode razmešamo kvas z žličko sladkorja in počakamo, da vzhaja. Nato zamesimo srednje mehko testo. Vzhajano testo na deski razvaljamo v za prst debelo ploščo, tako veliko, da lahko lepo in natančno zavijemo vanjo z jajci napolnjeno kračo. Preden testo zavijemo, kračo premažemo z gorčico. Položimo jo v primeren pekač, počakamo, da ponovno vzhaja in jo v pečici spečemo. Na pol pečeno premažemo z jajcem.

Tako pripravljeno kračo lahko ponudimo toplo ali hladno. Zraven se poda kisli hren ali kakršnakoli sezonska solata.

10 SEKUND RMS

ODGOVOR:

IME IN PRIIMEK:

NASLOV:

Odgovore pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota. Kupon nalepite na dopisnico in pripišite: 10 sekund. Pri zbiranju bomo upoštevali vse pravilne odgovore, ki bodo v uredništvo prispeli do srede 4. aprila 1990.

6

Butik Iris

NADE ANTOLIN

obvešča cenjene stranke, da bo do vselitve v nov lokal na Lendavski ulici v Murski Soboti nemoteno posloval na Lendavski 58 — na dvorišču prek železniške proge.

Za poroko in druge slavnostne večere si omislite večerno ali poročno obleko BUTIKA IRIS.

Butik Iris je odprt od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. V Ponedeljek je zaprt. Priporoča se butik Iris Nade Antolin na Lendavski 58 v Murski Soboti.

Boutique Iris

DOBRO JE VEDETI

SVETLOBA OB TELEVIZIJSKEM SPREJEMNIKU

V zadnjih letih je nastalo ob televizijskem sprejemniku zbirno mesto družine, ki prednjači pred vsemi drugimi v stanovanju. Televizijski zaslon se blešči v modro-beli svetlobi, ki je za daljši čas ne-

prijetna in utrujajoča za oči. To težavo nekoliko ublažimo, če svetlobo iz televizijskega sprejemnika mešamo z navadno svetlobo iz žarnic. To pa moramo napraviti pretehtano, da ostrine slike ne

poslabšamo, kar bi bil še večji napor za oči. Če je sprejemnik postavljen pri zidu ali v kotu sobe, je stenska svetilka ob strani lahko dober pripomoček, da ublažimo hladno svetlobo iz zaslona.

Poglejmo strahu v oči!

Kaj bomo storili, kadar se nas poloti strah? Našteli bomo, kaj vse imamo na izbiro.

Globoko bomo dihali, dvignili ramena in jih nato spet sprostili. Začeli bomo tiho žvižgati ali brundati.

Pojedli bomo grizljaj, morda polizali sladkorček.

Se dotikali sami sebe, si, recimo, zavestno gladili roke. Se na glas hudovali.

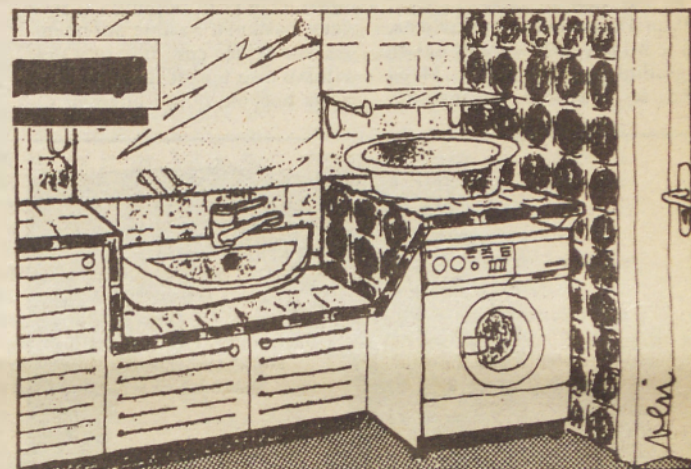
Se zganili in kaj počeli, morda hodili gor in dol, trkali s stopali, bobnali s prsti, stiskali in razpirali pesti.

Se lotili kakega napornega dela.

Govorili sami s sabo.

NASVET

Ne skrivajmo lepega stroja

Ob pralnem stroju z lepim videzom se le težka upremo misli, kam z njim v stanovanju, da ga ne bi skrili, ampak njegovo lepoto poudarili. Tu je ideja o delovni ali odlagalni plošči, pokriti s keramičnimi ploščicami, ki izpod umivalnika sega še nad pralni stroj. Tako na stroju ni kupa drobnarij, ki bi jih sicer nanj postavili. Stroj lahko vsak hip izvlečemo, njegova sprednja stran pa se s svojim estetskim videzom skladno vključuje v celotno okolje.

SESTAVIL MARKO NABAST	NAŠE IME ZA JEZERO LAKE SUPERIOR	REKA IN MESTO V CSSR	NA VRVICI NABRANI DROBNI PREDMETI	ŽILA, KI DOVAJA KRI V SRCE	PREDSEDNIK SLOV KMEČKE ZVEZE	DRUGO NAJVEČJE EVROPSKO JEZERO	SLADEK JUŽNI SAG
DOLG IN OZEK BENEŠKI COLN							
UŽIVALEC OPIJA							
SLABA NAVADA							
NAZOR VLADIMIR			MONGOLSKA REKA SOLSKE OCENE				
ANGLÉSKA DOLŽINSKA MERA					GALLI AMERIŠKI IZUMITELJ (THOMAS A.)		
AVTOMOBILSKA OŽNKA SPANJE		TRCJANSKI PLEMČ (ENEJ) ODSEV					
SPOJINA JODA Z DRUGO PRVINO						IGLAVEC	SIMFONICNA SUITA RIMSKI KORSAKOVA
KALIŽNA IZDAJA							
ZVEZA SINDIKATOV			BOLGARSKI KRALJ NEMSKI FILOZOF				
FILMSKA IGRALKA RAS				REKA V ROMUNJI ANTON ASKERC			
RISAN FILM							
SLOVENSKA OPERNA PEVKA (ONDINA)						STO KVA-DRATNIH METROV	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: bienale, ostanek, Rainier, Ibo, oda, Sepe, Sn, gljiva, oljarna, Dean, el, U, seme, Nat, Ron, obelisk, vendeta.

ARHITEKTONSKE OVIRE

Stopnice, ki »delajo invalidnost«

Ko se sprehajaš po mestu, nakupuješ v tej ali drugi trgovini, spotoma stopiš še na pošto, zvečer pa obiščeš kinopredstavo ali drugo kulturno prireditev, niti ne zaznaš pločnika z visokom robnikom ali stopnic, ki jih prehodiš kot za šalo. Pa se je treba samo ustaviti ter ozreti po stavbah in ljudeh okoli sebe in videti, da imaš pač to srečo, da si mlad in pri močeh, da si zdrav in brez vozička in ti stopnice ne predstavljajo nobene ovire, da pa so zaradi njih prizadeti ostareli, da so ovira materam z otroškimi vozički in končno, da stopnice in visoki pločniki pomenijo arhitektonsko oviro vsem, ki se lahko premikajo le z vozičkom.

Arhitektura, od nekdanjega zgleddana v helenski ideal zdravega in lepega organizma, mu je tisočletja prilagajala urbanistično, stanovanjsko in prometno načrtovanje; zdaj zahteva vse več udobja, svetlobe in lepote. Pri tem pa pozablja, da »idealnega« človeka ni. To spoznanje so dosti pred nami sprejele razvite države Zahoda, kjer gradijo brez arhitektonskih ovir ter jih odpravljajo, kjer se le da. Nobena posebnost niso rezervirana parkirišča za invalide ter prirejeni pločniki ob prehodih za pešce, potem prilagojene telefonske govornice, široka vrata v trgovinah z ustreznimi nalepkami, ki povedo, da je stavba dostopna z vozičkom. Pa ne samo Zahod, tudi države Vzhoda imajo to spoznanje bolj vzeto za osnovo urejanja bivalnega in življenjskega prostora vseh skupin ljudi in ne gradijo za skupino idealnih, mladih, zdravih, normalnih ljudi. In dokazali so, da nista potrebna dva načina gradnje, temveč je mogoče smiselna gradnja, ki ustreza vsem.

In kaj smo naredili pri nas? Zakonska osnova je postavljena, saj je bil leta 1984 sprejet Zakon o gradnji objektov (Ur. l. 34/84 SRS) ter Pravilnik o projektira-

KAJ, TUDI VI BI RADI VOLILI?

nju brez arhitektonskih ovir (Ur. l. 48/87 SRS). Toda Matjaž Planinc, arhitekt pri Zvezi paraplegikov Slovenije, ugotavlja, da se določila pravilnika različno upoštevajo. Najbolj zares so jih vzeli v Ljubljani, prav tako imajo kaj pokazati v Novem mestu, Kamniku, Novi Gorici in še kje.

»Pravilnik smo dosegli z velikimi prizadevanji in zavzemanjem, čeprav ni popoln, saj so v času nastanka nastale spremembe, kar se tiče cest, ulic in v pravilniku niso upoštevane. Na Zvezi pa hočemo dobiti odgovor tu-

di od izdajatelja pravilnika, Republiškega komiteja, kako se pravilnik uresničuje. Tega pa nimajo in zdi se, kakor smo pravilnik skorajda »izsilili«, tako je sedaj ostal sam,« pravi Matjaž Planinc. Kaj pa v Pomurju, ki ga po arhitektonski in tudi drugačni ureditvi kaj malo poznajo v Ljubljani, na Zvezi? Da ne bi sodbe pisali prehitro, preglejmo vsaj tiste stavbe, ki so življenjskega pomena tudi za paraplegike (na primer v Soboti in Lendavi).

V Soboti paraplegik lahko pride sam le k zobozdravniku, do splošnega zdravnika pa ga ločuje stopnice, lahko si kupi zdravila, če ima seveda pomoč ob premagovanju robnikov pločnika pri prehodu. S stopnicami sta tudi zdravstveni postaji v Petrovcih in pri Gradu. Nemogoče je, da bi iz javne govorilnice komu telefoniral, saj ni telefona, ki bi bil postavljen nekoliko nižje (tudi v bolnišnici ne), prav tako ne

letih je prvi paraplegik dobil stanovanje v stanovanjskem bloku, in še to ima ozka vrata na balkon, da se nanj z vozičkom ne da priti.

Še bi lahko naštevali stavbe, ki invalide, paraplegike še bolj delajo invalide in nemočne, jih zapirajo v svoj prostor, domove. Ker pa že imamo zakonska določila, ki bi jih pri gradnji morali upoštevati, smo o njih povprašali na Projektivnem biroju in pri inšpekcijskih službah v Murski Soboti. Prvi pravijo, da so po črki zakona in pravilnika projektirali gradnjo v Moravskih Toplicah, potem Cvetkovo 19, poslovne prostore v Kocljevi ulici ter delno na Lendavski. Stopnica ni bila načrtovana tudi za banko v Lendavski, vendar je nastala gradbena napaka in so jo popravljali prav s stopnico. Čeprav gradijo sedaj, pa pravilnik ni upoštevan pri gradnji stanovanj.

Stopnica pri skorajda najnovejši zgradbi v Murski Soboti je res popravila napako graditelja, vendar določila, da vanjo vozičkarji sami ne morejo vstopiti.

more, na primer, po paket na pošto ali si dvigniti dener v Ljubljanski banki. Še tista, ki so jo pred kratkim odprli v Lendavski ulici, ima stopnico, ki je ravno tako visoka, da vozičkar potrebuje pomoč. Le eno stopnico imajo knjigarne, zavarovalnice, Služba družbenega knjigovodstva. Stopnice so v kinodvorani in kulturnem centru, v športnih dvorinah. Je pa kar nekaj trgovin, kjer paraplegik lahko nakupuje in se, če mu dovolijo, z dvigalom odpelje tudi v nadstropja.

Prav v nobeno trgovino pa z vozičkom ni mogoče v Lendavi, prav tako ne v zdravstveni dom in lekarno. Vsaj v spodnje prostore lahko pridejo na občini, kar v Soboti ni mogoče.

V Pomurju ni nobeno parkirišče rezervirano za invalide, prav tako ni videti nalepk, ki bi označevale dostopnost zgradbe za vozičkarje (nalepke je mogoče dobiti na društvu). Po štiridesetih

skega bloka v Kidričevi ulici, saj je načrt star štiri leta.

Premika se, to lahko rečemo, pa vendar prav malo ali nič narejenega v Pomurju ni bilo za odpravljanje arhitektonskih ovir. Da bi bilo potrebno le malo dobre volje. Gradbeni inšpektor, arhitekt in investitorji bi morali pregledati starejše stavbe, ki so življenjskega pomena za paraplegike, ter tam, kjer je tehnično mogoče ter so stroški majhni, naredili rampe. S tem bi olajšali pot tudi ostarelim in drugim, ki so jim stopnice ovira.

Majda Horvat

Popravek

V prejšnji številki Vestnika smo pomotoma zapisali, da sta petdeset let skupnega življenja praznovala Agata in Anton Horvat iz Črenšovca, pravilno je iz Gomilice.

ČOLNARJI POSKRBELE ZA BROD

Brodarsko društvo Mura Krog se ponosa s številnimi pomembnimi uspehi članov. Njihova dejavnost pa ni le šport, ampak se večkrat lotijo tudi kakšne akcije. Tako so se pred kratkim odločili, da opravijo najnujnejša dela pri brodu, ki tudi njim veliko pomeni. Pobudo je podprla tudi krajevna skupnost in dogovorili so se, da bodo organizirali prostovoljne delovne akcije. Pred kratkim so z deli končali.

Najprej je bilo treba pripraviti les za novo škarišče, ki nosi nosilno vrv broda. Za ta dela v Krogu ni bilo težko najti pravih moštrov.

Prevažanje čez Muro je bilo dokaj naporno, saj je bila rečna struga zelo plitva. Vseeno pa so uspeli prepeljati z enega na drugi breg vse potrebno.

Najtežje je bilo postaviti novo škarišče na levem in desnem bregu Mure in potem prek njiju napeti jekleno vrv, ki tehta nekaj ton. Ampak tudi to so večje opravili. Zdej je brod spet usposobljen za varno vožnjo čez Muro.

Besedilo: Jože Graj
Posnetki: Jože Vrdoljak

TPO pozabil na cesto

Tovarna Polnilne opreme je zrasla ob objektih Mineralne vode v osemdesetem letu. Od takrat so začeli pogostje uporabljati cesto Šratovci — Boračeva, saj se po tej nekdanji poljski poti lahko pripelje neposredno do vrat TPO. Občani so zahtevali od krajevne skupnosti in organizacije združenega dela, da cesto asfaltirata in primerno opremita s cestnimi oznakami.

Po desetih letih je asfaltiranih le nekaj metrov ceste — od magistralne ceste v Šratovcih do zadnje hiše, naprej pa je še vedno makadam. Zato se občani upravičeno sprašujejo, kdaj bo svojo obljubo izpolnila tudi Radenska.

Kaže pa, da iz te moke ne bo kruha, kajti ta cesta je kljub vsemu še vedno le bližnjica, čeprav po njej vozijo skoraj vsi zaposleni v Boračevi, vse pogostejši pa je tudi promet avtobusov in tovornjakov. 1985 je Krajevna skupnost Radenci s sredstvi krajevnega samoprispevka asfaltirala odsek ceste do zadnje hiše, da bi vsaj za silo pomirili razgrete občane. Že takrat so imeli probleme s cestnimi predpisi, ker mora imeti vsaka cesta, ki pripelje na magistralno cesto, tri pasove. Te ceste niso nikoli načrtovali kot redne prometne, ampak bolj kot razbremenilno, zato tudi ni narejena po vseh predpisih. Poleg tega so imeli pri asfaltiranju tistega kratkega odseka še probleme z železnico.

Jože Ivačič, ki je bil v tistih letih predsednik Sveta KS Radenci je dejal: »Kolikor se spomnim, je bil dogovor s TPO takšen, da bo le-ta cesto urejal, jo navozil z grmozom. Ker pa se je promet po njej tako močno povečal — je namreč bližnjica iz Boračeve do glavne ceste — pa je postala že prav jamasta. Krajevna skupnost je imela s to cesto že od nekdaj težave. Načeloma smo s sredstvi krajevnega samoprispevka asfaltirali le tiste ceste, ki so bile edina povezava vasi s širšo okolico. Ta v Šratovcih pa je bližnjica.« Vsak se dogovorov izpred nekaj let drugače spominja.

Bernarda B. Peček

Sporna »bližnjica« v Šratovcih, ki je čedalje bolj prometna, ostaja neasfaltirana. Menda bi bilo za kaj takega preveč dodatnega dela in stroškov.

NEOBIČAJNO PRAZNOVANJE — Najbrž bi težko odkrili kaj takega, kot je praznovanje zlate poroke zakoncev Matije in Cecilije (roj. Godina) Jakšič iz Dolnje Bistrice. 50 let skupnega življenja sta slavila že pred 4 leti, in tedaj so se njuni otroci, šest jih je, dogovorili, da se vsako leto na dan obletnice njune poroke zbere vsa družina z otroki, vnuki in pravnuki, da se vsaj enkrat letno skupaj poveselijo in pokramljujejo. Tako je bilo tudi pred dnevi, ko so se zbrali v Dokležovju. Matija, ki je hodil dosti po svetu za zaslužkom, in Cecilija, ki je doma kmetovala in se ukvarjala z vzgojo in šolanjem svojih otrok, sta tega srečanja vedno zelo vesela. Kljub številni družini sta namreč sama ostala na kmetiji, otroci pa ju redno obiskujejo in jima pomagajo.

J. G.

AR

AVTORADGONA

KMETOVALCI
POZOR!

tel.: (069) 74 691

10% popust
pri nakupu
traktorjev IMT:

539, 542, 549, 549 DV, 560

Pričakujemo vas vsak dan
od 7. do 16. ure
ob sobotah od 7. do 11. ure

● servisne storitve ● rezervni deli

MOST VZDIHLJAJEV V GRABŠINCIH

Cestno podjetje Murska Sobota je modernizirala regionalno cesto Ptuj—Zihlava, pozabilo pa urediti most v Grabšincih in Terbegovcih.

Po dolgih letih sestankovanja je cesta, ki so jo krajani imenovali rimska cesta pod zgodovinsko zaščito, lani končno dobila stalno prevleko. Makadamska sta ostala le dva mostova. Ker se je zaradi krajše povezave Pomurja preostalim delom Slovenije močno povečal promet po tej cesti, predvsem tovorni, nastaja

problem, kako prevoziti omenjena mostova, saj pod težkim tovornim nista varna za promet. Krajani sprašujemo cestno podjetje, ali je na pol končana gradnja objekta njihova reklama ali pa ni sposobno najti denarja, da dokonča naložbo. Mogoče pa si ne upa več ogledati ceste, ki je po enem letu na določenih odsekih

tako uničena, da delavci zasipavajo udarne jame z drobljencem.

Tako vsaj kaže, da nismo daleč od Evrope. Ni nam treba več v Benetke, most »vzdihljajev«, kot ga imenujejo krajani, lahko vidite v Grabšincih. Tudi po tem mostu lahko pridete samo enkrat, ker za povratek niste več prepričani, da bo most vzdržal. Drugo dejstvo pa kaže, kako daleč smo od Evrope. Ko si je jeseni mostova ogledal pristojni inšpektor, je dal namig, da naj ob večjem naliivu krajani most porušijo. To je ena, a grenka možnost, kako priti do novega mostu.

JT

V Gornjem Seniku je bilo domače,

kot še nikoli doslej, so menili domačini in gostje pred dnevi, ko so v slikoviti porabski vasi s pretežno slovenskim življenjem gostovali beltiški folkloristi s Kociper-Baranja bando — tokrat s prikazom pristnega prekmurskega gostovanja.

Gornjeseničani, ki so bili prav tako že večkrat dobrodošli in zanimivi gostje na beltiških folklorističnih prireditvah, preko njih pa še kje drugje v Sloveniji in v zamejstvu, so tokrat pripravili srečanje z Beltinčani na prijeten, domač in predvsem zelo gostoljuben način. Tokrat so se pripadniki istega naroda z dveh

strani meje, ki med njimi že zdavnaj ne pomeni drugega kot nepotrebno formalnost, lahko zares pogovorili, pokramljali, pogledali v malho kulturne dejavnosti enih in drugih, saj so skupno vadili programske točke za večerno skupno prireditev, mladi, ki so se ob tej priliki srečali prvič, pa sklenili nova poznanstva in predvsem dobili več volje in pripravljenosti za kulturno delo.

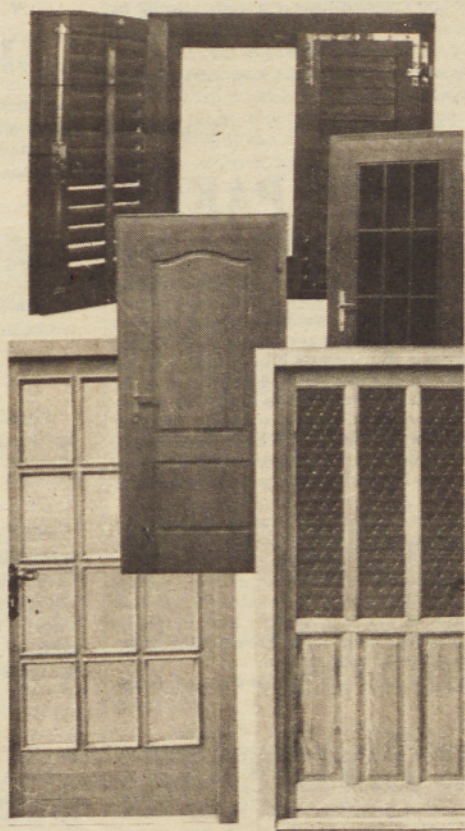
Ker skupina iz G. Senika, ki jo od začetka vodi prizadeveni domačin Alojz Hanžek, pomaga pa mu prav sleherni mladi član njegove skupine, goji predvsem izvirne plese iz domačega kraja, ki jih je pred leti skrbno zabeležil prof. Mirko Ramovs iz Narodopisnega inštituta v Ljubljani (ki tudi zdaj skrbi za izvirni napredek teh zanesenjakov), je povsem razumljivo, da jo domače občinstvo prisrčno sprejema. Po uspešnem in predvsem sproščnem beltiškem gostovanju pa so padle še zadnje pregrade — dolgotrajen aplavz natrpane gornjeseniške kulturne dvorane je prerasel v spontano petje prekmurskih in slovenskih narodnih pesmi kar na hodniku, pred dvorano!

Gotovo zveni ta zapis komu v ušesih kakor tisto, nekdanjo tako vzneseno, aktivistično fraziranje. Pa ni. Če le doživis pristnost takega srečanja, kakršnega lahko ponudi ljudska kultura, ponujena iz poštenega, odprtega srca, ne glede na umetne, papirnate razlike, boš enakega mnenja. Lepo je, če lahko danes pišemo tudi tako!

-MZ-

PO IZREDNO UGODNI CENI IN NA POSOJILLO LAHKO KUPITE PREK OBRTNIH IN STANOVANJSKIH ZADRUG

STAVBNO POHIŠTVO LIKA VRHNIKA
v trgovini **KOLMANIČ** v Krogu pri Murški Soboti
● 4% popust za gotovinsko plačilo!

TRGOVINA KOLMANIČ
Murska ulica 14
KROG pri Murški Soboti
Telefon: (069) 25 364

Ureditev Lendavske-jug

Ob južni strani Lendavske ulice v Murški Soboti, kjer so že porušili nekatere stare stavbe, je z zazidalnim načrtom predvidenih več gradenj. Tako bi zahodno od Cvetkove ulice zgradili stanovanjski blok z okrog 40 stanovanji, v pritličju naj bi bili servisi, manjši lokali in obrtne delavnice. Med Lendavsko, Cvetkovo in Gregorčičevo pa je predvidena gradnja stanovanjskega bloka, sestavljenega iz dveh enot, ki se držita skupaj. Tudi tu bo možnost za odprtje obrtnih delavnic, manjših prodajal in gostinskih lokalov. Tudi v vzhodnem delu kompleksa ob Lendavski ulici je načrtovana gradnja stanovanjskega bloka in manjših lokalov. Vse proste površine pa nameravajo izkoristiti za ureditev otroških igrišč in parkirišč.

Tale »gasilski« posnetek je nastal pred dnevi v Porabju, pravzaprav na dvorišču monoštarskega kulturnega centra. Na fotografiji so učenci porabskih osemletk: gornjeseniške, števanovske in monoštarske. Šestindvajset se jih je pomerilo na tekmovalni recitiranju slovenskih pesmi. In kdo so bili najboljši? V skupini tretje in četrtošolcev je zmagala Renata Čizmaš z OŠ Gornji Senik. Drugo mesto je osvojil Tomaž Kozar z iste šole, tretje pa Edina Dončec s števanovske osemletke. Marta Šulič (OŠ Gornji Senik), Čaba Šerfec (OŠ II Monošter) in Amanda Horvath (OŠ Gornji Senik) so bili najboljši v skupini 5. in 6. razredov. V najstarejši skupini, med sedmo- in osmošolci, so se najbolj izkazali: Ester Šulič z gornjeseniške osemletke, Kati Šimenek z druge monoštarske osemletke in Brigita Soos z OŠ Števanovci.

Tovarno tekmovalje poteka že nekaj let, pripravlja pa ga monoštarska pionirska organizacija. se

Srečanje

Svetovni podprvak med ptičarji

Biti podprvak sveta je gotovo nekaj posebnega, kar se uresniči le redkim. To se je nedavno posrečilo tudi 31-letnemu Borutu Štiberu iz Radencev, sicer vnetemu članu soboškega društva za varstvo in vzgojo ptic. Čeprav se s tem svojevrstnim konjičkom ukvarja šele pet let, je že dosegel nekaj odmevnih uspehov v republiškem in državnem merilu. Kruha vsega pa je drugo mesto s svetovnega prvenstva v Splitu v kategoriji lisastih papig.

Drugo mesto na svetu je bilo vsekakor veliko presenečenje, saj smo težko verjeli, da bi v močni mednarodni konkurenci sploh lahko razmišljali o kaki kolajni. Posebno še, ker smo ptice poslali na tekmovalje v Splitu bolj za preskušnjo. Za vsak primer pa smo naše ptice pred odhodom na dolgo potovanje vendarle »očistili«, kot temu pravimo ptičarji. Tekmovalo je čez 8500 različnih ptic z raznih koncev sveta, ki so jih s kletkami vred namestili v dvorano na Gripah. Jugoslovanske ptice so bile v manjših kletkah, druge pa v velikih, pa tudi z organizacijo samega tekmovanja nismo bili zadovoljni. Zato je bilo toliko večje presenečenje moje drugo mesto med lisastimi papigami, je z vidnim zadovoljstvom pripovedoval Borut Štiber, zaposlen v Kartonaži v Murški Soboti.

Z vzgajanjem ptic se ukvarja šele pet let, že od nekdaj pa je imel veselje za živalmi, zato ni bil težko izbrati, s čim bi se ukvarjal v prostem času. »Od nekdaj sem imel rad ptice, saj sem tudi v bloku v Murški Soboti, kjer smo stanovali prej, postavil več kletk. Zdaj, ko imam več prostora, sem se odločil za načrtnejšo vzrejo ptic, predvsem papig. Vzgojam le papige standard, ki so malo večje od navadnih skobcev. Ker v stanovanju ni bilo do-

ZMAGOVALNA DVOJICA — Borut Štiber z lisasto papigo, ki je na letošnjem svetovnem prvenstvu v Splitu zasedla drugo mesto, kar je doslej največji uspeh pomurskega gojitelja ptic.

Foto: M. Jerše.

volj prostora, sem se odločil, da v ta namen predelam garažo. In koliko ptic je že v tej zbirki? »Sedaj imam 25 parov in nekaj rezerve z okrog 20 mladimi papigami. Tu so vse vrste pisanih papig, enobarvne, modre, zelene, rumenoglave itd.«

K temu konjičku je uspel pritegniti tudi ženo Cvetko, velikokrat pa jima pomaga tudi Boru-

tova mati. »V začetku mi je bilo nerodno, zdaj pa sem se že navadila na te ptice. Ko moža ni doma, jih redno hranim in jim dam jem vodo. Pomagala sem tudi pri organizaciji republiškega prvenstva v Murški Soboti. Zdi se mi, da so ptice lepe, in mislim, da se je lepo ukvarjati z njimi. Zdaj je zares prijetno vdušje v družini, ko poslušamo petje ptic. Poživijo ves prostor, zato sosedi radi hodijo k nam in tudi kupujejo papige,« pravi žena Cvetka. Borut pa dodaja: »Ptice so nekakšna živa igračka, ker se z njimi odrašča — tako tudi najina hčerka — in se dajo hitro udomačiti. Poleg tega pa je dobro, če imaš skupaj več ptic za parjenje. Za to pa je treba imeti več časa in znanja. Ob pomoči celotne družine se da vse to urediti.«

Borut Štiber je ob tretjem mestu na republiškem prvenstvu osvojil tudi naslov državnega prvaka med lisastimi papigami, pa tudi med kolekcijami sivih in rumenolisastih papig, kar je nedvomno velika spodbuda za naprej. Namerava se udeležiti tudi več mednarodnih tekmovanj, zlasti v bližnji Madžarski. In kakšni so njegovi načrti? »Še naprej mislim vzgajati papige, ki so mi najbolj pri srcu. Rad bi zopet sodeloval na državnem prvenstvu, če bo prilžnost, pa tudi na svetovnem prvenstvu, ki bo na Portugalskem. Ker je to precej daleč, ne vem, če bom imel možnost potovati tja, ker so stroški zelo veliki.« Zdaj je gotovo v ospredju cilj, kako osvojiti naslov svetovnega prvaka, kar Borutu Štiberu iz srca želimo.

Milan Jerše

VRTEC NA OBISKU — Z željo, da bi spoznali čim več poklicev, predvsem pa, da bi videli, od kod prihaja glas po radiu, so nas v uredništvu soboškega radia obiskali mali varovanci vrtca Štefana Kovača. Tonski tehnik Feri Horvat jim je zavrtil Mojega malega muca, potem pa posnel še tiste pesnice, ki so se jih naučili in zapeli sami. Z zanimanjem so si ogledali studijske magnetofone in druge aparature, ter prisluhnili posnetemu, očitno pa je bil obisk v studiu zanimiv tudi za tovarišice — Majdo in Dragico. bb

Foto: N. Juhnov

BRALCI O VESTNIKU

KAREL FLISAR, SKAKOVCI: Vestnik imam naročen od njegovega prvega izida, torej več kot štirideset let in tako dolgo ga tudi prebiram. Najprej seveda kmetijsko stran, podrobno pa pregledam tudi male oglase in smrtnice, sicer pa povprek cel časopis. Kaj dosti ga ne bi spreminjal, ker mi je tak, kot je, dober, le malo več cen živine in drugega, kar nas kmete zanima, bi moralo biti vključeno, da bi bili na tekočem. Ko že omenjam cene, bi rad pripomnil, da je tudi domači tednik že kar drag (tako kot drugi časopisi) in tam, kjer ni stalnega zaslužka pri hiši, je kar težko plačevati radijsko in televizijsko naročnino, pa še časopisje.

PETER OBAL, CANKOVA: Vestnik berem zaradi domačih novic, tematsko pa v njem predvsem šport in kulturo. Šport zato, ker sem predsednik strelske družine Graničar na Cankovi, kulturo pa zato, ker sem učitelj likovnega pouka. Tudi vodja delegacije krajevnih skupnosti sem in tako moram biti na tekočem z vsem, kar se dogaja na našem terenu, pa tudi drugod. V tedniku kaj dosti ne bi spreminjal, ker sem s takim, kot časopis je, zadovoljen.

Pomlad

Vsa se utrujena,
skoraj že zbudjena
k nam se vrnila
je naša pomlad.
Cvetje dehtii,
sonce žari.
Vetrček selesti,
veje in greje
srečno, mlado ljubezen,
ki v parku na klopci sedi.

Natalija Štokaj, 6.b,
OŠ Beltinci

Miličnik v razredu

Pred kratkim je prišel v naš
razred miličnik. Učil nas je o
prometu. Na tablo je narisal
cesto in govoril, kako moramo
hoditi po njej. Vmes se je tudi
šalil, mi pa smo se smejali.
Potem smo mu postavljali
vprašanja. Mitja ga je vprašal,
kaj ima za pasom. Miličnik je
pokazal pištolo. Zanimalo nas
je tudi, kaj ima v žepu. Odgo-
voril je, da volki-toki. Pokazal
in povedal nam je tudi, kako
umerja promet v križišču. Z
njegovim pomočjo smo rešili še
naloge v zvezku, potem pa smo
se poslovili.

Ta ura je bila zanimiva in
prijetna.

Tanja Spindler,
2. raz.,
OŠ Stogorci

IMAM JO RAD

Naša babica je stara petinsedemdeset let, vendar je še krepkega zdravja. Je
manjše postave. Glavo ji krasijo že osiveli lasje. Zguban in porjavel obraz pa je
vedno nasmejan. Njene roke so hrpave od trdega dela, vendar nosijo vedno
nekaj takega, kar naju s sestro preseneči in razveseli.

Tuna, kot ji pravim po domače, je največkrat oblečena v svojo kmečko de-
lovno obleko. Na nogah pa nosi gumijaste škornje.

Ko imamo kako slavo, rada tudi zapleše. No, tako je bilo tudi na bratran-
čevem gostovanju. Po večerji so glasbeniki pozvali najstarejše žene in može, da
bi zaplesale. Seveda je bila naša mati takoj za to. Šla je po Florjaneka, svojega
zvestega modička, da bi zaplesala. Potem pa oča kot oča: »Jaz ne grem plesat«.
Mati pa kar malce jerno gre po ženina. In meni nič tebi nič, že pleseta polko.

Tako je oča samo gledal, kako se je mati vrtela.
Nekega dne, ko je krmila živino, jo je naenkrat Rička brcnila in jo zadela v
nogo. Ker je bila sama doma, si je morala tudi sama pomagati. Kaj narediti? A
to ji ni delalo težav. Vzela je vile in jup po kobilu. Tedaj pa je prišel oča iz Ljuto-
meradom in zagledal, kako mati tolče po kobilu. Ko mu je povedala, kaj je bi-
lo, se je oča začel smejati, rekoč: »Joj, joj, ženska, še bolj bi te bilo treba.« Od
tistega časa, ko je mati pretepla kobilu, še nikomur ni naredila nič zalega.

Z materjo se dobro razumeva. Moram priznati, da sem njen »cartljanček«.
Ko kuha kosilo zase in dedka, vedno računa tudi name.

Florijan Koprivnik, 7. a. OŠ Sročja vas

RAZBITA JAJCA IN PAKET

S prijateljico sva šli po cesti in se pogovarjali. V cekarju sem imela jajca, ki
sem jih kupila v zadrugi.

Blizali sva se domu in slišali pasji lajež. Ker je bilo dopoldne, sem mislila,
da je pismošoj. Naš pes ga namreč ne prenese. Vse bolj sva se blizali domu,
pes pa ni in ni odnehal. Nikoli ne laja tako glasno in napadalno! Pa saj sploh ni
bilo slišati poštarjevega motorja! Vse se mi je zdelo malo čudno. Tudi Brigiti.
Spogledali sva se. Od zadnje strani sva odšli ob levi strani hiše. Brigita je že od
daleč zagledala temno-modro kombi, skoraj črna, ki je stal na naši strani ceste.
Obšel naju je strah. Zaslišali sva hrup in takoj pomislili, da namerava nekdo
vlomiti v hišo. Od strahu mi je padel cekar iz rok in jajca so se razbila. Onemeli
sva in nisva vedeli kaj storiti. Čez čas je hrup utihnil, potem pa se je ponovilo.
Pes je še nekajkrat zalajal, potem se je tudi on umiril. Plaho sem pogledala izra
vogala hiše in ugotovila, da kombija ni več. Previdno sva se približali vhodnim
vratom. Nikjer ni bilo nikogar.

Zagledali sva listek in vznemirjeno pogledali nanj. Na njem je pisalo:
Oglasite se na pošti. Nujno je. Ostali sva brez besed. Rekla sem Brigiti: »Pojdi z
mano, boš vsaj videla, kaj se bo zgodilo!« In tako sva odšli.

Ko naju je pismošoj zagledal, se je pošalil: »Vas pa res ni doma, ko vas
iščem.« Z Brigito nama je šlo na smeh. Dobili sva paket in se zahvalili. Vprašali
sva, zakaj ni imel motorja. Seveda ga ni imel, ker se je zaletel v znak STOP, ko
se je peljal z zabave. Dokler ne bo dobil novega mopeda, se bo vozil s kolesom.

Z Brigito sva veseli in polni novih doživetij odšli domov.

Tanja Bunderl, 6. raz.,
OŠ Veržej

MOJE PASJE ŽIVLJENJE

Pod pojmom pasje življenje si ponavadi predstavljamo težko življenje, v kate-
rega smo prisiljeni in si ga nismo sami izbrali. Moram priznati, da sam nimam
pasjega življenja, sem pa doživel že trenutke, ki me spominjajo na to. Enega takih
bom opisal.

Ka sem hodil v vrtec, sem nekega dne padel s kolesa. Posledica pa je bila
zlomljena kost na nogi.

S tem so se začele težave. Ker je bilo poletje, so vsi otroci tekali zunaj, samo
jaz ne, kajti nisem mogel hoditi, kaj šele tehati. Sedel sem doma v sobi in gledal
televizijo. A ker nisem še znal brati podnaslovljenih filmov, je bilo še toliko bolj
neznosno. Ob tem sem se tudi močno zredil. Ker je bilo zunaj zelo vroče, v stanova-
nju pa še bolj, me je začelo srbeti pod mavcem.

Tiste dni so me obiskali prijatelji iz vrta. A mavce ni bil popisan, kot je na-
vada, kajti takrat še nismo znali pisati.

Ko so mi sneli mavce, pa so bile težave še hujše, kajti skoraj sem pozabil ho-
diti. To je bilo moje pasje življenje.

Boris Fras, 7. a.,
OŠ Beltinci

Čarobni prstan

Z NEBA JE PADLA ČUDNA STVAR.
KAJ, SPLOH MI ZANJO NI MAR.

BELA, ZLATA IN OKROGLA.
KAKO Z NEBA JE PASTI MOGLA.

MISLIM, MISLIM IN MODRUJEM.
TODA SPLOH NIČ NE ZMODRUJEM.

PA ZABOBNA MESTNI BOBEN.
DA TO PRSTAN JE ČAROBEN.

KO SI GA NA PRST NATAKNEM.
SE V VESOLJE BRŽ POMAKNEM.
TAM SO ČUDNA, ČUDNA BITJA.
VSAKEMU IME JE MITJA.

MITJA ENA, MITJA DVE, MITJA TRI,
MITJA ŠTIRI, VSAK PO SVOJE SE ŠOPIRI.
MITJA ENA JE MRAVLJA ZELENA.
MITJA DVA IMA NOSA OBA.
MITJI TRI NOGA ZORI.
MITJA ŠTIRI ME BREZ GLAVE POMIRI.

NATO REČEM:
VI STE VSI PENDRAVI
IN SE ZNAJDEM DOMA V LENDAVI.

Urška Raščan, 3.a,
OŠ Drago Lugarič, Lendava

Presenetil sem mamo

Nekaj dni pred osmim marcem, ko sem hodil v prvi razred, smo
v šoli naredili čestitke za mamice. To leto nam je tovarišica svetovala,
naj se naučimo tudi pesmico in jo za praznik zapojemo mami. Tako
sem se tudi jaz odločil, da bom svoji mami zapel pesmico. To skriv-
nost sem povedal dediju in on mi je pomagal, da sem se jo hitro na-
učil.

Osmega marca je prišla mama pozno iz službe, vendar sem jo po-
čakal, ji pri vratih zapel pesmico in izročil čestitko. Mama je bila pre-
senečena in hkrati vesela.

Damir Podlesek

Bil je bolj muhast dan in z mlajšo sestro sva bili sami doma. Ves
čas sva premišljevali, kako bi razveselili mamo. Pa sva se le odločili,
da bova pospravili stanovanje. Jaz sem se lotila kuhinje, sestra pa
otroške sobe. Ko sva končali, sva še vse lepo posesali. Ko je mama
prišla domov, se je razveselila in naju pohvalila.

Alja Toplak

Mojo mamo osrečijo že majhne stvari. Bilo je jutro. Ker nisem
mogel več spati, sem se odločil, da jim bom naredil zajtrk. Vstal sem s
postelje in začel premišljevat, kaj postoriti. Odločil sem se, da ji bom
skuhal belo kavo in pripravil narezek. Najprej sem jo šel gledat, če
spi. Spala je. Hitro sem se napolil v kuhinjo, vzel salame, sir in para-
dižnik, to sem narezal na rezine in jih razvrstil v krog. Nato sem začel
kuhati belo kavo. Ko je bilo vse pripravljeno, sem šel zbuditi mamo.
Ko je prišla v kuhinjo, se je razveselila in mi dala poljub. Sedla je za
mizo in začela jesti. Moja mama je srečna, ker ima mene in mojega
brata in ker jo večkrat preseneti.

Kristjan Klekl

vsii učenci 4. a.,
OŠ III, Murska Sobota

najboljša ta hip

DROBNI UŽITKI V MOJEM ŽIVLJENJU

Najbolj uživam, ko lahko dolgo
spim, gledam zanimive oddaje po
televiziji in ko mi ni treba delati
domače naloge.

(BRIGITA OZVATIČ)

Lepo mi je, ko grem z atijem v
Nemčijo ali kam drugam, pa tudi
takrat, ko obiščemo botrico in tri
sestrične.

(DARJA VRBNJAK)

Veseli me vožnja z ladjo in bra-
nje knjig.

(POLONCA KRIŽAN)

NAJRAJE rolkam, kotalkam,
smučam, rišem in plezam po dre-
vesih, skalah, gorah, strehah in
vodnjakih. Seveda sem zadovoljna
sama s sabo, če mami kaj poma-
gam in če se naučim nove besede
pri angleščini in nemščini.

(MANJA ŽIŽEK)

Uživam, ko se vozim s tovornja-
kom, rad pa imam tudi računalni-
ški krožek.

(JANKO ZMAZEK)

Zelo rad kurim v centralni peči.

(BOŠTJAN PLOJ)

Rad imam telesno vzgojo, ker
se mi ni treba ničesar učiti.

(DAMJAN JAUŠOVEC)

Učenci 5. razreda
OŠ BUČKOVCI

razno

PRODAM

VRTNO KOSILNICO z veljavno ga-
rancijo, prodam. ☎ popoldne:
26-764. M-7295

VIDEOREKORDER MULTITECH
(za 7.000,00 din), prodam. RTV ser-
vis, Cestijane 6, 42313 Martin na
Muri. M-7302

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO,
usnjena rustika, masivni hrast, ugod-
no prodam. ☎ 73-466. M-7309

KORUZO NA STORŽIH prodam.
Veržej, Kolodvorska 9, ☎ 87-133.
M-7310

BARVNI TELEVIZOR GRUN-
DING, 30 programov, prodam.
☎ 46-161. M-7313

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO,
novo, prodam 40 odstotkov ceneje.
☎ 46-261. M-7315

SVINJSKO MASTI, 40 kg. prodam.
Čikeška vas 26, p. Prosenjakovci.
M-7318

ZAMRZOVALNO OMARO, kombi-
nirano, staro osem mesecev, prodam.
Trgovina na drobno, Suzana Kavuš,
Crenšovci 141. M-7319

SOUNDCRAFT MIKSER 16/IV
(25.000 din), JAMAHA DX7
(14.000 din), SONY kasetofon, s gla-
ve (3.000 din), VORICH bas kitara
(3.000 din) WELTMEISTER CAN-
TUS IV, vrhunska harmonika
(8.000 din), napredaj. Bistro Amade-
us, Lendava, (069) 75-334. LE-12502

PET SOBNIH VRAT, dobro ohranje-
nih, prodam. Žižki 102. M-7323

SENO PRODAM Sebeborci 49. M-
7324

SYNTHESIZER CASIO CT-460,
prodam. ☎ 48-340. M-7325

10 NASELJENIH AŽ PANJEV in
stiskalnico za predelavo sadja, pro-
dam. Tišina 64. M-7332

BARVNI TELEVIZOR, nov in video-
rekorder, nov, prodam 15 odstotkov
ceneje. ☎ 82-376. IN-14008

MOTOR ZA ZASTAVO 750 pro-
dam. Janko Fric, Spodnji Kamensčak
28 a, Ljutomer. IN-14002

KAVČ GARNITURO z dvema foto-
lijema, ugodno prodam. Franc Rajh,
Vučja vas 10, Krizevci pri Ljutomeru.
M-7364

BOBNE SIMMONS SDS 9 IN RI-
TEM APARATURO YAMAHA RX
11. prodam. (069) 36-556, zvečer. M-
7369

SENO IN OTAVO prodam. Alojz
Keuc, Ivanjševski vrh 46, p. Ivanjci.
M-7377

GOBELINE PASTORALE prodam.
☎ 73-128. M-7378

POHIŠTVO ZA SPALNICO, še ne
rabljeno, prodam. Gederovci 35. M-
7384

MIKSER CANARY 16:2
(2100 DEM), ritem mašino alesi HR-
16 (9500 DEM), DELAY YAMAHA
E 1005 (500 DEM), SOLO KITARO
ELGITA (150 DEM), tomos 15 SLC,
oblika elektronik (2.300,00 din), pro-
dam. ☎ 22-387, Roman. M-7388

VRTNO KOSILNICO z garancijo in
prikolico za avto, prodam. ☎ 25-471.
M-7390

KOMBI PEČ in električni bojler, 5 l,
prodam. Poznanovci 37. M-7393

SLAMO prodam. Karel Banfi, Kup-
šinci 11. M-7395

TRI FAZNI ELEKTROMOTOR,
4 KW s stikalom, nerabljeno, pro-
dam. Ferencek, Tešanovci 103. M-
7397

BARVNI TV SPREJEMNIK ISKRA
prodam. ☎ 25-228. M-7448

SEDEŽNO GARNITURO ugodno
prodam. Salajko, Murska Sobota,
Gregorčičeva 55. ☎ 21-538. M-7456

KAKOVOSTNO DOMAČE VINO,
rolete in katro, letnik 1982, vse
ugodno prodam. ☎ 74-029. GR-
13564

TERVOL, 65 m², debeline 5 cm, pro-
dam. ☎ 78-309. M-7402

BARVNI TELEVIZOR ISKRA pro-
dam. ☎ 26-794. M-7407

PEČ ZA CENTRALNO OGREVA-
NJE GORENJE MIV, novo, (50 od-
stotkov ceneje) in koso za motokulti-
vator Gorenje prodam. Špilak, Nede-
lica 124, ☎ 72-127. M-7422

REGAL ZA DNEVNO SOBO, masi-
ven, ugodno prodam. ☎ 24-079. M-
7424

SENO, slamo v balah, večjo količino,
prodam. Sebeborci 4. M-7432

TRAVNO SENO TRPEŽNE LJUL-
KE, večjo količino, poceni prodam.
Šušec, Bolehnečici 21, p. Videm ob
Ščavnici, M-7436

PLANIRNO DESKO prodam.
☎ 23-020. M-7439

OJAČEVALEC S TURNERJEM
ISKRA HI-FI STEREO prodam.
Marjan Gjerek, Gradišče 56. M-7437

SENO prodam. Turnišče, Pod logom
7. M-7335

ZIMSKE ŽENSKKE PLAŠČE št. 42,
moške zimske plašče št. 48-50
obleke, prodam. ☎ 26-196. M-7441

SENO IN OTAVO prodam. Lipova
141. M-7348

OTROŠKO POSTELJO z jogijem in
otroški sportski voziček prodam. Iv-
nič, Cankarjeva 48. M-7358

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 120 l,
prodam 20 odstotkov ceneje. Alojz
Ivančič, Radenski vrh 32. M-7359

CIPRESE za živo mejo in okrasno
nič, prodam. Gonce, Dolina 24, p.
Lendava. LE-12533

SYNTHESIZER YAMAHA DX 21
prodam. Cezanjec 56, p. Ljutomer.
IN-17996

OSTREŠJE 18 x 9, puhalnik, motor
no žago homelite, breje svizje in
nje za pripust, prodam. Janko Kor-
ša, Trg Slavka Osterca 21, Velenje.
☎ 87-100. IN-17993

DIRKALNO KOLO, skoraj novo,
nemški okvir, št. 62, oprema slamo-
12 prestav, poltabulatorji, prodam.
☎ 25-440. M-MM

POHIŠTVO ZA KOMPLETNO KU-
HINJO ugodno prodam. Nada Ku-
ščič, Veljka Vlahoviča 2, M. Sobota.
☎ 24-545. M-MM

BELO VINO, 300 l, prodam. ☎ 24-
82-200. IN-14016

ŠIVALNI STROJ BAGAT nujno pro-
dam. Zavratnik, Nunska graba 14.
Ljutomer. IN-14011

MOŠKE OBLEKE, nove, prodam.
Naslov v upravi lista. M-7460.

Uvoženi pralni stroji, hladilniki, televizijski sprejemniki, mikro-
valovne peči, videorekorderji, glasbeni stolpi in avtomobilski ra-
dijski sprejemniki po zelo ugodnih cenah na devetmesečno od-
plačevanje.

POKLIČITE PO TELEFONU

(069) 74 806 od 11. do 15. ure

oziroma

(069) 87 614 od 16. do 20. ure

ALI PA SE OSEBNO OGLASITE

PO 16. URI V ZASTOPSTVU TREND V

RADENCHI na Prisojni cesti 27.

ŽELITE NOV AVTOMOBIL, PA
IMATE TRENUTNO PREMALO
DENARJA?
POKLIČITE ALI PRIJTE V ZA-
STOPSTVO.
POVEDALI VAM BOMO, KAKO!

trend

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota p.o.

69000 Murska Sobota, Bakovska 29

Telefon: (069) 21-884, 21-459

ŠTUDENTI IN DIJAKI, POSTANITE ČLANI BUS KLUBA, POPUST ZA ČLANE BUS KLUBA AVTOBUSNI PROMET MURSKA SOBOTA

Od 1. 4. 1990 odobravamo študentom in dijakom v medkrajevnem potniškem prometu na
prograh od kraja bivanja do kraja šolanja 50 % popust na avtobusih podjetja AVTOBUSNI
PROMET od Lendave do Ljubljane in obratno.

Član Bus kluba lahko postane študent-dijak, ki se vsak dan ali večkrat na mesec vozi z avtobusom na
isti progi. Upravičenci popusta dobijo izkaznico BUS KLUBA Avtobusni promet M. Sobota, priložiti pa
morajo potrdilo o šolanju.

VČLANITE SE LAHKO:

Avtobusna postaja M. Sobota, blagajna mesečnih vozovnic

Avtobusna postaja Lendava, blagajna mesečnih vozovnic

Avtobusna postaja G. Radgona, blagajna mesečnih vozovnic

Navedeni 50-odstotni popust lahko člani Bus kluba uveljavljajo pri nakupu voznih kart v predprodaji v
M. Soboti, Lendavi, G. Radgoni in Ljubljani ter na vseh avtobusih podjetja AVTOBUSNI PROMET od
Lendave do Ljubljane in obratno.

Pridružite se nam — potujte z nami!

V CHEMU NI ZDRUŽENA VSA KEMIJA SVETA, VEČINA PA!

Prva samopostrežna trgovina z najširšo ponudbo blaga kemične industrije v Murski
Soboti:

● premazi: barve za les, kovino, plastiko, lazurni premazi, barve za stene in tla, av-
tolaki, laki za parket in pluto, poluretanski in epoksidni premazi, grafične barve,
pleskarski pribor, lepila za les, parket, gumo, plastiko, kovino, beton

● termoizolacijski materiali za toplotno izolacijo vašega doma ● kemikalije za ko-
vinsko, kemično, tekstilno, grafično industrijo in gospodinjstva ● pralna, čistilna
in higienska sredstva ● plastika: granulati, folije za kmetijstvo, gradbeništvo in
gospodinjstvo

POLEG NAŠTETEGA VAM LAHKO PO NAROČILU PRISKRBIMO TUDI VSE DRUGE
KEMIČNE IZDELKE

Proizvodna podjetja, obrtniki, šole in druge ustanove ter gospodinjel!
VSAK BO LAHKO NAŠEL V NOVI TRGOVINI NEKAJ ZASE — TAKO VAM ZAGOTA-
VLJA IN VAS PRIČAKUJE OSEBJE PRODAJALNE, KI BO POZORNO PRISLUHNILO
VSEM VAŠIM ŽELJAM!

MURSKA SOBOTA

Titova 5

(prejajući prostori invalidskih delavnic, na
dvorišču knjižarne)

Telefon: (069) 22 650

Chemo

KEGLJANJE

Kardinarjeva prva,
Steržaj tretji

Kegljaška zveza Jugoslavije je izdelala po končanem tekmovalju v prvi zvezni kegljaški ligi za moške in ženske seznam po petnajst najboljših tekmovalcev in tekmovalk. Zanimivo je, da je Marika Nagy-Kardinar iz Dobrovnika, ki tekmuje za EMO iz Celja, pri ženskah na prvem, Hary Steržaj iz Ljutomerja, ki nastopa za mariborski Konstruktor, pa na tretjem mestu. Kaže torej, da sta pomurska kegljavca v izvrstni formi.

Marika Nagy-Kardinar

KASAŠKI ŠPORT

Marko Slavič voznik
leta 1989

Na Brdu pri Kranju je bil tradicionalni kasaški tabor, na katerem je Konjeniška zveza

Slovenije razglasila najboljšega kasača, voznika in klube za leto 1989. Za najboljšega voznika v lanskem letu je bil razglašen Marko Slavič mlajši iz Ključarovec z 90 točkami pred Koprivnikom iz Maribora, 67, in Gorjancem z Brda pri Kranju, 66 točk. Naslov najboljšega kluba si je pridobil Konjeniški klub Ljutomer s 558,6 točke, pred mariborskim 496,5 in ljubljanskim klubom 460,1 točke. Med kasači dvehletniki pa je zmagala Atika MS, last Marka Slaviča iz Ključarovec s 74 točkami pred Letjo, 55, in Dekanom, 50 točk. Najboljši so dobili zaslužena priznanja.

Teniški klub Sobota

Sezona se je že začela

Lepo vreme je pripomoglo, da so začeli tudi pri TK Sobota letošnjo sezono dober mesec prej kot običajno. Člani kluba pa si tudi zelo prizadevajo, da bi dokončali gradnjo klubskih prostorov. Če bo šlo vse po načrtih, pravijo pri klubu, bo objekt do konca maja usposobljen za normalno delovanje. Dela je sicer še veliko, vendar člani kluba upajo, da ga bodo zmogli. Del sredstev za gradnjo bodo zbrali s članarino in igralnino, ki jo bodo poravnali do konca marca. Ugotavljajo, da je za igranje tenisa vedno večje zanimanje, z načrtnim delom pa se tudi izboljšuje kakovost. Rezultat tega je uvrstitev članske ekipe v drugo republiško ligo. Z dograditvijo klubskih prostorov se bodo bistveno izboljšale razmere za delo. S poklicnim trenerjem in organizacijo poletnih teniških šol pa bo dobilo klubsko življenje pravo vsebino in smisel. Klubski prostori pa bodo lahko v ponos ne samo prizadevnim članom in ljubiteljem teniške igre, temveč tudi mestu Murska Sobota.

Odbojka

Ljutomer premagal Topolšico

V sedemnajstem kolu tekmovalja v prvi republiški moški odbojarski ligi je Agropod Ljutomer v Križevcih premagal Topolšico s 3:1. Ljutomerčani so igrali spremenljivo, vendar vseeno zaslužno zmagali. Agropod Ljutomer je s 16 točkami na sedmem mestu, v naslednjem kolu pa igra z Granitom v Slovenski Bistrici.

V predzadnjem kolu tekmovalja v drugi republiški moški odbojarski ligi je Pomurje v Murski Soboti premagalo Turbino s 3:1, Veržej pa drugo moštvo Fužinarja z Raven na Koroškem s 3:1, Radenci pa so bili prosti.

V sedemnajstem kolu druge republiške ženske odbojarske lige je Murska premagala Mladost s 3:1, Partizan Ruše pa Pomurje s 3:2. V naslednjem kolu igrajo — Vučenica:Radenci, Fužinar II: Pomurje, Pomurje:Granit in Prevalje:Mladost.

Odbojkarji Agropoda Ljutomer — člani prve republiške lige. Stojijo od leve: Dejan Fujs, Janko Rajnar, Jože Štraki, Marko Slavič, Boris Grut in Tone Ficko (trener). Čepijo: dr. Jože Šumak (predsednik), Andrej Drvarič, Mitja Šumak in Saša Zidar. Manjka: Matjaž Štraki in Jan Škrobar.

Foto: N. Juhnov

Nogomet

Pokalne
tekme

V Pomurju je bilo odigranih nekaj pokalnih nogometnih tekem. Rezultati — Renkovci: Nafta 2:6, Kobilje:Turnišče 0:3, Ižakovi:Tromejnik 3:4, Bratovci:Veržej 2:2 (naprej Bratovci), Rogašovi:Lipa 5:2 in Ljutomer:Tišina 2:1.

Mura: Breitenfeld
5:4

V prijateljski mednarodni nogometni tekmi je Mura v Murski Soboti premagala Breitenfeld iz Avstrije. Strelci za Muro: Jovanović 2 ter Lesjak, Zrim in Gregorec po enega.

Rokomet

KROG V
MONOŠTRU

V počastitev madžarskega kulturnega praznika je bil v Monoštru v Porabju rokometni turnir, ki so se ga udeležili tudi rokometarji Kroga. Premagali so Kraboblast s 27:11 in Dozso iz Zalaeverszega s 26:10, neodločeno so igrali z Monoštrom 21:21, izgubili pa z ekipo Környe s 15:20.

Tekaški maraton

Grabar četrti

Na Trakoščanu je bil tekaški maraton. V teku na 21 km je v absolutni kategoriji Geza Grabar iz Tešanovec zasedel četrto mesto. Zdravko Mauko je bil v kategoriji od 30 do 40 let deveti, Roman Klančnik, oba iz Radenec, pa enajsti.

ŠŠD Enotnost

ŠŠD Enotnost na SCTPU v Murski Soboti je pregledalo dosedanje delo v tem šolskem letu in ocenilo športni del, ki so ga pripravili. Učenci naravoslovno-matematične in pedagoške usmeritve so organizirali celodnevno smuko v Weineben in pohod v bližnji šolski okoliš. Društvo je tudi sprejelo nadaljnje usmeritve za delo, predvsem pri organiziranju večjih spomladanskih tekmovalj.

N. Bale

Kegljanje

ZMAGA IN PORAZ
NAFTE

V 13. kolu tekmovalja v varaždinski kegljaški ligi je lendavska Nafta izgubila srečanje z Unionom iz Čakovca s 4848:5028 podrtimi keglji. Posamežno: Tupanec 794, Levačič 770, Radaković 803, Kopinja 805, Horvat 833 in Žalik 843 podrtih kegljev. V 14. kolu pa je Nafta premagala Partizana iz Lepoglave s 4832:4730 podrtimi keglji. Posamežno: Kerman 751, Kopinja 790, Matko 809, Radaković 814, Horvat 821 in Žalik 847 podrtih kegljev.

M. Žalik

IZŠLA JE BROŠURA

TABORNIŠTVO V OBČINI

MURSKA SOBOTA

Že v letu 1987 je bil prvi poskus zbiranja in objave taborniške dejavnosti v soboški občini, saj je izšla brošura TABORNIŠKA KRONIKA 1953—1983, ki jo je pripravil Dane Katalinič. Danes pa je pred nama nova brošura Daneta Kataliniča in Hermana Šticia TABORNIŠTVO V OBČINI MURSKA SOBOTA. Tudi to izdajo je omogočila Zveza telesnokulturnih organizacij občine Murska Sobota, ki si v svojih programskih izhodiščih prizadeva, da bi ohranili in zbirali dogajanja v telesni kulturi v občini. Tako se je številnim brošuram, ki so jih ob raznih jubilejih izdala društva, klubi in zveze, ter knjižici Ferija Maučeca 65 LET NOGOMETA V POMURJU pridružila tudi ta brošura o taborništvo. Avtorja sama omenjata vrednost gradiva — zapisa, kajti doslej še ni bilo zbranega toliko materiala, ki bi prikazoval nastanek in razvoj taborništva. Istočasno pa bo zapis koristen pripomoček vsem taborniškim in drugim delavcem. Brošura je tudi slikovito opremljena, saj na devetih straneh prikazuje taborniške dogodke v sliki. Avtorja sta pri pripravi gradiva uporabljala vse možne vire, da bi razvoj prikazala čim bolj plastično, pozivata pa vse ljubitelje taborništva, da ga dopolnijo. Morebiti bo ta brošura spodbuda za ponovno ožvitev taborništva, saj je to dejavnost, ki pomeni vračanje k življenju v naravi ob uporabi čim manj pripomočkov, ki jih ponuja današnji čas.

Ob tej priložnosti velja omeniti, da je prizadevni telesnokulturni delavec in ljubitelj zbiranja zgodovinskih dogodkov v soboški občini — Herman Štici pripravil zapis: ZGODOVINA TELOVADNEGA DRUŠTVA SOKOL MURSKA SOBOTA, ki ga bo Zveza telesnokulturnih organizacij objavila letos prav ob 70. obletnici nastanka telesnokulturne dejavnosti v soboški občini.

L. Zelko

Namizni tenis

ŐRI REPUBLIŠKI PRVAK
V MEŠANIH DVOJICAH

Dvodnevno republiško mladinsko prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo v Murski Soboti ob odlični organizaciji domačega kluba, je zbralo vse najboljše slovenske igralce in igralke — po posebnem ključu vseh 48 mladincev ter 32 mladink iz 15 slovenskih klubov. Pomurci sicer niso bili številno zastopani, saj jih je nastopilo le pet, kljub temu pa so dosegli velik uspeh, precej nad pričakovanji, saj so osvojili kar sedem medalj; trije, Őri, Rihtarič in Kus, pa so se med osmerico slovenskih igralcev uvrstili na državno prvenstvo v Novem Sadu.

V posamezni konkurenci sta Sobočan Őri in Radgonačan Rihtarič zasedla tretje mesto, ko sta v polfinalu izgubila — prvi z Ignjatovičem, drugi pa z novim republiškim prvacom Škafarjem, oba z 0:2, saj sta ta dva mladinska državna reprezentanta precej boljša in smo lahko z uvrstitvijo obeh Prekmurcev več kot zadovoljni. Uspeh pomeni tudi uvrstitev Kusa med osmerico, saj je potem izgubil s Škafarjem. Sapač je v predtekmovalni skupini zasedel tretje, Županek pa četrto mesto.

Velik uspeh so Pomurci dosegli v dvojicah, osvojili so kar pet medalj. V mladinskih dvojicah je velik uspeh dosegel Kus skupaj s Šemrovom iz Olimpije v finalu sta po veliki borbi izgubila z novima republiškima prvakoma Ignjatovič—Škafarjem z 0:2, v polfinalu pa nepričakovano premagala dvojico Őri—Rihtarič z 2:1 in tako osvojila drugo mesto, poražena dvojica Őri—Rihtarič pa tretje mesto. V mešanih dvojicah pa so Sobočani le osvojili republiški naslov, ko je Őri skupaj z Nišavičevom iz Kemičarja v finalu premagal Rihtariča skupaj z Guzeljevo, prav tako iz Kemičarja, z 2:1. Tretje mesto je osvojil Kus skupaj s Karničnikovo iz Petovje, ko sta v polfinalu izgubila z novima republiškima prvakoma z 1:2. Sicer pa je prvenstvo postreglo z dobro igro, zlasti še pri mladincih, in pokazalo, da Pomurci s to generacijo spadajo v sam republiški vrh.

M.U.

ROKOMET

BAKOVČANOM TOČKA V IZOLI

V trinajstem kolu tekmovalja v prvi republiški moški rokometni ligi je ekipa Pomurke Bakovec gostovala v Izoli in igrala s Ferrotehno neodločeno 24:24. Bakovčani, ki so nastopili brez Kozelja, so tokrat z igrali dobro in povsem zaslužno osvojili točko. Strelci za Bakovec: Petek 9, Anton Lovenjak 5, Stefan Lovenjak 3, Lebar 4, Žalodec, Horvat in Buzeti po enega. Pomurka Bakovci je z 10 točkami na devetem mestu, v naslednjem kolu pa igra doma z vodčim Slovenj Gradcem.

Nogomet

V NEDELJO DERBI V BELTINCIH

V nedeljo se začne spomladanski del prvenstva v slovenki in obeh območnih slovenskih nogometnih ligah. Medtem ko nogometarji Mure iz Murske Sobotne potujejo v Novo Gorico, kjer bodo igrali z Vozili, pa bo v Beltincih zanimiv pomurski derbi med lendavsko Nafto — jesenskim prvacom v območni nogometni ligi — in domačo Beltinko.

S spomladanskim delom tekmovalja pa bodo v nedeljo začeli tudi v pomurski nogometni ligi.

BREZ GOLOV V BELTINCIH

V prvi polfinalni tekmi za pokal Nogometne zveze Slovenije sta se moštvi Steklarja in Beltinke v Beltincih razšli brez golov. Gostitelji so imeli sicer več od igre, zlasti pa nekaj lepih priložnosti za gol, vendar jih nespreditni napadalc niso izkoristili. Pred okrog 600 gledalci je sodil Jamšek iz Maribora. V naslednjem kolu igra Beltinka s Pohorjem v Rušah, zatem pa še doma z Ingradom Kladivarjem iz Celja. Zmagovalec skupine se bo nato pomeril z zmagovalcem druge skupine.

Šah

Prvi Režonja

V gostilni Perdigal v Ižakovcih je bil šahovski turnir, ki se ga je udeležilo 21 šahistov. Zmagal je Štefan Režonja pred Božom Bolčičem in Dušanom Cmrekarjem.

Nogomet

Vsak klub kandidata za sodnika

Na konferenci klubov Medobčinske nogometne zveze Murska Sobota so ugotovili, da imajo vedno več težav s pomanjkanjem denarja za tekmovalja. Zanje pa je tudi veliko breme prispevek 2000 dinarjev za delovanje Medobčinske nogometne zveze Murska Sobota. Poseben problem je tudi pomanjkanje nogometnih sodnikov, zlasti dohodi. Zato so sklenili, da mora vsak nogometni klub poslati na tečaj za nogometne sodnike po enega kandidata, sicer bo moral plačati kaznen 100 dinarjev. Tečaj bo v soboto, 24. marca 1990, v Murski Soboti. Prav tako bodo na ta dan organizirali seminar za delegate na nogometnih tekmah. Na konferenci so tudi sprejeli koledar spomladanskega dela tekmovalja, ki se bo v prvi in drugi medobčinski ligi začelo 1. aprila. Ta dan se bo začel tudi spomladanski del tekmovalja v prvi in drugi občinski nogometni ligi, medtem ko tekmovalje v pomurski ligi začenejo 25. marca.

Odbojka

KRIŽEVCI IN VERŽEJ

Na občinskem tekmovalju Ljutomerja v mini odbojki je sodelovalo pet ekip pionirjev in štiri ekipe pionirke. Rezultati pionirke — Veržej I:1. Cankar 0:2, Veržej I:Križevci 0:2, Veržej I:Veržej II 0:2, 1. Cankar:Veržej II 2:1, Križevci:Veržej II 2:1 in Križevci:1. Cankar 2:0. Vrstni red: 1. Križevci, 2. 1. Cankar, 3. Veržej II in 4. Veržej I. Pionirji — Veržej II:1. Cankar II 2:0, 1. Cankar I:Križevci 0:2, Veržej I:Veržej II 2:0, Veržej II:1. Cankar I 1:2 in Veržej I:Križevci 2:0. Vrstni red: 1. Veržej I, 2. Križevci, 3. 1. Cankar I, 4. Veržej II in 5. 1. Cankar II.

Šah

ZMAGAL HARI

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotne je pripravilo hitropotezni turnir za marec. Med 15 šahisti je zmagal Danilo Hari z 11,5 točke pred Cirilom Logarjem, 10, Borisom Kovačem in Bogdanom Harijem, po 9,5, ter Robijem Radosavljevičem, 8,5 točke.

ZA POKAL KS BAKOVCI

Partizan Bakovci organizira odprto tekmovalje v šahu za pokal KS Bakovci. Tekmovalje bo v nedeljo, 25. marca 1990, ob 9.30. Najboljši bodo dobili praktične nagrade.

TURNIR V BREZOVCIH

Krajevna skupnost Brezovci organizira v nedeljo, 25. marca 1990, ob 9. uri v gasilskem domu v Brezovcih šahovski turnir za posameznike. Želijo, da se turnirja udeleži čimveč ljubiteljev šaha.

STOLPEC
UREDNIKAParaplegiki
in športna
rekreacija

Športna rekreacija je izredno velikega pomena za boljše počutje ne samo zdravih, temveč in predvsem za invalide na vozilcih — paraplegike. Tega se zelo dobro zavedajo tudi pri Društvu paraplegikov pomurske regije, ki že enajst let v svoje programe uvrščajo športno rekreacijo. Kot pravi predsednik društva pomurskih paraplegikov Matija Merklin, si prizadevajo ustvariti razmere za množično športno rekreacijo, zato gojijo številne športne panoge: košarko, namizni tenis, streljanje, kegljanje, atletiko, ribolov, šah in še nekatere druge. Na ta način želijo omogočiti aktivno športno rekreacijo čim večjemu številu paraplegikov, članov društva. Pomursko društvo paraplegikov se lahko pohvali, da je veliko doseglo v športni rekreaciji, saj ima v svojih vrstah tekmovalce, ki so se uveljavili ne le v republiškem in državnem, temveč tudi mednarodnem merilu. Prav tako imajo v svojih vrstah republiške in državne prvake.

Društvo paraplegikov pomurske regije pa se je doslej tudi uveljavilo kot odlični organizator zahtevnih tekmovalj. Pred štirimi leti so bili celo organizator mednarodnega tekmovalja v košarki, ki so se ga udeležile reprezentance iz šestih evropskih držav. Še danes nekateri ne morejo pozabiti vpljudnosti in dobre organizacije Pomurcev. Sicer pa je pomursko društvo paraplegikov vsako leto organizator republiškega prvenstva v eni ali dveh športnih panogah. Tudi za letošnje so prevzeli organizacijo republiškega tekmovalja v kegljanju in šahu, ki bo oktobra v Murski Soboti. Prav gotovo tudi tokrat ne bodo razočarali.

Feri Maučec

RAZPISUJE

po sklepu delavskega sveta podjetja Industrija konfekcije Velika Polana prosta dela in naloge

RAČUNOVODJE PODJETJA

Pogoja:

- a) višja strokovna izobrazba ekonomske ali finančne smeri,
- b) najmanj 5 let delovnih izkušenj pri finančno-računovodskih delih.

Izbranega kandidata bomo izbrali za dobo 4 let.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite v 8 dneh na delavski svet podjetja Industrija konfekcije Velika Polana, 69225 Velika Polana.

Blagovnica

MEĐIMURKA

ČAKOVEC

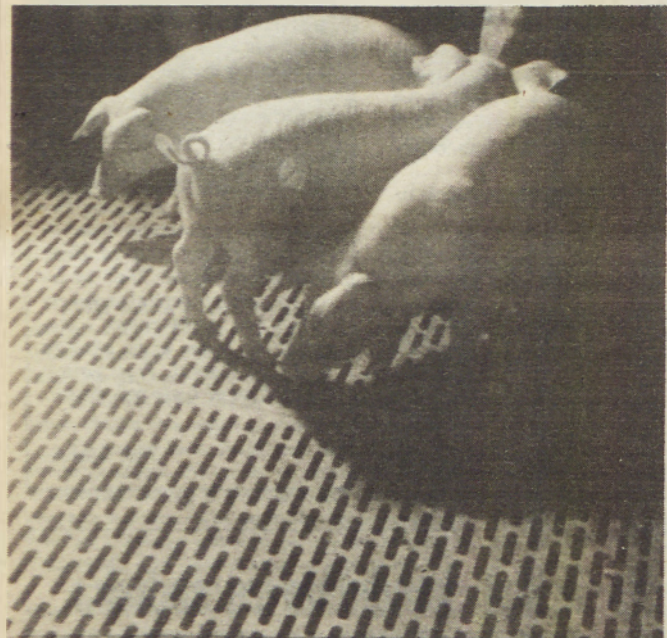
Trg republike 6

**vam priporoča
ugoden nakup:**

- talnih oblog in tepihov
- tapet
- stropnih plošč stiropor
- zaves
- dekorativnega blaga
- namiznih prtov, uvoženih iz Kitajske
- in tapiserij

**NE POZABITE, NAKUP V
ČAKOVCU SE VAM BO IZ-
PLAČAL!**

**Kako nadomestiti
svinjam v hlevu
stoljo**

ko je zanimanje za
nesteljene oblike hlevov
vse večje?

Ali veste, da proizvajamo
KOTERM TPH, talne
obloge, ki so tople in
nedrsne, preproste za
montažo in vzdrževanje,
korozijsko in medijsko
obstoje, higiensko in
fiziološko neoporečne?

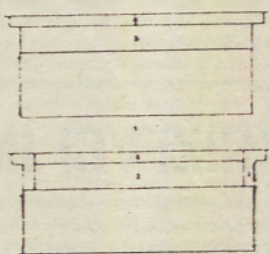
Plošče so perforirane
v treh različicah, in sicer
A = 10 x 40-20,
B = 12 x 50-22,
C = 20 x 100-35 mm

KOTERM TPH lahko
uporabljate za čakalni
boks plemenskih svinj, za
porodne bokse in bokse
za zrast in pitanje
prašičev.

Za porodne bokse
uporabite obliko
perforacije A, pri boksih
za zrast pa obliko B.
Navadno je celotna
površina tal polno
perforirana. V čakalnih
boksih za pitanje pa so tla
navadno delno
perforirana, uporabite pa
obliko perforacije C.

Priprava tal:

1. Betonski odvodni
kanal
2. Kovinski nosilnik
plošče TPH
3. Betonski nosilnik
plošče TPH
4. Plošča KOTERM TPH

Standardni formati plošč
KOTERM TPH so
1200 x 1300 mm,
1200 x 1500 mm,
1000 x 2000 mm,
800 x 2000 mm,
600 x 2000 mm
Format plošč zunaj
standarda lahko izdelamo
le za večje naročilo.

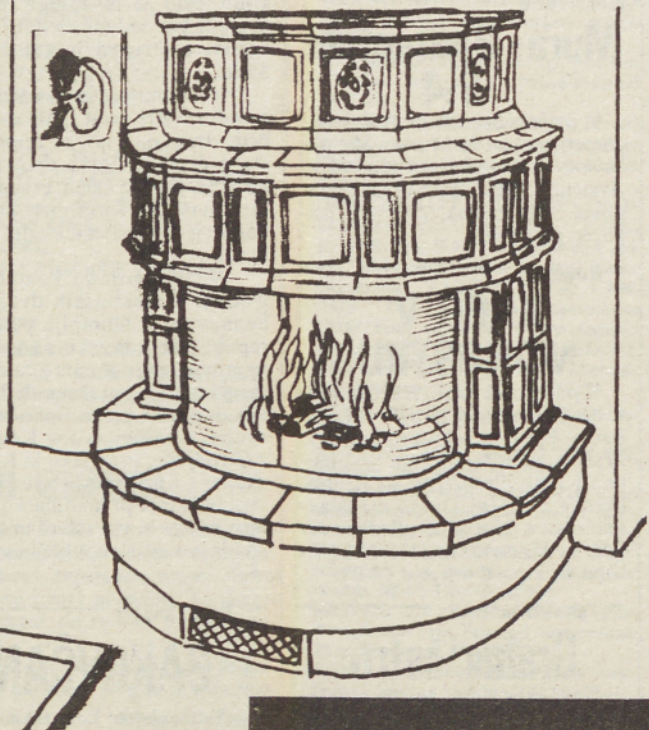
Konus, kemijska in
usnjarska predelovalna
industrija
n. sol. o.,
62310 Slovenske Konjice,
Titov trg 17
tel. (063) 751212
telex 33526

KONUS

keramika

**DOBRE ODLOČITVE NE BOSTE
NIKOLI OBŽALOVALI**

Naša ponudba:

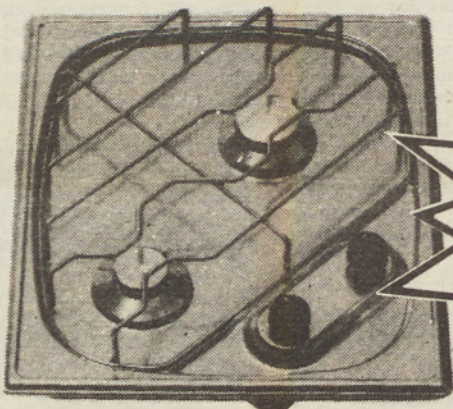
- skupaj z vami in po vaši želji izde-
lamo načrt za peč, kamin, kmečko
peč ali peč za peko pizze
- dostavimo ves material
- peč montiramo

**ZA GOTOVINSKO PLAČILO
NUDIMO 10% POPUST**

GIPPIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
Slakova 5, Novo mesto
tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016
telefax: 068/23-213
Vošnjakova 7, Ljubljana, tel. 061/317-984
Marko Miklošič, Maribor, Lesjakova 52,
62341 Pekre — Limbuš, tel.: 062/631-375
Trpimirova 25, Zagreb, tel.: 041/410-523

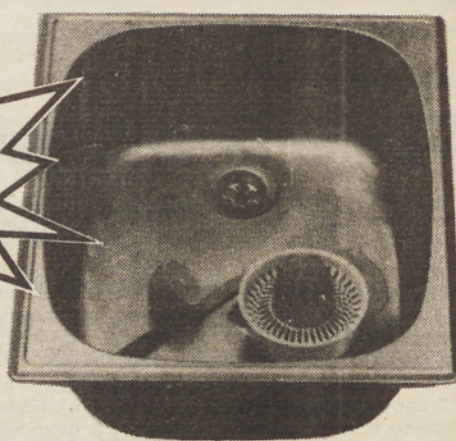
PIONIR

VIKEND PLOŠČA P-2

Velikost: 380 x 440 mm
Material nerjaveče jeklo: krom-nikelj 18/8
Normalni gorilnik: 1,7 kW
Varčevalni gorilnik: 1,04 kW
Priključek za plin R 1/2" z nastavkom Ø 8 za gumijasto cev.
Gorilniki so prirejeni za propan-butan 30 mbar.
Z zamenjavo šob jih lahko priredimo za naravni plin
20 mbar ali mestni plin 8 mbar.

POMIVALNIK

Velikost: 380 x 440 mm
Material nerjaveče jeklo:
krom-nikelj 18/8.
Z ustreznim sifonom.

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Informacije in prospekti:
Tel.: (061) 707-422
Pošta: 61386 STARI TRG PRI LOŽU

gorenje

glin nazarje

Izkoristimo podstrešja

Vdahnimo jim strešna okna Gorenje – Glin

- izdelana iz visokokakovostnega impregniranega smrekovega lesa
- s termoizolacijskim steklom in trajnoobstoječimi tesnili
- z zunanjo zaščitno prevleko iz aluminijaste pločevine
- s štiridelno obrobo

Strešna okna so vam na voljo
v vseh razstavnoprodajnih cen-
trih Gorenje, ter v Kovinotehni,
Eri, Slovenijalesu Medlog in
Lesnini Levec.

Obiščite nas!

Gorenje Glin, Lesna industrija, p. o.
63331 Nazarje 32
Telefon: (063) 831-321, 831-931
Telex: 33624 YU GLIN
Telefax: (063) 831-705

Strešna okna dobite v Murski Soboti pri Lesnini, v prodajalni Lip Bled, pri Potrošniku in v Krogu
v trgovini Kolmanič

Požarna varnost

Zakon prepoveduje, ljudje pa le kurijo

Požari v naravnem okolju naredijo zaradi uničenja vegetacije in kasneje erozije tal veliko škodo. Vzroki za nastanek požarov so predvsem posegi človeka v naravo, seveda pa morajo biti tudi drugi pogoji za nastanek požara (suša). Požari v naravnem okolju so v večini primerov povezani z delom človeka v naravi. Pozimi in zgodaj spomladi kmetje sežigajo travo in tako pripravljajo polja za obdelavo. Tak požig se velikokrat spremeni v požar, ki je lahko katastrofalen, če ljudje sežigajo travo v bližini gozdov. Letos je bilo pri nas že 17 travniških požarov, trava in vejice sta zgorela na površini kakih 25 hektarov.

Nekaj primerov malomarnosti

25. februarja je Bernard Ropar iz Dokležova čistil svoj vinar. Kljub vetru je zakuril suho travo. Nastal je požar, ki je uničil 250 vinskih trt na sosedovem vinogradu.

20. februarja je Emilija Štefanec iz Neračnovca čistila svoj travnik. Zakurila je suho travo, požar pa se je hitro razširil in tako ogrozil bližnji 100-hektarski gozd.

11. marca je Štefan Pilčev iz Bodonca kurnil suho travo. Ogenj se je razširil na bližnji gozd, zgorelo je kakih 5 hektarov gozdne podrobt, ogrožen pa je bil tudi večji gozd. Lahko bi našli še več primerov, zakaj vsi so si podobni. Za vse večje travniške požare je kriv človek.

V dvanajstih primerih so travniški požari ogrozili večje površine gozdov in če ne bi pomagali gasilci, bi lahko prišlo do velikih gozdnih požarov. Delavci milice bodo proti dvanajstim osebam vložili kazensko ovadbo zaradi kaznivih dejanj povzročitve splošne nevarnosti.

Kje so odloki o prepovedi kurjenja?

Zakaj se je ta pojav tako močno razširil pri nas. Vse kaže, da zaradi tega, ker početja nihče ni

preganjal, v občinah pa za to ni bilo podlage, saj nimajo sprejetih občinskih odlokov, ki bi omejevali ali preprečevali nekontrolirano kurjenje na poljih. Zakon o varstvu pred požarom sicer prepoveduje kurjenje od novembra do konca marca, toda nihče ga ne spoštuje. Sprejeti bi bilo potrebno občinske odloke, toda za letošnje spoznanje o nevarnosti večjih požarov pa narekuje, da skupščine že letos prejmejo potrebne odloke, ki naj bi jih uveljavili v prihodnjem letu. Na koprskem imajo to problematiko urejeno tako, da si mora vsak, ki namerava sežigati travo na poljih, preskrbeti pisno soglasje gasilske enote.

Gasilci so pripravljeni in opremljeni

Na gasilski zvezi so nam povedali, da so gasilska društva pripravljena in opremljena za gašenje gozdnih požarov. Imajo metle, motorne žage in drugo orodje.

Kljub pripravljenosti in opremljenosti pa se vendarle postavlja vprašanje, kaj bi lahko storili, če bi prišlo do večjega požara na večjih gozdnih površinah. Najboljša je torej preventiva, ta pa se lahko zagotovi le tako, da so ljudje bolj osveščeni, za tiste, ki

Letos je bilo 17 travniških požarov, trava in vejice pa sta zgorela na površini kakih 25 hektarov. 12 travniških požarov je bilo v bližini gozdov. Tako podobno kaže celo izmed pogorišč.

pa niso, je potrebno z ukrepi zagotoviti, da bodo bolj pazljivi, ko se odločajo za kurjenje na travniških ali poljih. Kurjenje suhe trave je sicer tudi z ekološkega vidika nesprejemljivo, strokovnjaki pa pravijo, da se s tem dela več škode kot koristi, saj se v zemlji uničujejo koristne snovi, potrebne za rast.

Jani D.

Gasilni aparat v vsako hišo

Letos bodo gasilci posvetili posebno pozornost preventivnemu delu in usposabljanju ljudi za zaščito pred nesrečami z nevarnimi snovmi. Znano je, da tudi v gospodinjstvu uporabljamo nekatere snovi, ki lahko zaradi nepazljivosti povzročijo požar, eksplozijo ali vplivajo na zdravje ljudi in živali. Pri proizvodnji, skladiščenju in uporabi lahko ogroze človeka in njegovo delovno okolje, bivalno in naravno okolje, če z njimi neustrezno ravnamo. Marsikateremu tragičnemu dogodku je vzrok ne le naključje, pač pa zlasti neznanje, neupoštevanje navodil, opozoril in predpisov. Ko pa že pride do nesreče, največkrat ne vemo, kaj bi storili, da bi vsaj zmanjšali posledice. Gasilci v lendarški občini si že nekaj let prizadevajo, da bi imelo vsako gospodinjstvo vsaj ročni gasilni aparat, da bi ob nesreči lahko pogasili vsaj začetni požar, dokler ne bi prišla na pomoč gasilska enota. Najbolj uspešni doslej so bili gasilci v okolici Turnišča in Črenšovca. Vsako gasilsko društvo (v teh dneh so občini zbori) razpravlja o tem in sprejema naloge za letošnje leto. Upati je, da bo gasilcem uspelo, da bo imela večina gospodinjstev že letos gasilne aparate.

Jani D.

Prometna akcija

Iščemo tisoč brezhibnih vozil in dobrih voznikov

V Sloveniji se je začela akcija Zavarovalne skupnosti Triglav, Republiškega sekretariata za notranje zadeve in Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Slovenije IŠČEMO TISOČ BREZHIBNIH VOZIL IN DOBRIH VOZNIKOV. To je del skupne akcije za večjo varnost v cestnem prometu - 10 odstotkov.

Od sobote, 17. marca, ko se je akcija začela, miličniki v Republiki Sloveniji ob rednih kontrolah prometa iščejo tudi voznike motornih vozil, ki so v prometu s svojimi motornimi vozili in kot vozniki neoporečni ter vozijo brezhibno vzdrževano vozila. Prvih tisoč voznikov, pri katerih bodo miličniki ugotovili, da imajo vzorno vzdrževano vozilo in so neoporečni kot vozniki, bo Zavarovalna skupnost Triglav nagradila s kuponom za posebni

10-odstotni dodatni popust za katerokoli avtomobilsko zavarovanje, ki ga bo zavarovanec na novo sklenil ali obnovil pri katerikoli Območni skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav. Ta popust bo lahko nagajenec uveljavil v roku enega leta od dneva vročitve, če v tem času ne bo povzročil škodnega dogodka. Uveljavil pa ga bo lahko le za vozilo, ki je bilo v akciji evidentirano. V primeru, da bo vozilo v tem času odtujil, pa za enako vrsto vozila.

nica osebnega avtomobila Marta Šernak iz Lendave se je peljala proti Dolgi vasi. V križišču ceste proti Dobrovniku je zavijala v levo in izsilila prednost pred kolesarjem J. O. iz Dolge vasi. Pri trčenju se je kolesar poškodoval, voznica osebnega avtomobila pa ga je sama odpeljala v lendarški zdravstveni dom, kjer so mu dali pomoč.

AVTOMOBIL SE JE PREVRNIL

18. marca se je zgodila prometna nesreča pri Vaneči. Voznica osebnega avtomobila Marica Vugrinčič iz M. Sobote je vozila po lokalni makadamski cesti z Vaneče proti Puconcem. Zaradi neprimerne hitrosti in slabega cestniša jo je začelo zanašati. Vozilo se je prevrnilo. Lažje se je poškodovala sopotnica Ida Cug iz Doline.

JD

ODPELJALA GA JE V ZDRAVSTVENI DOM

16. marca se je zgodila prometna nesreča v Dolgi vasi. Voz-

lesar je padel po vozišču. Po trčenju je izjavil, da ni poškodovan, potem pa sta oba udeležena zapustila kraj prometne nesreče. Cipot je moral drugi dan iskati pomoč v bolnišnici, saj je bil hudo poškodovan. Prosimo voznika, naj se oglasi oškodovancu ali na postaji milice.

ZAPRL MU JE POT

16. marca se je zgodila prometna nezgoda v Krogu. Voznik osebnega avtomobila Jožef Babič iz Kroga je vozil po Murski ulici v Krogu proti središču vasi. V ovinku je vozil po levi strani in zaprl pot vozniku kolesa z motorjem Bojanu Sabotinu iz Lipo-

NOVO * NOVO

Prodajamo in montiramo

izpušne cevi in lonce

za vse vrste avtomobilov

Veščica 4e

M. Sobota, tel. 23-507

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

KOLESAR JE UMRL V BOLNIŠNICI

Zima se je poslovila, pomlad pa prinaša nove skrbi vsaj tistim, ki bdijo nad prometno varnostjo. V prometu se bodo čedalje bolj vključevali kolesarji in vozniki koles z motorjem, gneča na naših cestah bo večja, z njo pa tudi možnosti za prometne nesreče. Apeliramo na vse voznike, da vozijo previdno in tako ščitijo sebe in druge.

NA RAVNI CESTI SPREGLEDAL KOLESARJA

12. marca se je zgodila huda prometna nesreča pri Veržeru. Voznik osebnega avtomobila Ivan Štof iz M. Sobote se je peljal iz Križevca proti M. Soboti. Na ravnem preglednem delu ceste pri Veržeru je dohitel kolesarja Ivana Gomboca iz Dokležova. Zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti je kolesarja spregledal in trčil vanj. Ustavil je šele po 130 metrih zaviranja. Kolesar je zaradi hudih poškodb še isti dan v bolnišnici umrl.

ALI SE BO NEZNANI VOZNIK OGLASIL?

6. marca se je zgodila prometna nesreča v M. Soboti. V križišču Lendavske in Noršinske ulice je neznan voznik osebnega avtomobila zastava rdeče barve izsilil prednost pred kolesarjem Emilijem Cipotom iz Nemčevca. Ko-

lesar je padel po vozišču. Po trčenju je izjavil, da ni poškodovan, potem pa sta oba udeležena zapustila kraj prometne nesreče. Cipot je moral drugi dan iskati pomoč v bolnišnici, saj je bil hudo poškodovan. Prosimo voznika, naj se oglasi oškodovancu ali na postaji milice.

ZAPRL MU JE POT

16. marca se je zgodila prometna nezgoda v Krogu. Voznik osebnega avtomobila Jožef Babič iz Kroga je vozil po Murski ulici v Krogu proti središču vasi. V ovinku je vozil po levi strani in zaprl pot vozniku kolesa z motorjem Bojanu Sabotinu iz Lipo-

18. marca se je zgodila prometna nesreča pri Vaneči. Voznica osebnega avtomobila Marica Vugrinčič iz M. Sobote je vozila po lokalni makadamski cesti z Vaneče proti Puconcem. Zaradi neprimerne hitrosti in slabega cestniša jo je začelo zanašati. Vozilo se je prevrnilo. Lažje se je poškodovala sopotnica Ida Cug iz Doline.

ODPELJALA GA JE V ZDRAVSTVENI DOM

16. marca se je zgodila prometna nesreča v Dolgi vasi. Voz-

Niti zbogom nisi rekla, niti roke nam podala, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA
19. februarja nas je nepričakovano zapustila naša

Irena Aleksič

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Hvala vsem iz njenega rojstnega Prekmurja za izrečeno sožalje, toliko prelepega cvetja in vencev. Posebna hvala vsem, ki ste se od nje poslovili v tako velikem številu na izolskem pokopališču.

Vsem še enkrat — hvala!

Izola, Praše, Murska Sobota, 21. februarja 1990

Zalujoči: Lajo in sestra Mariška

Zaman je bil tvoj boj, vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja

ZAHVALA
V 75. letu starosti, nas je po dolgi in težki bolezni nenadoma zapustil dragi mož, oče, tast, dedek, brat, boter in stric

Alojz Horvat

iz Sulince 8

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, posebno pa g. župaiku, GD Šulinci in osebju zdravstvenega doma G. Petrovci ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in šopke.

Otovci, Vidonci, Grad, Čepinci, Šulinci, 1. marca 1990

Zalujoči: žena Karolina, hčerka Albina z možem Evgenom, vnuki Dušan, Milan in Jožica, brat in sestra

Le srce in duša ve, kako boli, ko več te ni...

ZAHVALA
Z bolečino v srcu sporočamo, da je v 69. letu prenehalo biti plemenito srce našemu dragemu možu, očetu, staremu očetu in tastu

Štefanu Vlađu

upokojeincu
iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, bivšim sodelavcem ter vsem, ki so ga pospremili v tako lepem številu na njegovi poslednji poti, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, nam pa v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Posebna zahvala govornikom in g. kaplanu za opravljen obred in pevcem za odpete žalostinke.

Zalujoči: žena Gizela, sin Franc, hčerka Tomčka z družino iz Avstrije, hčerka Olga z družino, sin Stanko z družino ter drugo sorodstvo

Življenje tvoje je bilo težko, zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja

ZAHVALA
Ne moremo doumeti resnice, da nas je v 61. letu starosti nepričakovano in brez slovesa, za vedno zapustil naš predragi in skrben mož, oče, dedek, brat in stric

Rudolf Kerec

iz Vidonci

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nam izrekli globoko sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Hvala g. župnikoma za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Zahvaljujemo se medicinskemu in strežnemu osebju internega in urološkega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Posebna hvala predstavnici KS Grad Anici K. za ganljivo slovo pri odptem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vidonci, 9. marca 1990

Globoko žalujoči: žena Regina, sinova Janko in Viktor z družinama, hčerka Anica z možem Dragom, vnuki Alen, Denis in Mario, brat Viktor z družino, brat Alojz, sestre Angela, Micka in Cilika z družinami, svakinja Emilija ter drago sorodstvo

Predsedniški kandidat Milan Kučan v Soboti

V soboto, 24. 3. 1990, ob 18. uri bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec pogovor Milana Kučana z volilci. Pogovor je pripravila ZKS — Stranka demokratične prenove Murska Soboti.

Kandidat Kramberger danes v Lendavi

Ivan Kramberger z Negove, ki kandidira za predsednika predsedstva Slovenije, bo popoldne ob 16. uri govoril pri stari avtobusni postaji v Lendavi.

Nastop krščanskih demokratov in Zelenih

Predstaviti se nameravajo to nedeljo, za organizacijske zadeve pa bo poskrbel tukajšnji Demos — združena opozicija. Povabljeni sta prof. Lojze Peterle, predsednik Slovenskih krščanskih demokratov in Vane Gošnik, podpredsednik Zelenih Slovenije. Ob 11-ih bosta nastopila v kinodvorani v Črenšovcih, ob 17-ih v kinodvorani v Turnišču in ob 19.30 v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti. B. Z.

Smole in Žakelj v Pomurju

Danes ob 14.00 bo v sejni sobi Skupščine občine Ljutomer zanimiva javna tribuna z naslovom Turizem in Evropa 92. Moderator bo Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference Socialistične zveze. Predsednik RK SZ in nosilec liste kandidatov slovenskih socialistov za republiško skupščino Jože Smole pa bo v soboto, 24. marca, ob 16. uri v Črenšovcih sprejel delegate te stranke iz lendavske občine. V vaški dvorani v Črenšovcih bo tega dne ob 17. uri veliko zborovanje socialistov. Le-ti pripravljajo ob 20.00 v Banovcih ples socialistov. —žs

ZADNJA VEST

Letnik — Roth

V torek so v Lenartu podpisali pogodbo o sodelovanju pri zbiranju koristnih odpadkov. Podpisnika sta avstrijska firma Roth — Umweltschutz Dienstleistungs GmbH, ter zasebnik iz Lenarta Anton Letnik, ki se ukvarja s transportno in servisno dejavnostjo. Po nekajmesečnem poskusnem zbiranju odpadkov s pomočjo tisoč različnih zbiralnikov in posebnega vozila bodo ustanovili mešano podjetje. Razvrščene koristne odpadke bi prodajali različnim slovenskim podjetjem, dejavnost pa naj bi razširili tudi v ostale obsejne in turistične kraje. bhp

S PROTESTNEGA SHODA V MARTINJU

Upanje na vstajenje pozabljenih za pozabljene!?

Je bilo nedeljsko protestno zborovanje na sončni strani Srebrnega brega, tik ob tromeji Jugoslavija — Avstrija — Madžarska res samo srečanje pozabljenih za pozabljene, res zgolj zvonjenje na »sprevod«, na pogreb, res le verbalno dejanje državljanske neposlušnosti, ki ne more obroditi materialnih sadov? Ali pa je bilo znamenje za vstajenja dan, napoved novega življenja in upanja? Se bo morda kdaj v katerem od zgodovinskih učbenikov našlo: »18. marca 1990 je bilo v Martinju zborovanje, na katerem so prebivalci z obeh strani meje izrazili protest zoper širitev obmejnega pasu s sto na tisoč metrov, zahtevali odprte mejne prehode Martinje — Gornji Senik in s tem ob ureditvi cest tudi pravo in pristojno povezavo med Slovenijo in Porabjem. Zahteve zbora so se začele kmalu uresničevati.«

Že pred 45 leti je zgodovina zapisala: »3. junija 1945 je bilo v Martinju zborovanje, s katerega so porabski Slovenci Narodni vladi Slovenije poslali resolucijo, v kateri izjavljajo, da hočejo živeti v Jugoslaviji.« (Danes bi dodali: v Evropi)

Na športnem igrišču v Martinju se je v nedeljskem sončnem popoldnevu trlo domačinov in okoličanov. Vihrale so zastave, transparenti, razlegale so se domoljubne viže. Z iskreno dobrodošlico so Goričanci dočakali brate in sestre iz Porabja, ki so se, gredeč s prireditve Komu zvoní v Cankarjevem domu v Ljubljani, ustavili med svojimi iz matičnega naroda.

Predstavnik domačinov je izračunal: »Edina vez, prehod, prek katerega je mogoče stik Slovencev z obeh strani meje. Hodoš, nam pot podaljša za toliko, kot če bi iz Sobotke potoval v Martinje v smeri Soboti — Maribor — Dunaj — Kuzma — Martinje.«

Zbrane so nagovorili: v imenu organizatorja prvak soboških socialistov Geza Farkaš, župan občine Murska Soboti Andrej Gerencér, predstavnik madžarske narodnosti v soboški občini Ernest Eöry in predstavniki domačinov — Alojz Kozar, Alojz Krpič, Ciril Kozar in Srečko Kalamar. Oglasil se je tudi porabski Slovenec Jožef Nirmok in se solidariziral s protestniki. V domiselno pripravljenem kulturnem sporedu so nastopili pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika, ansambel Lacijska Korpiča in trio Kozar iz Martinja. Na zborovanju so prebrali protestno izjavo z zahtevo, da bo odprt mejni prehod Martinje — Gornji Senik že letošnjo pomlad. Branko Žunec

Slike: Nataša Juhnov

GLAVNI DOBITEK V NAGRADNI AKCIJI PODARIM-DOBIM DOBILA MLADA ZAKONCA DUŠAN IN MAGDALENA HOZJAN IZ BREZOVICE

»HIŠO BOVA PRODAŁA...«

To, da sta glavni dobitke — več kot 90 kvadratnih metrov veliko atrijsko hišo — dobila Dušan in Magdalena Hozjan iz Brezovice, je zdaj že splošno znano. Ob našem obisku v ponedeljek sta bila oba še na trnih, saj uradnega obvestila še nista prejela. Ker pa so povedali po televiziji, pa tudi v časopisju je pisalo, je vse to vendarle dovolj prepričljivo, da je dobitke njun.

»Dlje časa sme izpolnjevala listke za loterijo 3 x 3, pa ni bilo nič. Tašča je predlagala, naj kupim kartico za žrebanje podarim-dobim. In ravnila sem po njenem nasvetu. Nekaj dni pred žrebanjem sem poslala dve: na eno sem dala svoje ime, na drugo pa moževa. Izžrebana je bila njegova.« nam je pripovedovala Magdalena Hozjan, ki se je pred nekaj tedni poročila v Brezovico, prej pa je bila doma v Gaberju. Na vprašanje, kaj bosta naredila s hišo, ali se preselila v okolico Ljubljane ali pa bosta hišo prodala, je odgovoril uradni dobitnik, Dušan:

»Ker imava oba dobri službi doma — jaz sem mehanik in inštruktor voznikov motornih vozil pri AMD Lendava, žena pa je šivilja v Muri — ne bova zapustila Pomurja: hišo bova, če se bo le dalo, prodala in si zgradila novo v Brezovici, kjer ima

oče več primernih zemljišč. Sicer pa, ker smo pri nas zelo na tesnem s prostori, sva z ženo ob pomoči staršev nameravala graditi. Zdaj bo seveda veliko lažje.« S. S.

Dušan Hozjan in njegova žena Magdalena sta zelo srečna, kajti poslala sta samo dve kartici in dobila hišo. Foto: Š. S.

BOB tudi na dom

Pred kratkim so na Lendavski 39 d v M. Soboti odprli novo trgovino. Njena posebnost je, da je to prva samopostrežna prodajalna v zasebni lastnini v tem kraju ter da bodo naročeno blago na željo kupcev pripeljali tudi na dom.

Vrednost naložbe dveh sovlagateljev je okrog 1,5 milijona šilingov, vodja prodajalne pa je Cvetka Davidovska. Trgovina bo založena z vsem prehrabnim blagom — po konkurenčnih cenah. Tako bosta lahko odslej mleko, kruh, mesne izdelke, sadje, zelenjavo in drugo kupovali tudi v zasebni samopostrežnici, blago pa boste lahko naročili tudi po telefonu in pripeljali vam ga bodo na dom. Ostarelim in onemoglim občanom bodo blago dostavljali brezplačno, šolam in vzgojno-izobraževalnim ustanovam pa dajejo posebne ugodnosti. bhp

Ustanovljen regijski odbor tekstilcev in usnjarjev

Na ustanovni seji regijskega odbora sindikata tekstilne in usnjarske predelovalne industrije Pomurja, ki bo 16-članski, so za predsednika izvolili Jožeta Turkla iz soboške Mure, za njegovo namestnico pa Valerijo Sahjan iz turniške Planike. Na seji, ki se je udeležil tudi član izvršnega odbora tekstilcev Slovenije Peter Mlakar, so podprli sklepe nedavne skupščine slovenskih tekstilcev in usnjarjev, ki opozarjajo na kritičen položaj te gospodarske panoge, saj se marsikje že pojavljajo motnje v poslovanju. Če do 10. aprila ne bodo sprejeli ustreznih sistemskih rešitev, predvsem za izvoznike, pa tudi za zmanjšanje dajatev in uveljavitev celostne uvozne politike, napovedujejo splošno stavko v Sloveniji.

Na seji so govorili tudi o predlogu dokumentov za 1. kongres Svobodnih sindikatov Slovenije, s čimer naj bi seznanili slehernega člana. Menili pa so, da morajo biti programski cilji, opredeljeni v temeljnih nalogah za obdobje 1990 — 1994, uresničljivi, pri čemer so omenili zlasti stanovanjsko politiko, socialno zaščito delavcev in zahteve po višjih plačah. Dogovorili so se, da bodo sestanki regijskega odbora v posameznih podjetjih, kjer se lahko najbolj seznanijo s konkretnimi problemi. M. Jerše

— LENDAVA —

Štiri državna odlikovanja

Predsednik skupščine občine Lendava Rudi Leimer je pred dnevi na skromni slovesnosti izročil štirim občanom državna odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval predsedstvo SFRJ. Ladislav Jaklovič, kamnosek v Gidusu, je prejel medaljo dela; Jože Rittop, hišnik na OS Črenšovci, je dobil medaljo za zasluge za narod; Majdi Vauportič, upokojeni učiteljica iz Črenšovci, so izročili medaljo dela s srebrno zvezdo; Slavka Valenčič, upokojeni direktor, pa je dobil red dela z zlatim vencem. S. S.

Cankarjev dom — dva dni Porabje v malem

Vse, kar se je dogajalo v osrednjem slovenskem kulturnem domu, smo že opisali. Zvonec je odzvonil, mi dodajamo le slikovno dopolnitev povedanemu.

Odprte kulturnih dnevov Slovencev iz Madžarske seveda ni moglo brez kulture. Poleg mladih recitatorjev so nastopili tudi gornjeseniški folkloristi.

Takole je bilo ob začetku, ko je bila »okrogla miza« še v popolni postavi, kmalu zatem so se se-deži krepko zredčili.

Ce ocenjujemo nastope kulturnih skupin, lahko najbolj pohvalimo mlade lutkarje z gornjeseniške osemletke. Otroci so bili res sproščeni in so tudi najbolj navdušili obiskovalce, tako na otroški matineji kot na sklepni prireditvi. Poleg že znanih Ugank — zank smo si tokrat lahko ogledali Ujeto pesmico Jožice Roš.

Pri sprejemih je tudi navada, da se kaj popije in prigrizne. Porabci so domače vrtanke in badacsonjski šurkebarat pripeljali kar s seboj. »Učiteljica« Marjana pa je imela največ težav s topim nožem.

Posnetki Silva Eöry

KVIZ 10 SEKUND

Uganka, ki smo jo zastavili v kvizu 10 sekund 4. marca, je bila nekoliko lažja, saj smo dobili 230 pravih odgovorov. Med tistimi, ki ste na dopisnici napisali, da bomo imeli v Pomurju predvidoma 3 gimnazije, smo izžrebali Gezo Šanco iz Domanjševca 109, Križevci v Prekmurju.

Ekipa in sodelavci kviza 10 sekund nagradjencu čestitamo. Minulo nedeljo, 18. marca, pa smo zastavili naslednje vprašanje: Kateremu znanemu Pomurcu je namenjen Portret iz diaspore v 10. številki Vestnika?

Odgovore pošljite na kuponu, ki je objavljen v tej številki in ima zaporedno številko 6, prilepite ga na dopisnico. V žrebanju bomo upoštevali pravilne odgovore, ki bodo prispeli v uredništvo do srede, 4. aprila 1990. Dopisnico naslovite na Vestnik (Radio) M. Soboti, Titova 29, 69000 Murska Soboti, in pripišite: za 10 sekund.

POLJOOPSKRBA

Obiščite novo **POLJOOPSKRBINO brezcarinsko prodajalno**

v Murski Soboti na Markišavski 5

- ugodna prodaja televizorjev SABA, videorekorderjev in videokamer, glasbenih stolpov SAN SKI, zvočnikov KEF, motornih škroplilnic SOLO, ročne orodja AEG, žag PARTNER, velika izbira uvoženih pijač in cigaret, filmov in videokaset ter krznenih plaščev
- nakup za dinarje ali devize
- delovni čas od 8. do 20. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure

